

Smittskydd

Västra Götalandsregionen

2022-05-30

Årsrapport 2020 - 2021

Sammanfattning av rapporterade
anmälningspliktiga sjukdomar

Smittskydd Västra Götalands mål och organisation

Samhällets smittskydd skall tillgodose befolkningens behov av skydd mot spridning av smittsamma sjukdomar (smittskyddslagen, SFS 2004:168 1 kap. 1 §).

Detta arbete sker bland annat genom epidemiologisk övervakning, smittspårning, information och utbildning. I uppgiften ingår också att bistå allmänheten med råd och upplysningar i smittskyddsfrågor.

Smittskyddet är en myndighet med myndighetsutövande befogenhet utifrån smittskyddslagen. Smittskyddsläkaren har ett samlat ansvar för smittskyddsarbetet inom det område där han eller hon verkar och skall planera, organisera och leda smittskyddet och verka för effektivitet, samordning och likformighet (6 kap. 1 §).

Smittskyddsarbete bedrivs på många olika sätt och i Smittskyddsläkarens uppgifter ingår att

- se till att allmänheten har tillgång till den information som behövs för att var och en ska kunna skydda sig mot smitta som kan hota liv och hälsa
- ge råd och anvisningar om smittskyddsåtgärder för grupper som är särskilt utsatta för smittrisk
- se till att förebyggande åtgärder vidtas
- stödja behandlande läkare och annan hälso- och sjukvårdspersonal samt andra som är verksamma inom smittskydd i arbetet mot smittsamma sjukdomar och, när det behövs, ge råd om lämpliga åtgärder
- följa upp anmälningar om inträffade sjukdomsfall och se till att behövliga åtgärder vidtas för att finna smittkällan och personer som kan ha utsatts för smittrisk, samt att råd och förhållningsregler ges till dem som kan ha smittats
- bevaka att de som bär på en smittsam sjukdom får det stöd eller den vård som påkallas av sjukdomen eller smittrisken
- fortlöpande följa smittskyddsläget i området.

Smittskydd Västra Götaland är en verksamhet indelat i fyra smittskyddsområden med kontor i Borås, Göteborg, Skövde och Uddevalla. Kontoret i Göteborg har regionalt samordningsansvar för verksamheten. Vid enheten arbetar läkare, smittskyddssjuksköterskor, administratörer, epidemiologer samt kommunikatör.

Årsrapporten för 2020 och 2021 omfattar en beskrivning av arbetet i de medicinska team som finns inom vår enhet och som sinsemellan fördelar arbetsuppgifter och sjukdomsområden. Till varje avsnitt bifogas statistik över anmälda fall för de några av de sjukdomar som ligger inom respektive teams ansvarsområde. Statistiken grundar sig på uppgifter tagna ur Sminet 2022-04-01 och kan komma att ändras.

Thomas Wahlberg

Smittskyddsläkare

Innehåll

Sammanfattning av smittskyddsåren 2020 och 2021.....	5
Covid-19.....	6
Antibiotikaresistens.....	7
ESBL-bildande tarmbakterier	8
ESBL-CARBA-bildande bakterier	10
MRSA – Meticillinresistenta gula stafylokocker.....	11
PNSP – Pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin.....	13
VRE – Vancomycinresistenta enterokocker	14
Barn och vaccination.....	15
Grupp A-streptokocker – invasiva	16
Haemophilus influenzae – invasiv	18
Kikhosta	19
Meningkokkinfektion – invasiv	20
Mässling.....	21
Påssjuka.....	22
Hiv och sexuellt överförbara infektioner	23
Gonorré	24
Hiv.....	27
Klamydia.....	29
Syfilis	32
Hepatit.....	34
Hepatit A	35
Hepatit B	36
Hepatit C	37
Hepatit E	38
Luftvägsinfektioner.....	39
Influensa.....	40
Legionella (legionärssjuka).....	41

Pneumokocker – invasiv infektion.....	42
Tuberkulos	43
Livsmedelsburna infektioner.....	45
Campylobacter	46
Cryptosporidium	48
EHEC – Enterohemorragisk E. coli	49
Giardia.....	51
Salmonella.....	52
Shigella.....	53
Yersinia	54
Zoonos – Vektorburna infektioner	55
Denguefeber	56
Harpest	57
Malaria	58
Papegojsjuka	59
Vibrioinfektion.....	60
Viral meningoencefalit – ej TBE	61
Viral meningoencefalit TBE (Tick Borne Encephalitis).....	62

Sammanfattning av smittskyddsåren 2020 och 2021

Rapporteringen av de smittsamma sjukdomarna under 2020 och 2021 har nästan helt dominerats av covid-19-pandemin. Under dessa år har flera av de anmälningspliktiga sjukdomarna minskat kraftigt. Orsaken till detta är komplex, och de olika åtgärderna som syftat till att minska smittspridningen av covid-19 kan ha haft olika effekt. De restriktioner som inneburit färre nära kontakter mellan människor, minskat resande utomlands samt färre vårdbesök, har bidragit till färre fall av vissa smittsamma sjukdomar.

Detta är en årssammanfattning över de smittsamma sjukdomar som anmälts under 2020 och 2021. För covid-19 kommer en mer detaljerad sammanställning att publiceras i ett senare skede.

Covid-19

I slutet av 2019 upptäcktes ett nytt coronavirus i Kina. Viruset fick namnet SARS-CoV-2 (SARS-coronavirus-2) och kan smitta människor. Det officiella namnet på sjukdomen blev covid-19, (coronavirus disease 2019).

Utfall och trend

Det första fallet av covid-19 i Västra Götaland rapporterades 26 februari år 2020.

Covid-19-pandemin gav upphov till två större toppar av smitta i Västra Götaland under 2020. År 2021 inleddes med hög smittspridning som, följt av en viss minskning sedan ökade på nytt framåt våren i och med att alfavarianten tog över. Efter en lugnare sommar tog smittspridningen åter fart under hösten 2021, denna gång dominerad av deltavarianten. Under december spred sig sedan ytterligare en ny variant, omikron, snabbt och antalet fall ökade kraftigt.

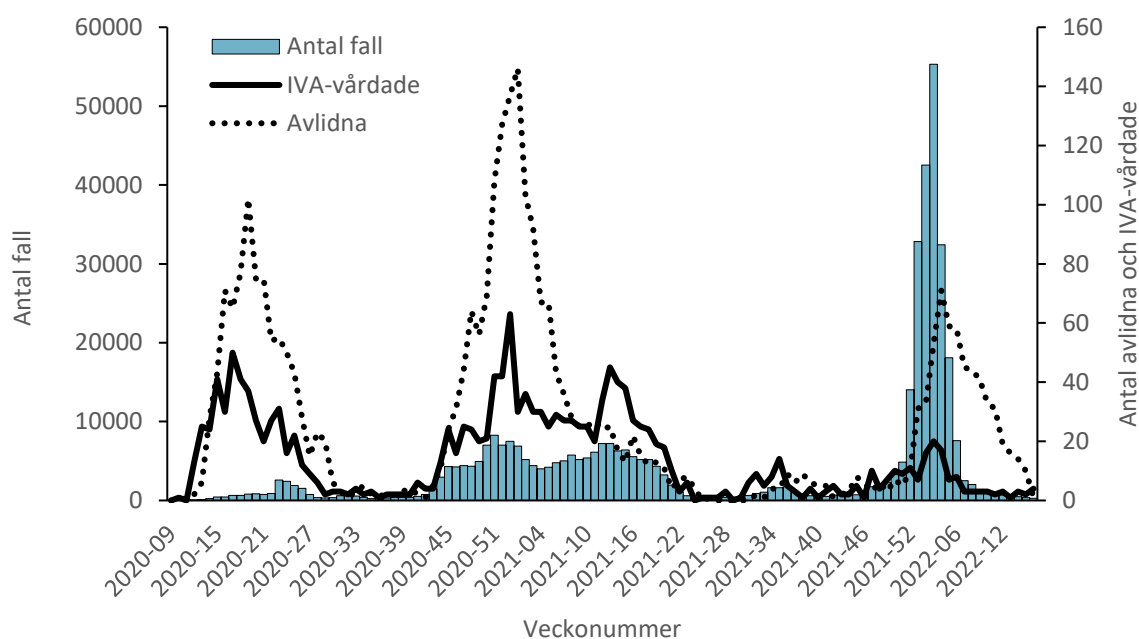
Vid årsskiftet 2020/2021 inleddes vaccinationerna, och därefter har antalet allvarligt sjuka och avlidna minskat successivt.

Provtagningen har varierat över tid

Inledningsvis var provtagningen prioriterad till vissa grupper, men från den 1 juni 2020 inleddes storskalig provtagning i Västra Götaland. I slutet av januari 2022 begränsades den storskaliga provtagningen, för att från den 9 februari 2022 åter endast gälla prioriterade grupper.

Från den 1 april 2022 är covid-19 inte längre klassad som samhälls- och allmänfarlig sjukdom.

Figur 1. Antal fall med covid-19 samt antal avlidna och IVA-vårdade per vecka.

Källa avlidna och IVA-vårdade, Folkhälsomyndigheten.

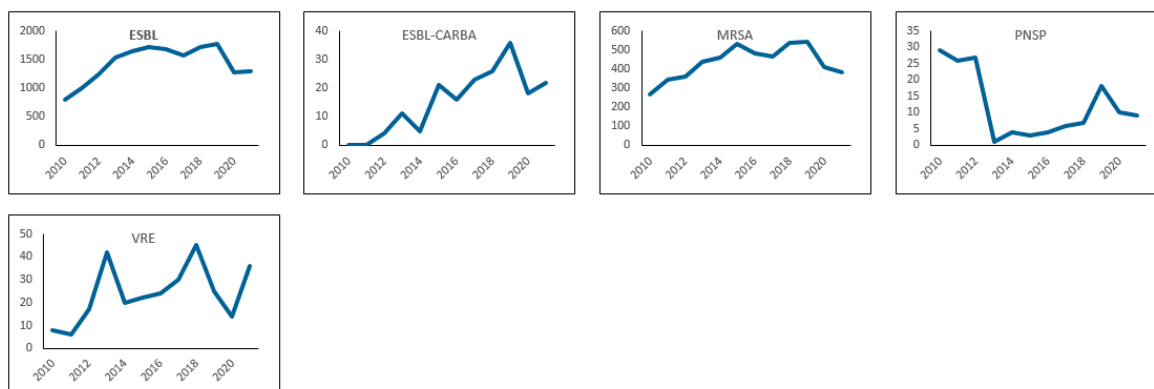
Antibiotikaresistens

Antalet fall av antibiotikaresistenta bakterier har minskat jämfört med åren innan pandemin.

Under covid-19-pandemins första år minskade antalet fall orsakade av anmälningsskyldiga antibiotikaresistenta bakterier¹ jämfört med 2019. Under 2021 gav ett lokalt utbrott upphov till en ökning avseende VRE. I övrigt låg antalet fall kvar på en fortsatt lägre nivå jämfört med innan pandemin. Minskningen kan bero på flera olika saker, men minskad screening efter resor och färre operationer antas ha påverkat.

Tabell 1. Antal fall och incidens (fall / 100 000 invånare)						Kön och ålder för 2021			
Anmälningsskyldig sjukdom	2019		2020		2021		Könsfördelning Kvinna/Man (%)	Medianålder	Andel smittade i Sverige (%)
	Antal	Incidens	Antal	Incidens	Antal	Incidens			
ESBL	1768	102,4	1278	73,7	1291	74,0	68/32	54	0 - 98
ESBL-CARBA	36	2,1	18	1,0	22	1,3	50/50	52	4 - 74
MRSA	544	31,5	410	23,6	382	21,9	57/43	34	0 - 95
PNSP	18	1,0	10	0,6	9	0,5	44/56	40	0 - 67
VRE	25	1,4	14	0,8	36	2,1	31/69	67	22 - 91

Figur 2. Antal fall 2010 – 2021. Observera att det är olika skalor på y-axlarna.

¹ De anmälningsskyldiga antibiotikaresistenta bakterierna är ESBL (Enterobacteriaceae med Extended Spectrum Beta-Lactamase), ESBL-CARBA (ESBL som även har resistens mot karbapenemgruppen), MRSA (meticillinresistenta Staphylococcus aureus), PNSP (pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin) samt VRE (vancomycinresistenta enterokocker).

ESBL-bildande tarmbakterier

Tarmbakterier som bildar Extended Spectrum Beta-Lactamase (ESBL) har ämnen som bryter ned de flesta antibiotika ur penicillingruppen och gör att dessa inte kan användas.

Utfall och trend

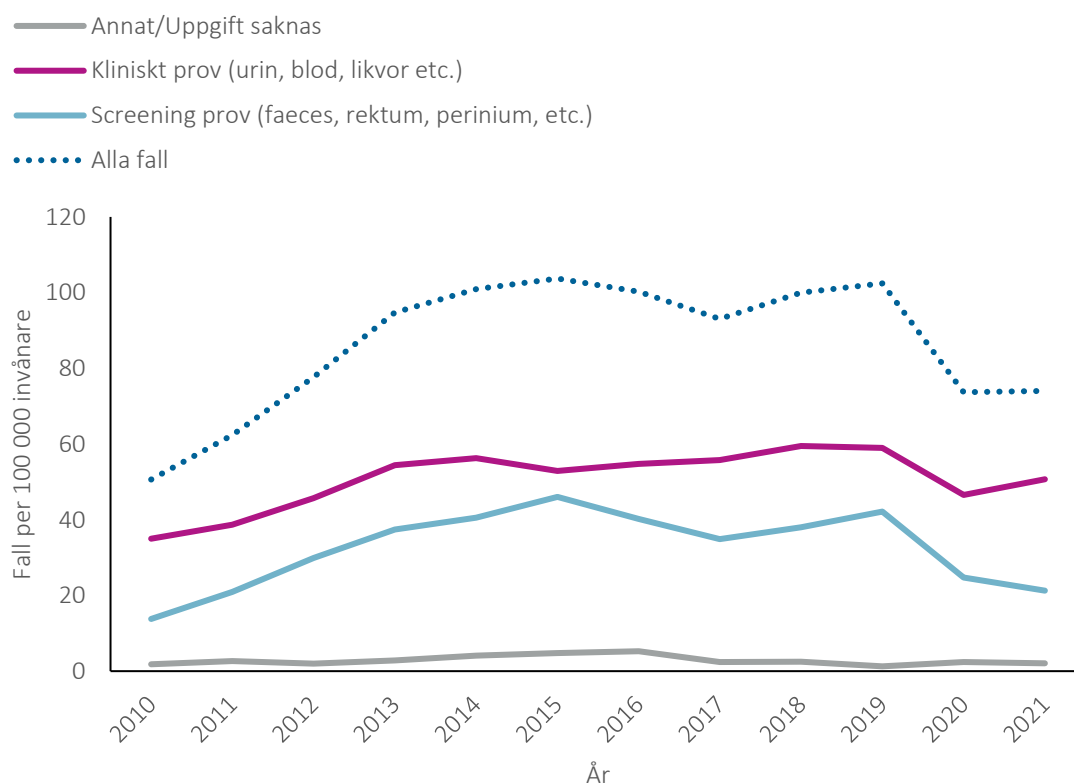
En lägre incidens sågs under 2020 och 2021, jämfört med tidigare år. Figur 3 visar att den största minskningen var bland fall som diagnosticerats via så kallade screeningsprover. Här sågs en minskning både 2020 och 2021. Även de fall som blivit diagnosticerade via kliniska prover minskade under 2020, men ökade åter under 2021.

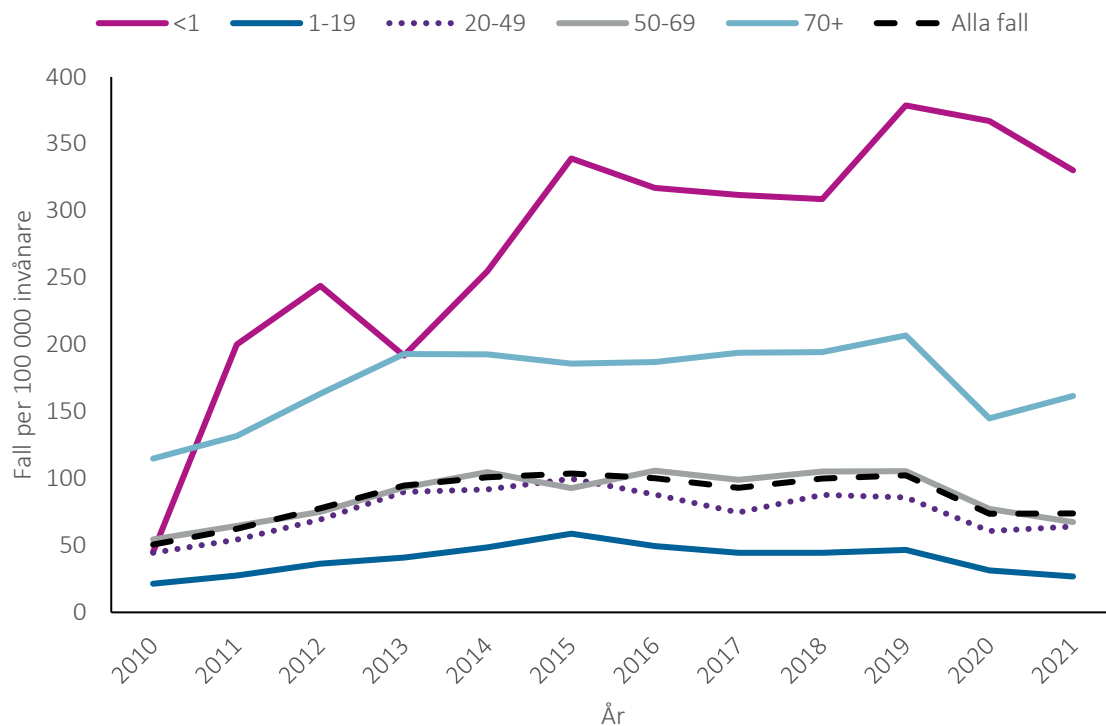
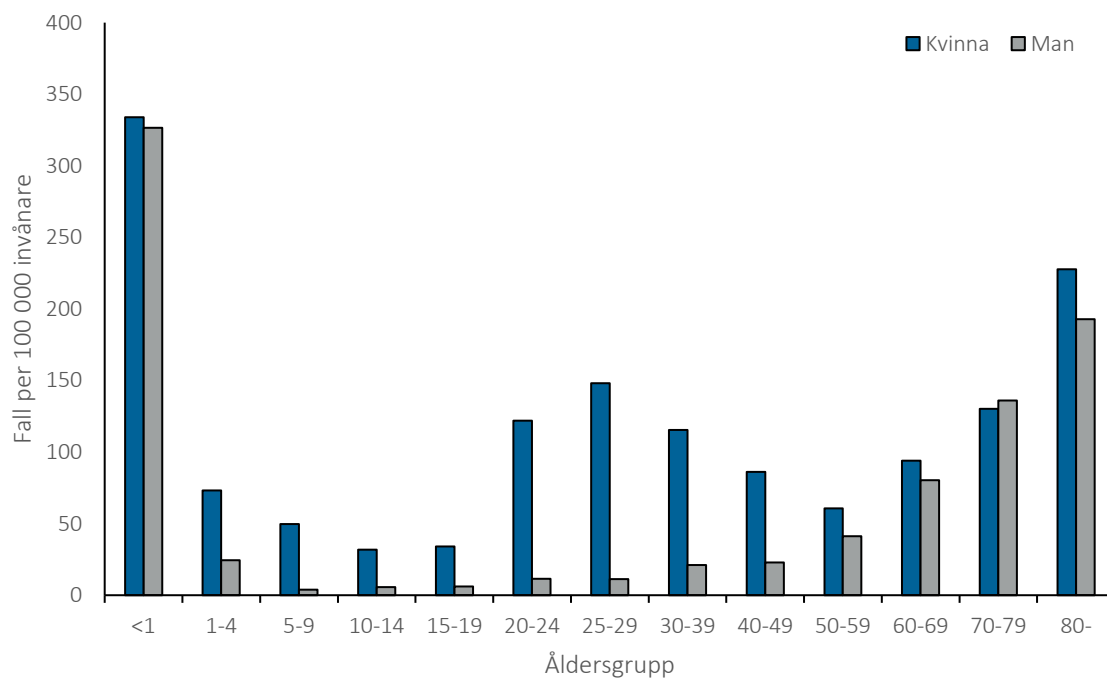
Den höga förekomsten av ESBL bland barn under ett års ålder är sannolikt ett resultat av screening och smittspårning på neonatalavdelningar. Bland personer 70 år och äldre kan den högre förekomsten delvis förklaras av att urinvägsinfektioner är mer vanligt förekommande. Se figur 4.

Under 2021 anmälades 102 fall där ESBL-bildande bakterier påvisats i blododling. Av dessa hade 15 känt bärarskap sedan tidigare.

Den vanligaste arten 2021 var *Escherichia coli* (E. coli), som isolerades i 87 procent av fallen, följt av *Klebsiella pneumoniae* med 8 procent.

Figur 3. Incidens av ESBL uppdelad på typ av infektion 2010 – 2021.

Figur 4. Incidens av ESBL per åldersgrupp 2010 - 2021.**Figur 5. Incidens av ESBL per kön och åldersgrupp 2021.**

ESBL-CARBA-bildande bakterier

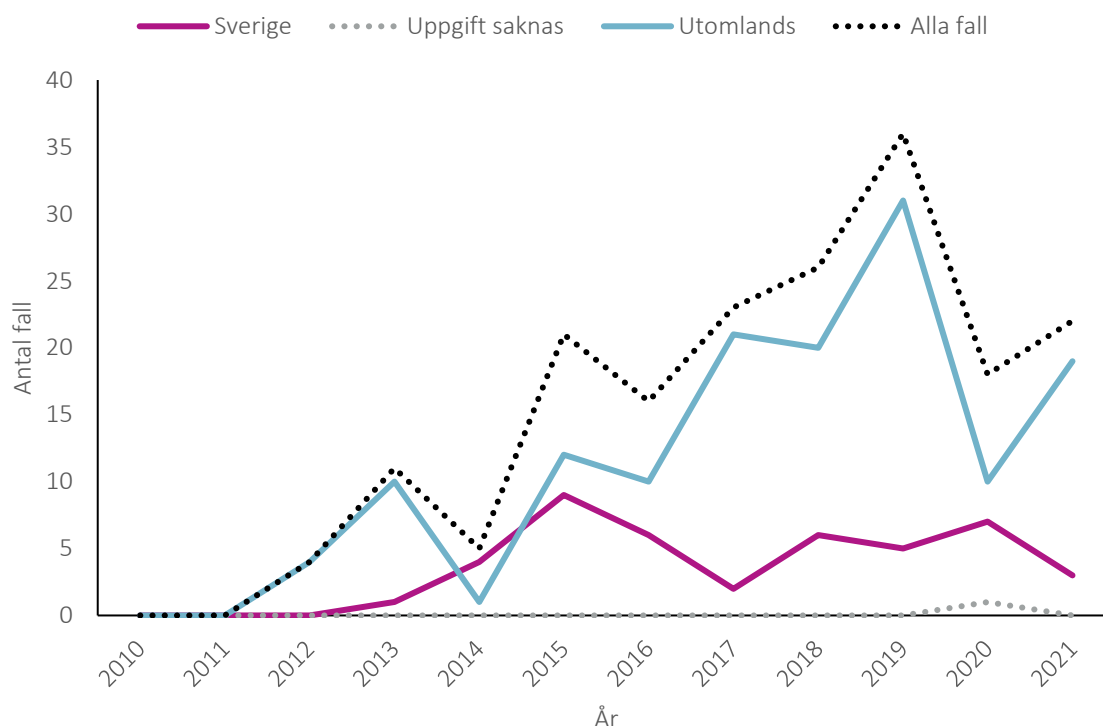
Tarmbakterier som bildar Extended Spectrum Beta-Lactamase (ESBL) har ämnen som bryter ner de flesta antibiotika ur penicillingruppen och gör att dessa inte kan användas. ESBL-CARBA bryter även ner karbapenemgruppen.

Utfall och trend

Antalet fall av ESBL-CARBA minskade 2020 och låg även under 2021 kvar på en lägre nivå än 2019.

Den vanligaste arten 2021 var *Escherichia coli* (E. coli), som isolerades i 77 procent av fallen (17 fall), följt av *Klebsiella pneumoniae* med 23 procent (5 fall). Resistensgenerna NDM och OXA dominerade fortsatt. Av fallen diagnosticerades tolv via faeces-/rektumprov, sju via urinprov, två via sår och i ett fall rörde det sig om invasiv infektion.

Figur 6. Antal fall med ESBL-CARBA smittade i Sverige respektive utomlands 2010 - 2021.

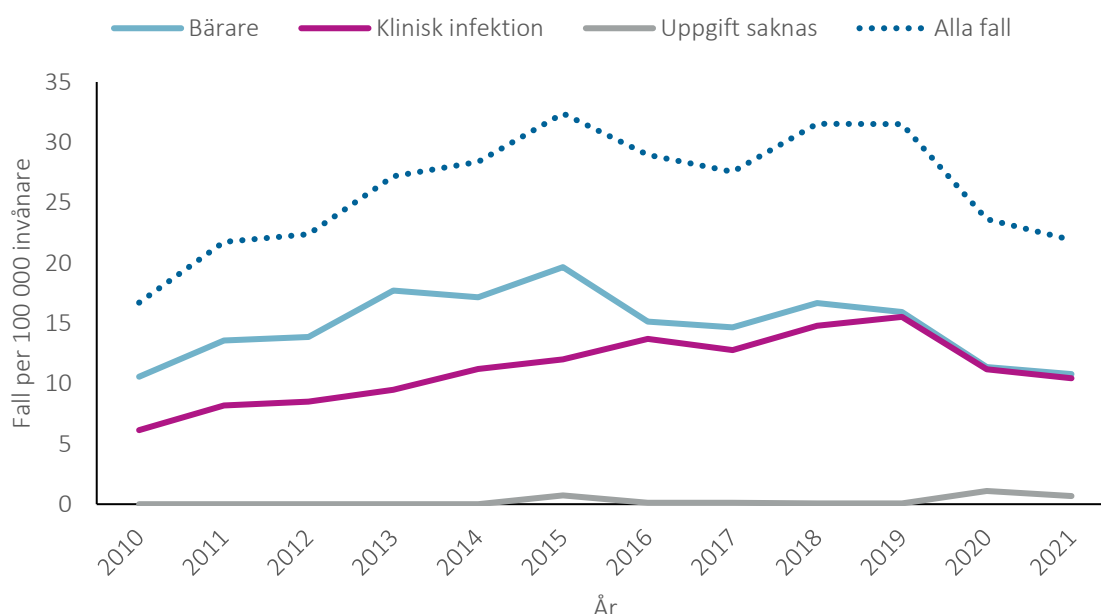
MRSA – Meticillinresistenta gula stafylokocker

Meticillinresistenta *Staphylococcus aureus* (MRSA) är stammar av stafylokocker som är resistenta mot penicillinpreparat.

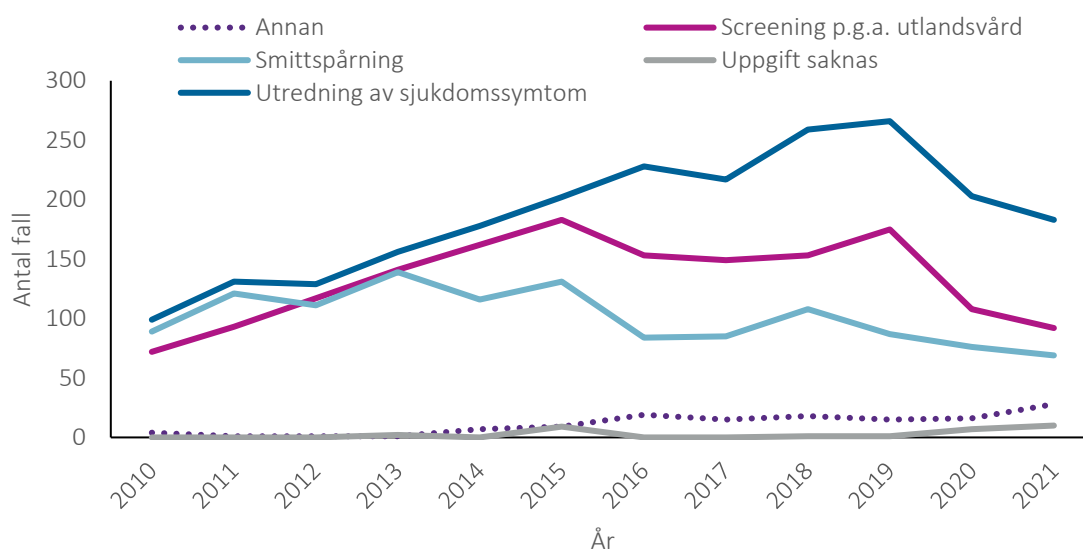
Utfall och trend

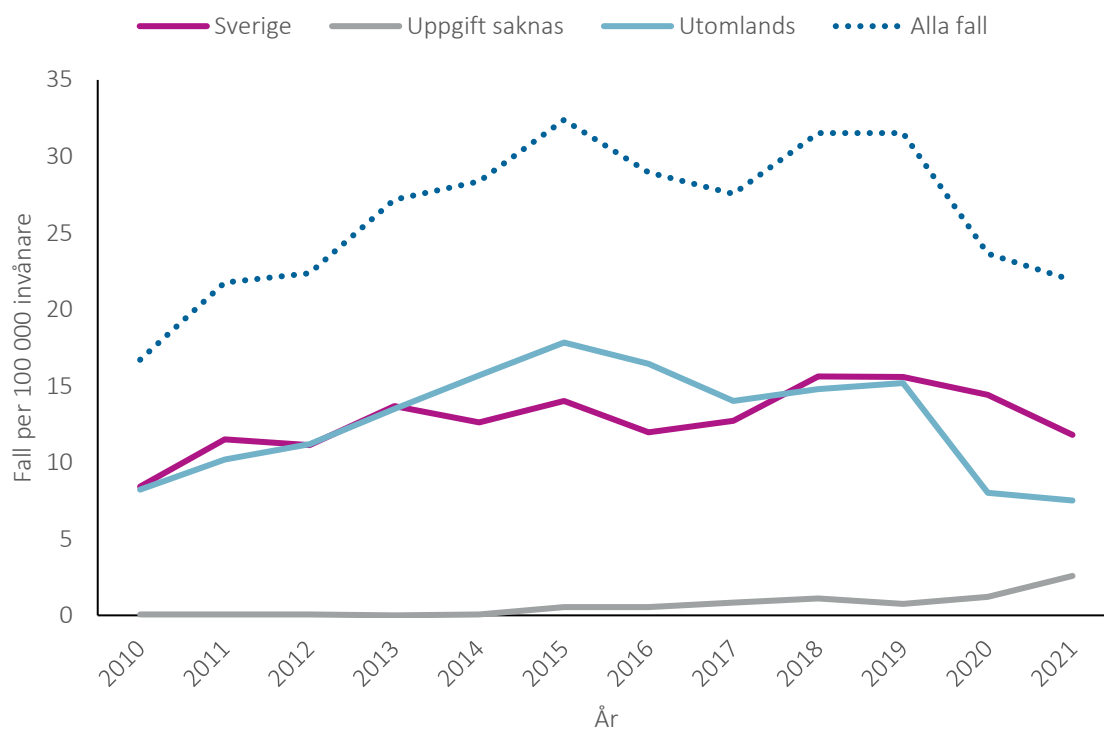
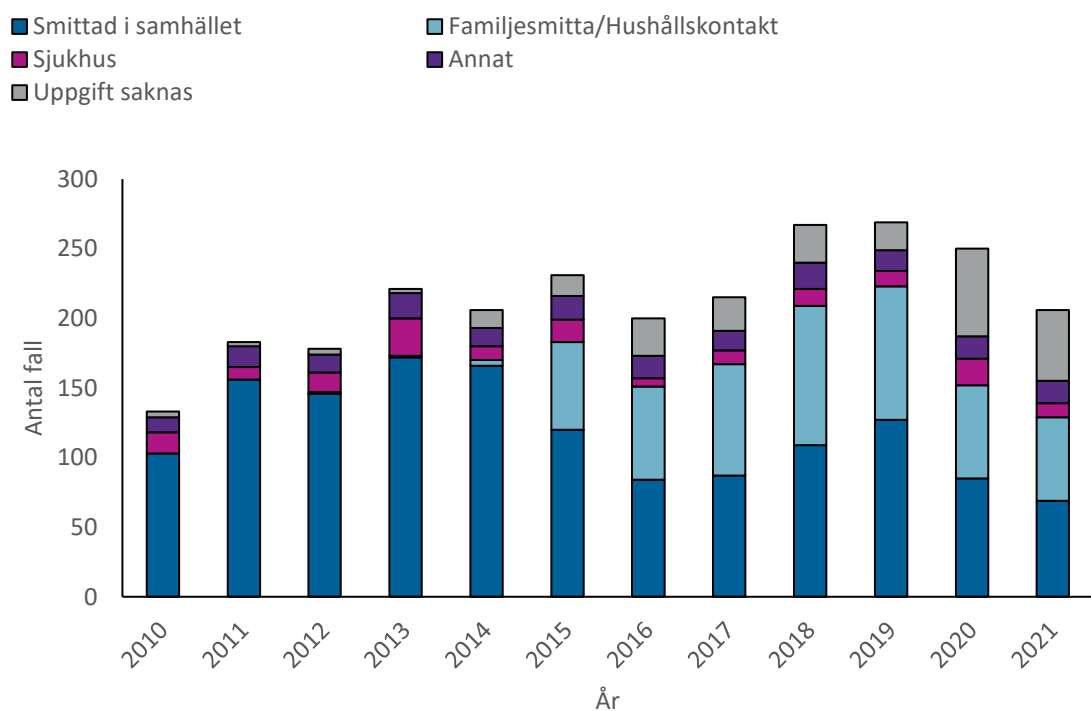
Under 2020 och 2021 minskade incidensen av MRSA i Västra Götaland. Störst minskning sågs bland fall som blivit smittade utomlands. Incidensen var högst för personer under ett års ålder, följt av personer 80 år och äldre. Den höga incidensen bland barn under ett års ålder beror på screening och smittspårning inom neonatal- och mödravård.

Figur 7. Incidens av MRSA per typ av infektion 2010 – 2021.

Figur 8. Antal fall med MRSA per orsak till diagnos enligt smittskyddsanmälan 2010 – 2021.

Figur 9. Incidens av MRSA per smittade i Sverige respektive utomlands 2010 – 2021.**Figur 10. Antal fall med MRSA smittade i Sverige, per smittväg eller smittplats 2010 – 2021.**

PNSP – Pneumokocker med nedsatt känslighet för penicillin

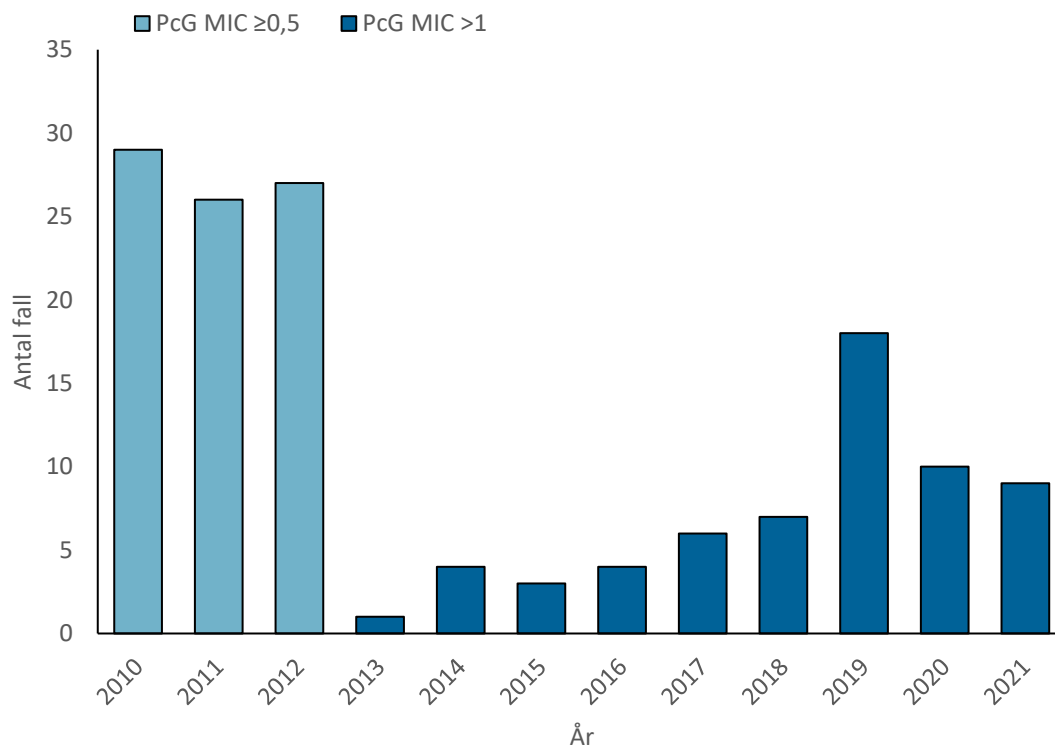
Pneumokocker är den vanligaste orsaken till bakteriella luftvägsinfektioner. Penicillinresistenta pneumokocker (PNSP) har utvecklat resistens mot penicillin G. PNSP är ofta också resistenta mot ett eller flera andra vanliga antibiotika.

Utfall och trend

Antalet fall låg på en stabil och relativt låg nivå 2020 och 2021.

Fallkriterierna för PNSP ändrades i maj 2012 från PcG MIC $\geq 0,5$ mg/L till $> 1,0$ mg/L.

Figur 11. Antal fall med PNSP, före och efter ändrade fallkriterier, 2010 till 2021.

VRE – Vancomycinresistenta enterokocker

VRE är enterokocker som är resistent mot vancomycin, viktig antibiotika mot just enterokockinfektioner.

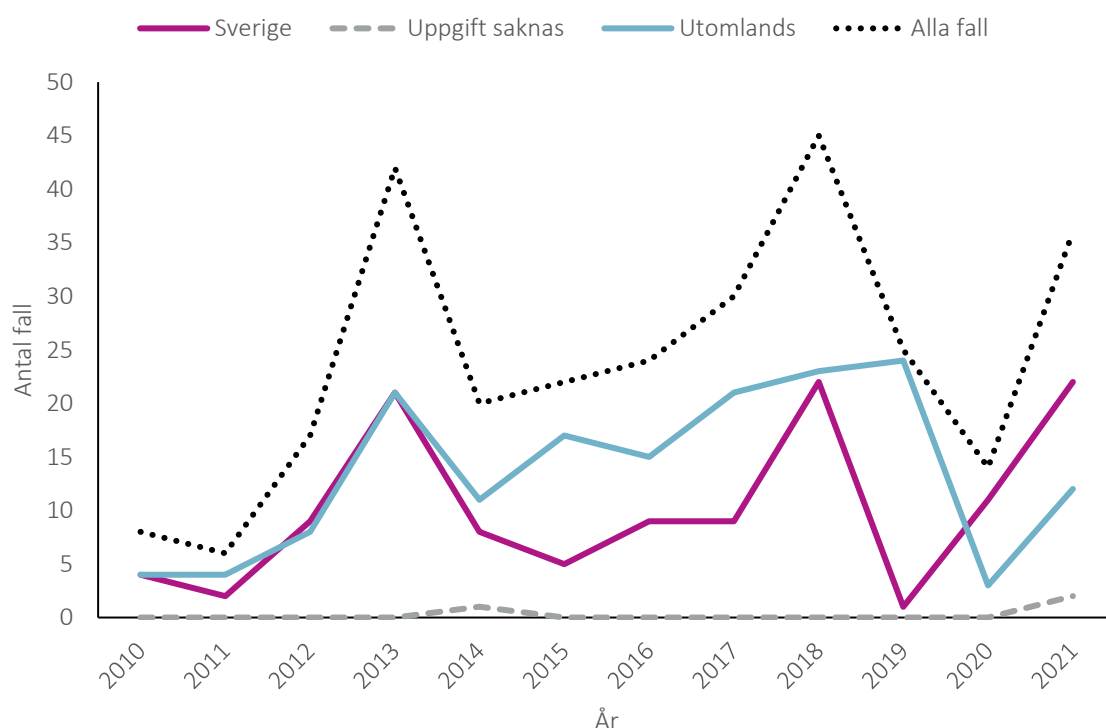
Utfall och trend

Under 2020 minskade antalet fall av VRE som blivit smittade utomlands, för att åter öka något under 2021. Antalet fall som smittats i Sverige ökade både 2020 och 2021 jämfört med 2019. Ett utbrott med 23 fall på sjukhus bidrog till ökningen år 2021.

Under 2021 rapporterades att smitta skett i sjukhusmiljö i 33 av 36 fall. I 21 av dessa fall angavs Sverige som smittland. VRE upptäcktes i samband med screening i 13 fall, vid smittspårning i 18 fall och endast i ett fall på grund av sjukdomssymtom.

I samband med ovan nämnda utbrott på sjukhus identifierades 23 fall, via smittspårning och screening, med vanA sekvenstyp SE-EfmA-2102, ST80.

Figur 12. Antal fall med VRE smittade i Sverige respektive utomlands 2010 – 2021.

Barn och vaccination

Under pandemiåren 2020-2021 sågs en tydlig minskning av infektioner med invasiva streptokocker grupp A och invasiv Haemophilus influenzae. Även antalet fall av kikhosta minskade kraftigt.

Minskningen kan bero på flera olika faktorer. De restriktioner och minskade sociala kontakter som pandemin medförde har sannolikt påverkat.

De sjukdomar som ingår i det allmänna vaccinationsprogrammet för barn låg liksom tidigare år på stabilt låga nivåer.

Tabell 2. Antal fall och incidens (fall / 100 000 invånare)						Kön och ålder för 2021		
Anmälningsskyldig sjukdom	2019		2020		2021		Könsfördelning	Åldersspridning
	Antal	Incidens	Antal	Incidens	Antal	Incidens	Kvinna/Man (%)	Medianålder (min - max)
Difteri	3	0,2	0	-	2	0,1	-	-
Grupp A-streptokocker (invasiva)	134	7,8	56	3,2	24	1,4	50/50	65 4 - 97
Haemophilus influenzae (invasiva)	53	3,1	18	1,0	12	0,7	42/58	55 0 - 90
Kikhosta	106	6,1	34	2,0	4	0,2	-	-
Meningokockinfektion (invasiv)	11	0,6	4	0,2	1	0,1	-	-
Mässling	1	0,1	2	0,1	0	-	-	-
Polio	0	-	0	-	0	-	-	-
Påssjuka	9	0,5	11	0,6	1	0,1	-	-
Röda hund	0	-	0	-	0	-	-	-
Stelkramp	0	-	0	-	0	-	-	-

Figur 13. Antal fall 2010 – 2021. Observera att det är olika skalor på y-axlarna.

Grupp A-streptokocker – invasiva

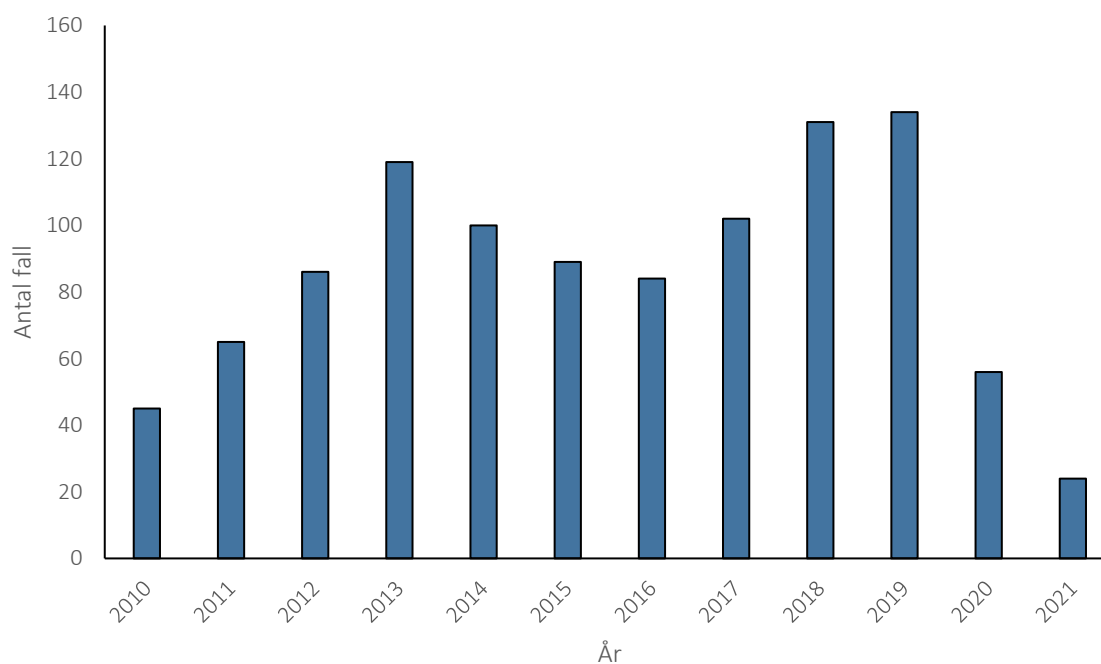
Det finns många olika streptokocker, en del med förmåga att orsaka sjukdom hos människa, andra helt harmlösa. De invasiva streptokockerna tillhör arten *Streptococcus pyogenes* – betahemolyserande streptokocker grupp A – GAS.

Utfall och trend

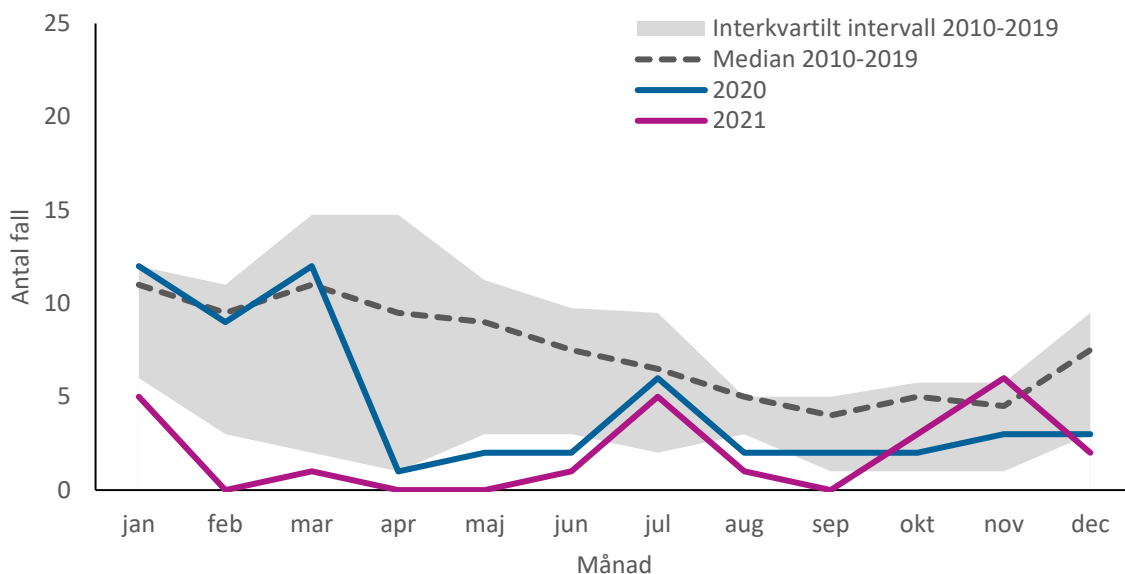
Antalet fall minskade kraftigt under 2020 och 2021. Tidsmässigt inträffade minskningen i samband med att pandemin drabbade Sverige under våren 2020 och antalet fall låg därefter på en väsentligen lägre nivå. Under tidigare år (2010 – 2019) rapporterades flest fall under årets första månader, med ett medianvärde på omkring tio fall per månad under perioden januari till maj. Under januari till mars 2020 var antalet fall i nivå med tidigare år, men minskade kraftigt under april och maj månad.

Minskningen sågs framför allt bland personer 70 år och äldre. Sannolikt var detta en konsekvens av att de sociala kontakterna minskade i samband med pandemin.

Figur 14. Antal fall med invasiva grupp A-streptokocker 2010 – 2021.

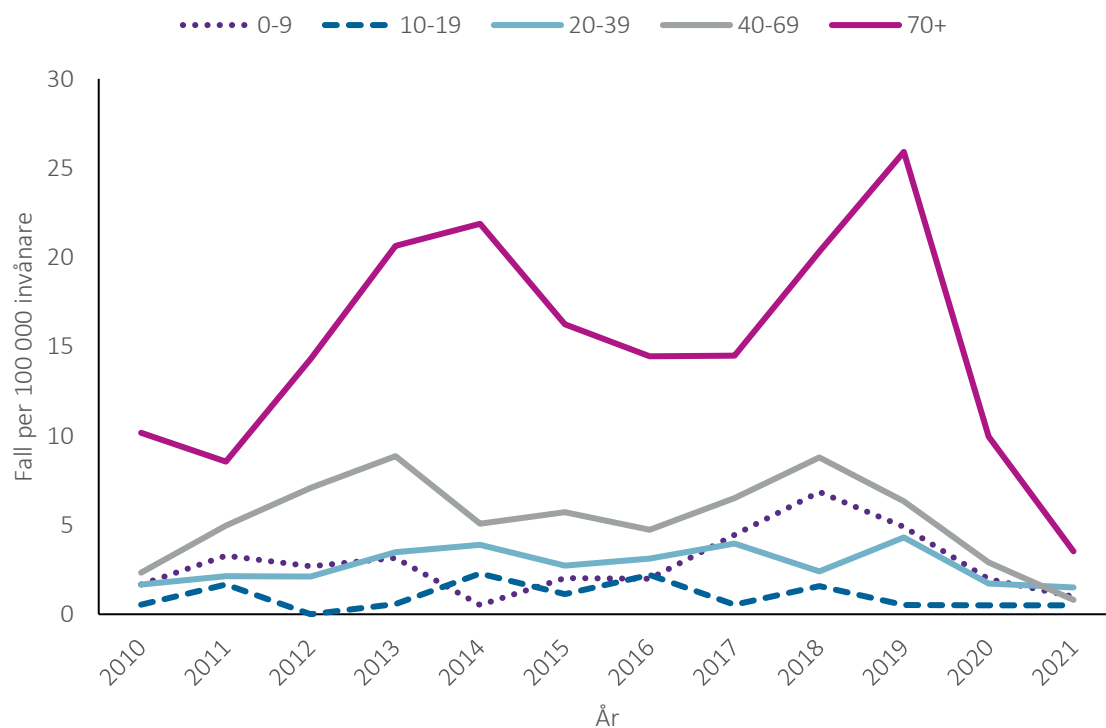

Figur 15. Antal fall med invasiva grupp A-streptokocker per månad 2020 och 2021 (jämfört med 2010 – 2019).

Kommentar. Det grå fältet i diagrammen visar ett mått på spridningen i antal fall per månad 2010 – 2019. Interkvartil intervall är kvartilavståndet mellan tredje och första kvartilen.

Figur 16. Incidens per åldersgrupp av invasiva grupp A-streptokocker 2010 – 2021.

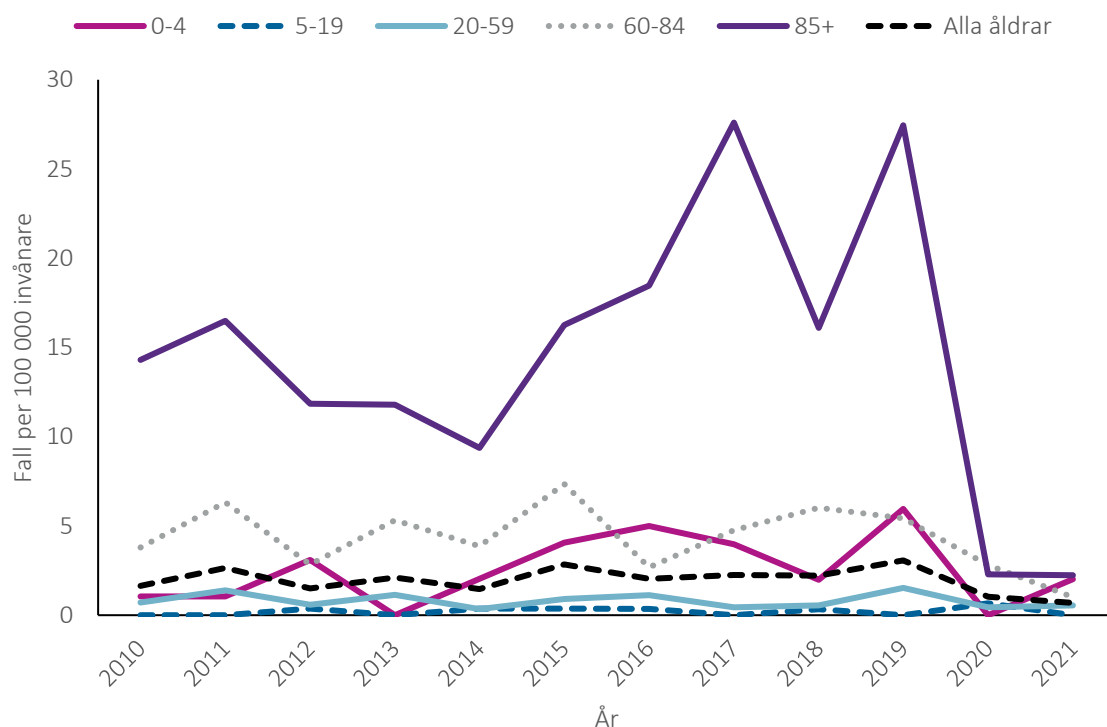
Haemophilus influenzae – invasiv

Haemophilus influenzae är en bakterie som kan orsaka olika infektioner i de övre luftvägarna, men också invasiva och svåra infektioner. Hos framför allt små barn förekommer invasiv infektion (bakterierna kan påvisas i blodet eller i annan steril lokal). Bakterien är känslig för antibiotika.

Utfall och trend

Under 2020 halverades antalet fall jämfört med genomsnittsnivån för 2010 – 2019. Under 2021 minskade antalet fall ytterligare med en tredjedel. Störst minskning sågs bland personer 85 år eller äldre. Under 2020 och 2021 anmäldes endast ett fall per år i denna åldersgrupp jämfört med i genomsnitt drygt sju fall per år 2010 - 2019. Under 2021 rapporterades två barn i åldersgruppen 0 – 4 år.

Figur 17. Incidens per åldersgrupp med infektion av invasiv Haemophilus influenzae.

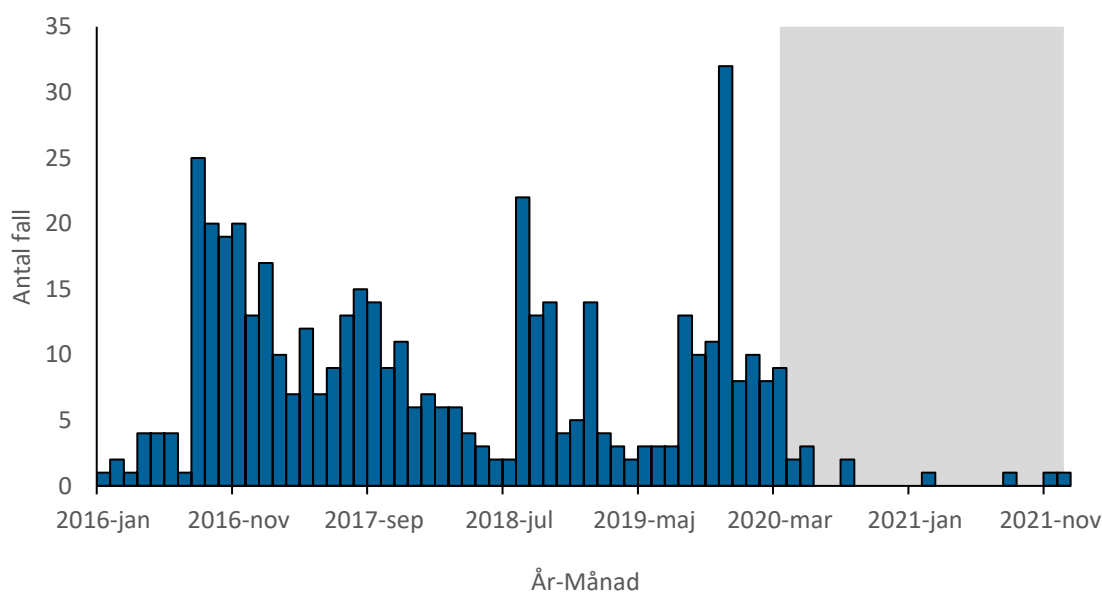
Kikhosta

Kikhosta orsakas av en bakterie, *Bordetella pertussis*, som får fäste i luftvägarna. Smittsamheten är mycket hög.

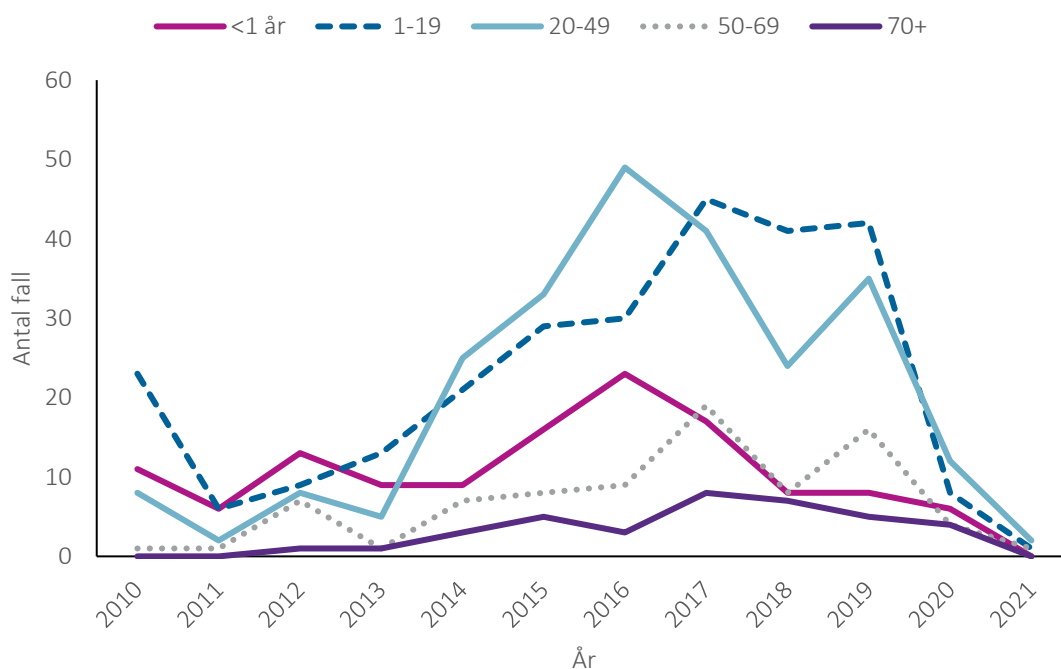
Utfall och trend

Under 2020 och 2021 minskade antalet fall av kikhosta kraftigt. Tidsmässigt inträffade minskningen när pandemin drabbade Sverige under våren 2020 och antalet fall har därefter legat på en mycket låg nivå. Minskningen sågs i samtliga åldersgrupper.

Figur 18. Antal fall med kikhosta per månad 2016 – 2021. Det grå fältet visar att antalet fall minskade efter att åtgärder mot covid-19 infördes.

Figur 19. Antal fall med kikhosta per åldersgrupp 2010 – 2021.

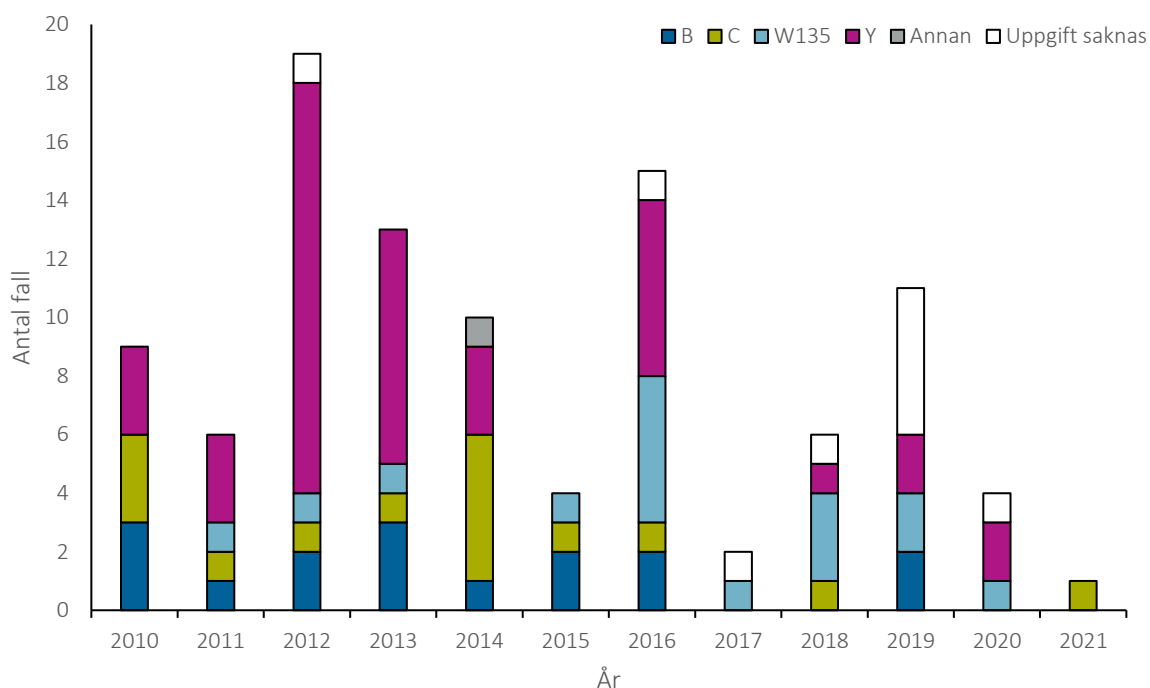
Meningokockinfektion – invasiv

Kan också benämnas epidemisk hjärnhinneinflammation. Meningokocker, *Neisseria meningitidis*, är en bakterie som enbart infekterar människan.

Utfall och trend

Under 2020 rapporterades fyra fall jämfört med elva fall föregående år (2019). Under 2021 rapporterades endast ett fall.

Figur 20. Antal fall med invasiv meningokockinfektion per serogrupp 2010 – 2021.

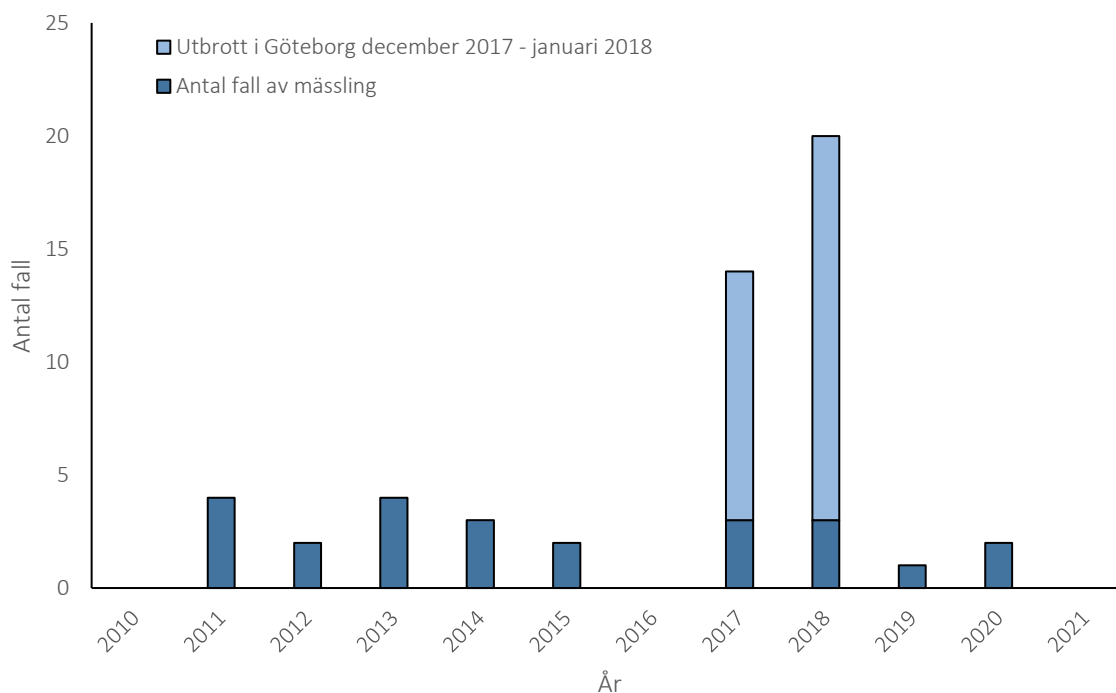
Mässling

Mässling orsakas av ett virus som tillhör gruppen paramyxovirus. Sjukdomen är en av de mest smittsamma som finns.

Utfall och trend

Under 2020 rapporterades två fall av mässling, inget fall rapporterades 2021. Sedan 2010 har några enstaka fall av mässling rapporterats per år. Under december 2017 och januari 2018 insjuknade 28 personer i mässling i samband med ett utbrott i Göteborg.

Figur 21. Antal fall med mässling 2010 – 2021.

Påssjuka

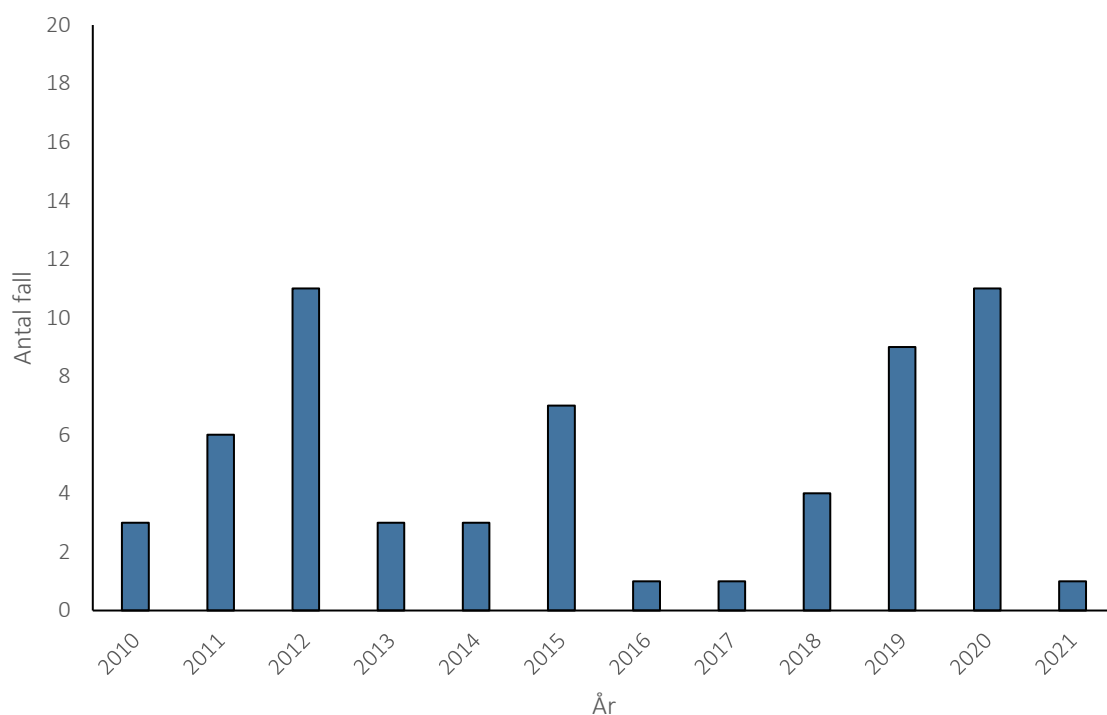
Påssjuka orsakas av parotitvirus, som tillhör gruppen paramyxovirus. Sjukdomen har en hög smittsamhet. Smittämnet finns i saliv och kan överföras till andra som droppsmitta eller via direktkontakt.

Utfall och trend

Under 2020 rapporterades elva fall av påssjuka till och med mars månad. Av dessa hade åtta genotyp G. Sju av fallen var smittade i Sverige.

Under 2021 anmäldes endast ett fall, med genotyp H. Fallet hade smittats i Sverige.

Figur 22. Antal fall med påssjuka 2010 – 2021.

Hiv och sexuellt överförbara infektioner

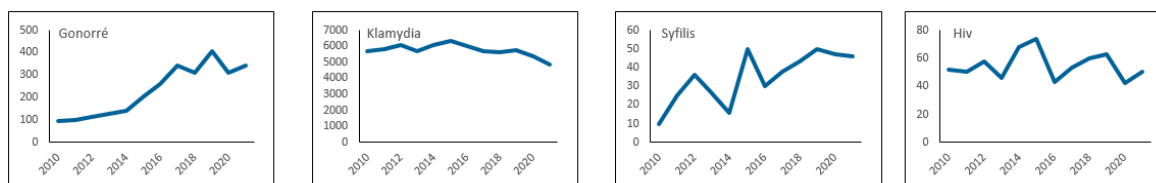
Antalet fall av sexuellt överförbara infektioner har minskat jämfört med 2019.

Den ökning av gonorré som sågs innan pandemiåren har avstannat. Under våren 2021 sågs dock en ökning igen i gruppen som smittats via sexuell kontakt med samma kön. Rapporterade klamydiafall har minskat något de senaste åren. Antalet syfilisfall har ökat succesivt, men de senaste tre åren ses en utplaning. Inrapporterade hiv-fall ligger på en tämligen oförändrad nivå.

De olika restriktionerna i Sverige och globalt under pandemiåren har sannolikt påverkat förekomst och provtagning av STI-sjukdomarna.

Tabell 3. Antal fall och incidens (fall / 100 000 invånare)						Kön och ålder för 2021				
Anmälningssjukdom	2019		2020		2021		Könsfördelning Kvinna/Man (%)	Medianålder	Åldersspridning (min - max)	Andel smittade i Sverige (%)
	Antal	Incidens	Antal	Incidens	Antal	Incidens				
Gonorré	405	23,5	312	18,0	340	19,5	19/81	30	16 - 68	84
Hiv	63	3,7	42	2,4	50	2,9	36/64	34	3 - 68	16
HTLV I+II	0	-	0	-	2	0,1	-	-	-	-
Klamydia	5769	334,3	5365	309,3	4879	279,6	55/45	23	0 - 68	90
Syfilis	50	2,9	46	2,7	46	2,6	11/89	33	20 - 63	65

Figur 23. Antal fall 2010 – 2021. Observera att det är olika skalor på y-axlarna.

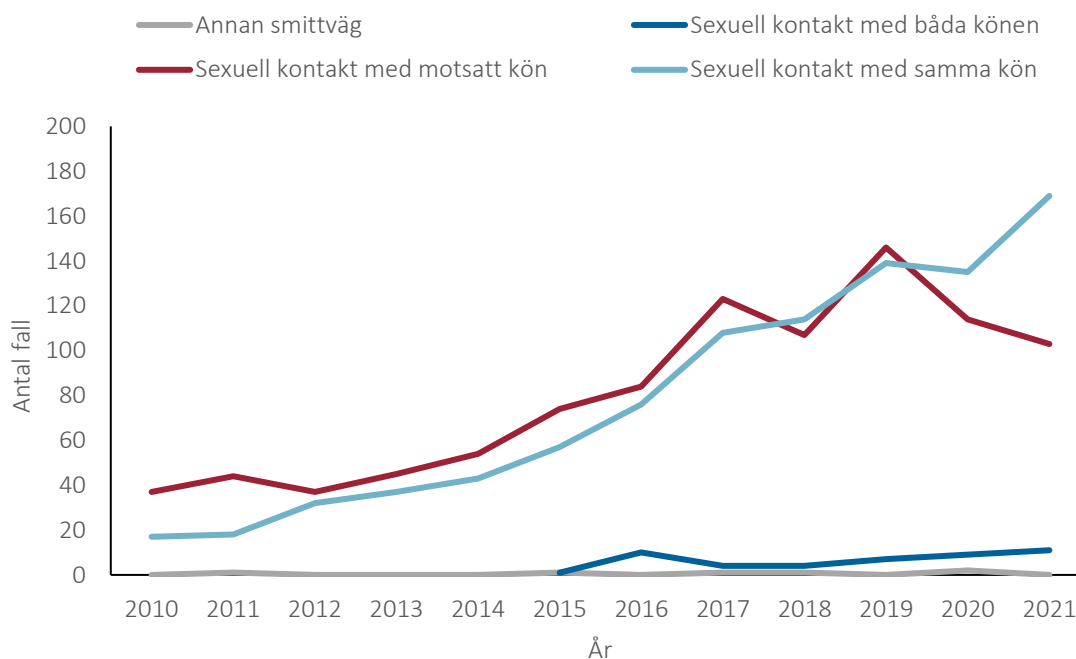
Gonorré

Gonorré orsakas av bakterien *Neisseria gonorrhoeae* som kan infektera slidan, livmoderhalsen och urinröret hos kvinnor, och urinröret hos män. Bakterien kan även finnas i ändtarm och svalg.

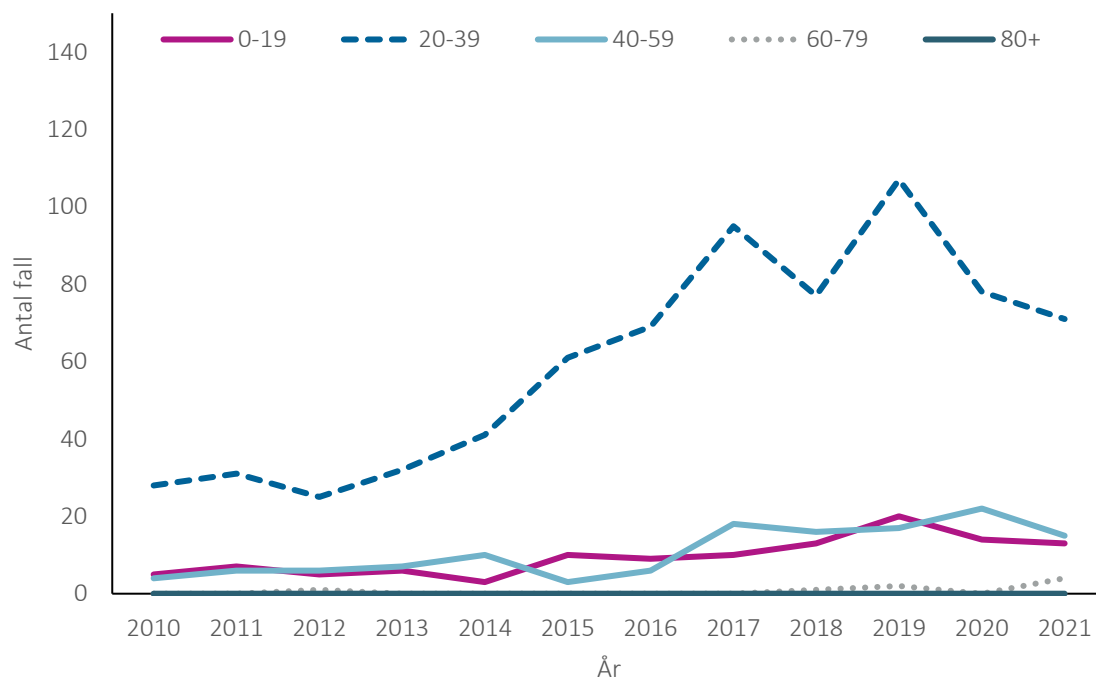
Utfall och trend

Totalt rapporterades 340 fall år 2021 jämfört med 312 året innan. Första pandemiåret (2020) minskade antalet fall med 23 procent men förra året sågs en ökning med 9 procent. Majoriteten var män och flest smittade sågs i åldrarna 20 – 39 år. Antalet smittade som haft kontakt med motsatt kön har minskat de senaste två åren medan antalet som haft kontakt med samma kön minskade något det första pandemiåret för att sedan öka. Andelen smittade i Sverige dominerar (84 %) och ökade under pandemin jämfört med de två åren innan (73 %). Antalet utlandssmittade halverades årligen under pandemin. De vanligaste smittländerna utanför Sverige var Danmark, Spanien, Storbritannien, Thailand och Tyskland.

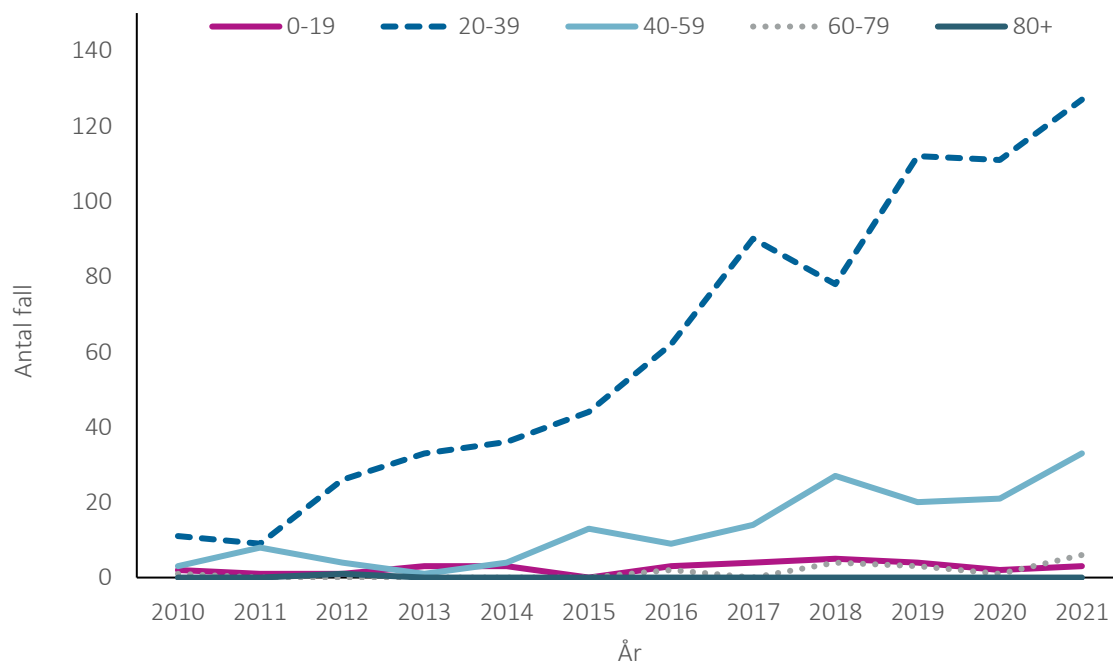
Figur 24. Antal fall med gonorré smittade i Sverige, per smittväg 2010 – 2021.

Figur 25. Antal fall med gonorré smittade i Sverige per åldersgrupp, smittväg sexuell kontakt med motsatt kön 2010 – 2021.

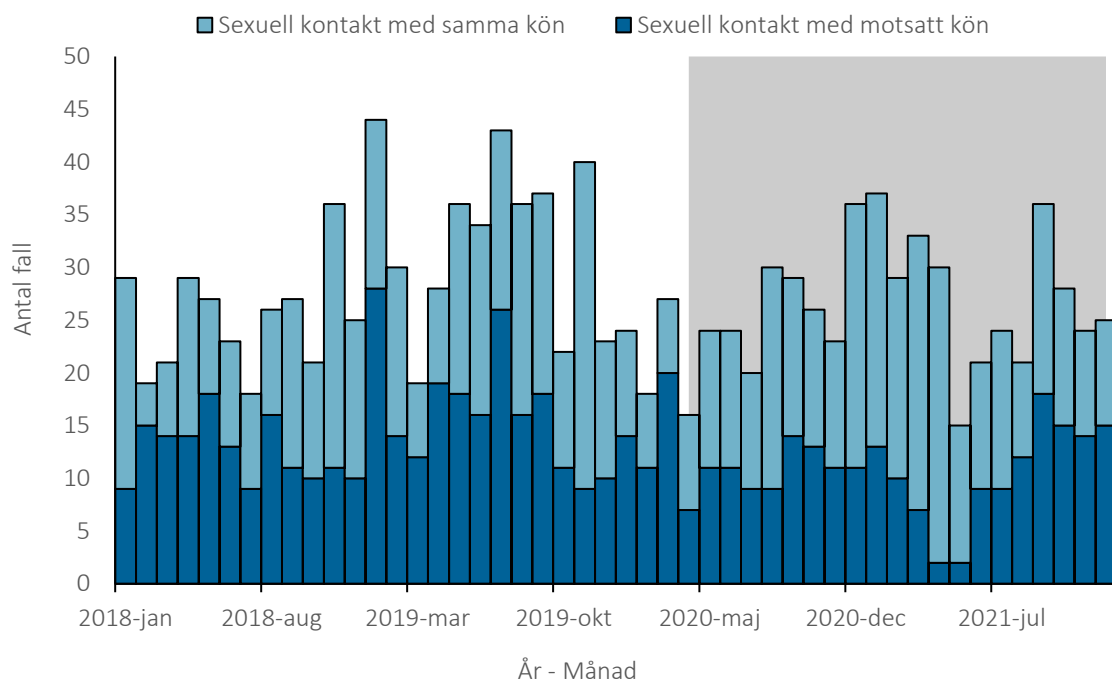

Figur 26. Antal fall med gonorré smittade i Sverige per åldersgrupp, smittväg sexuell kontakt med samma kön 2010 – 2021.

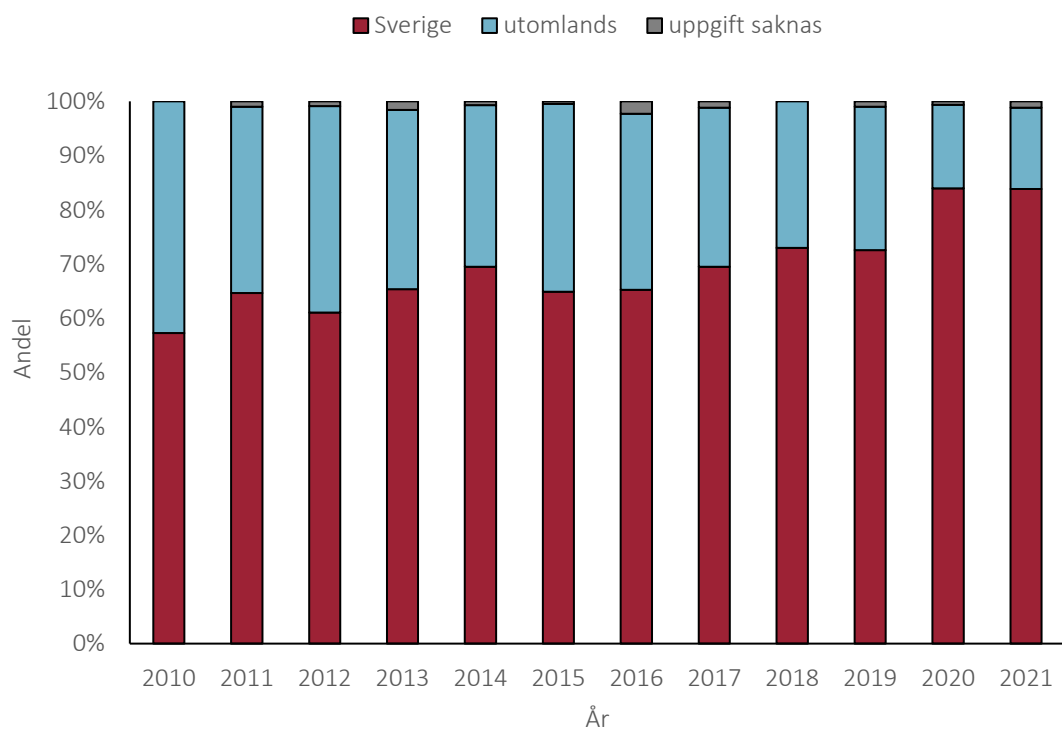

Figur 27. Antal fall med gonorré per månad och sannolik smittväg 2018 – 2021.
Det grå fältet visar pandemiåren.

I april och maj 2021 sågs en markant nedgång i gruppen sexuell kontakt med motsatt kön.

Figur 28. Andel med gonorré smittade i Sverige respektive utomlands 2010 – 2021.

Hiv

En hivinfektion orsakas av ett humant immunbristvirus som alltså orsaker en immunbrist men som också är ett retrovirus. Utmärkande för retrovirus är att de lagras i kroppens arvsmassa. En hivinfektion läker därför inte ut spontant, utan den som fått hiv bär på viruset resten av livet.

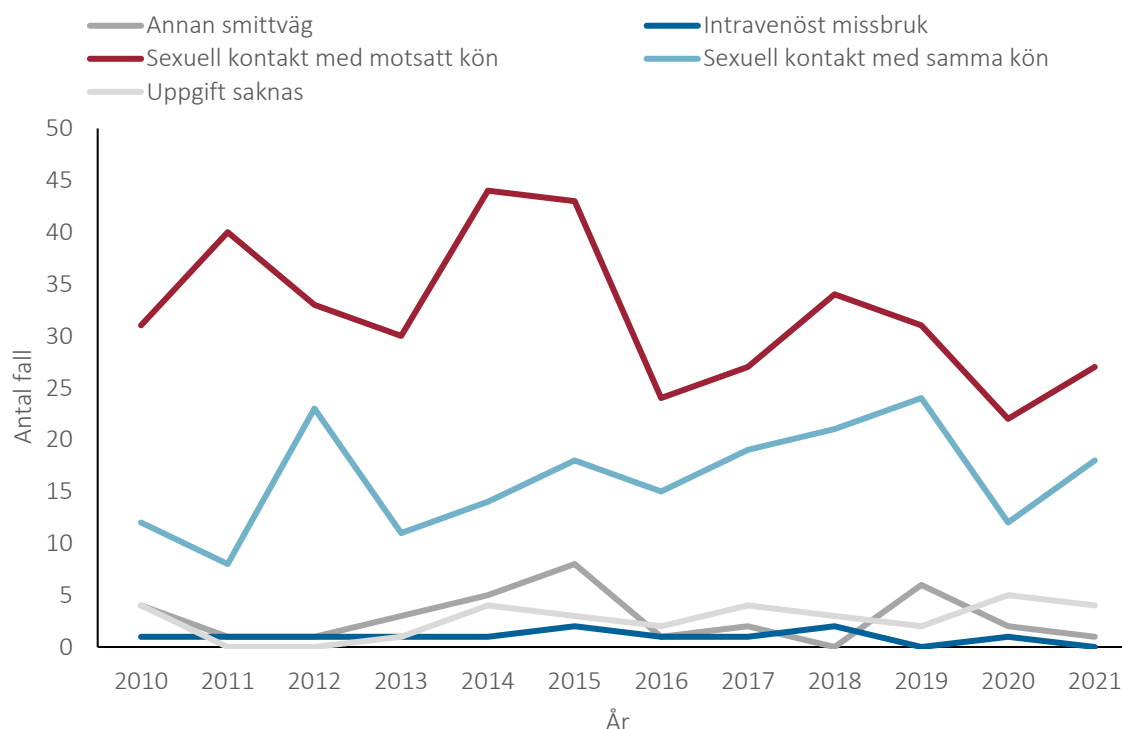
Utfall och trend

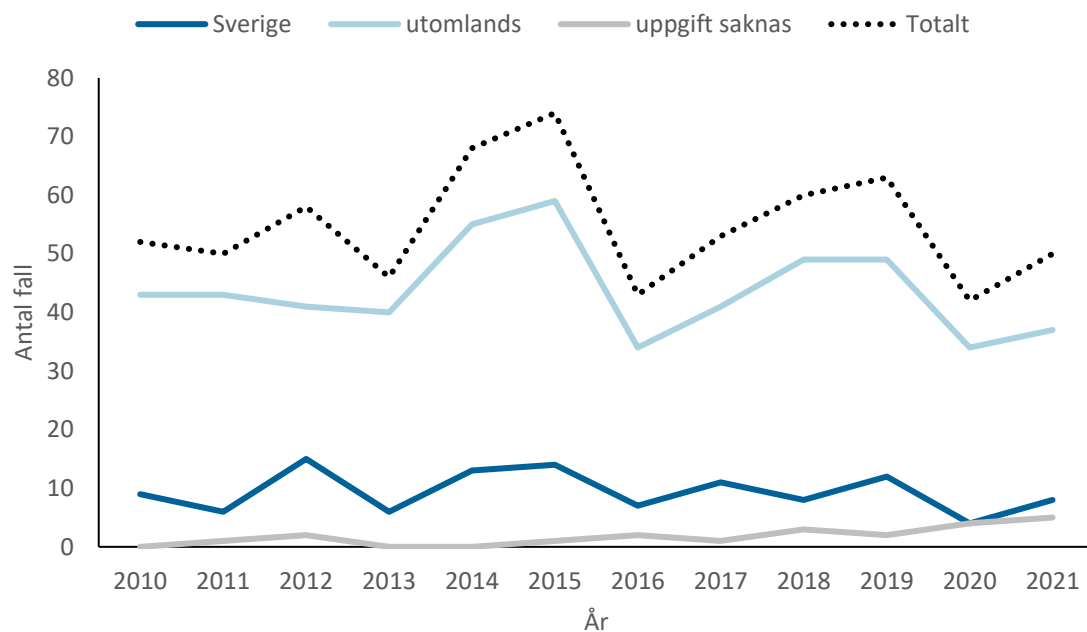
Under 2021 anmäldes 53 fall med behandlande läkare i Västra Götaland. Av dessa var 23 fall diagnostiserade 2021 medan 21 fall hade fått diagnosen tidigare år (2006 - 2020). I tre fall saknas uppgift om diagnosår. Tre var inflyttade från annan region och hade känd diagnos i Sverige, alla var diagnostiserade under året.

Totalt rapporterades 50 fall som var nydiagnostiserade i Västra Götaland, eller inflyttade med känd diagnos från annat land. Av dessa var 64 procent män. Precis som tidigare år angavs de flesta vara smittade utomlands. Under de två pandemiåren smittades 13 procent i Sverige. Under 2021 rapporterades sju fall med AIDS. Flest smittade sågs i gruppen 20 – 39 år. Sexuell kontakt med motsatt kön anges som den vanligaste smittvägen. Inget fall med smittvägen intravenöst missbruk sågs under året.

Diagrammen som redovisas avser nydiagnostiserad i Västra Götaland och inflyttad med känd diagnos från annat land.

Figur 29. Antal fall med hiv per smittväg 2010 – 2021.

Figur 30. Antal fall med hiv, smittade i Sverige respektive utomlands 2010 – 2021.

Klamydia

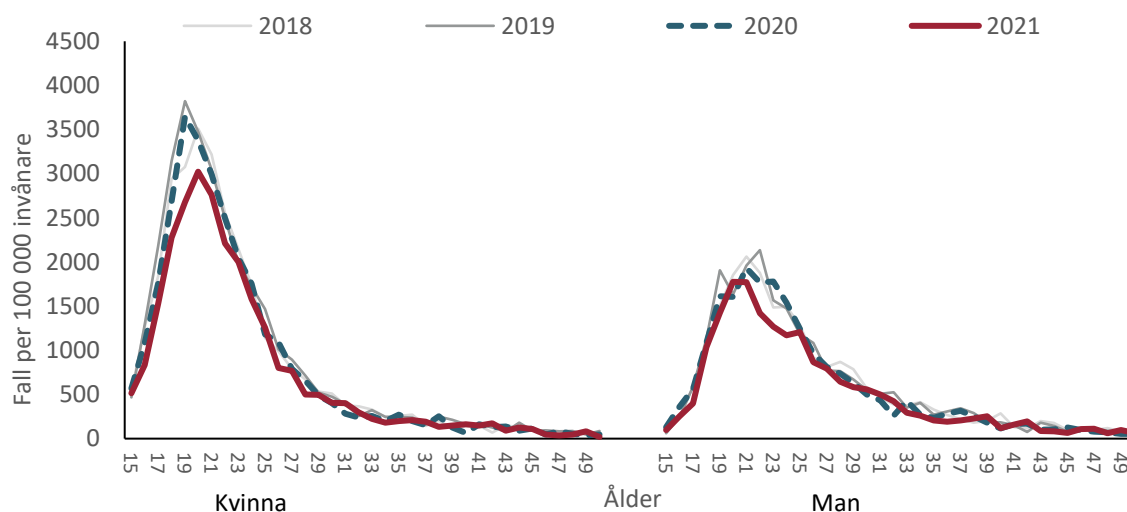
Klamydia är nu för tiden den vanligast rapporterade sexuellt överförda infektionen i Sverige med cirka 36 000 fall per år. Sjukdomen orsakas av en bakterie, *Chlamydia trachomatis*.

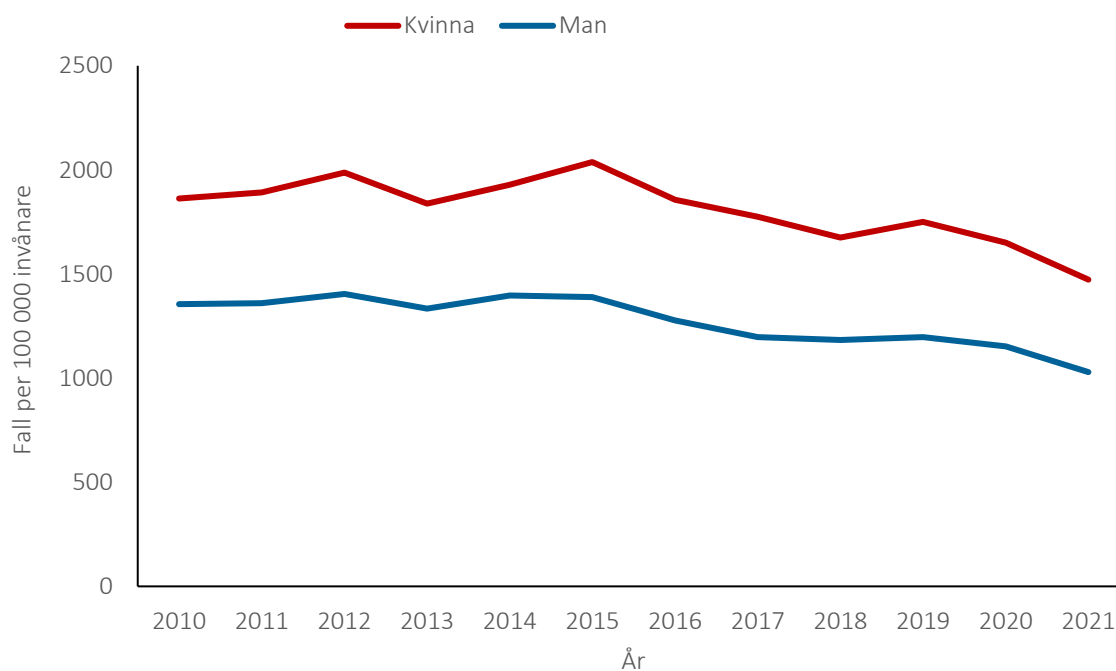
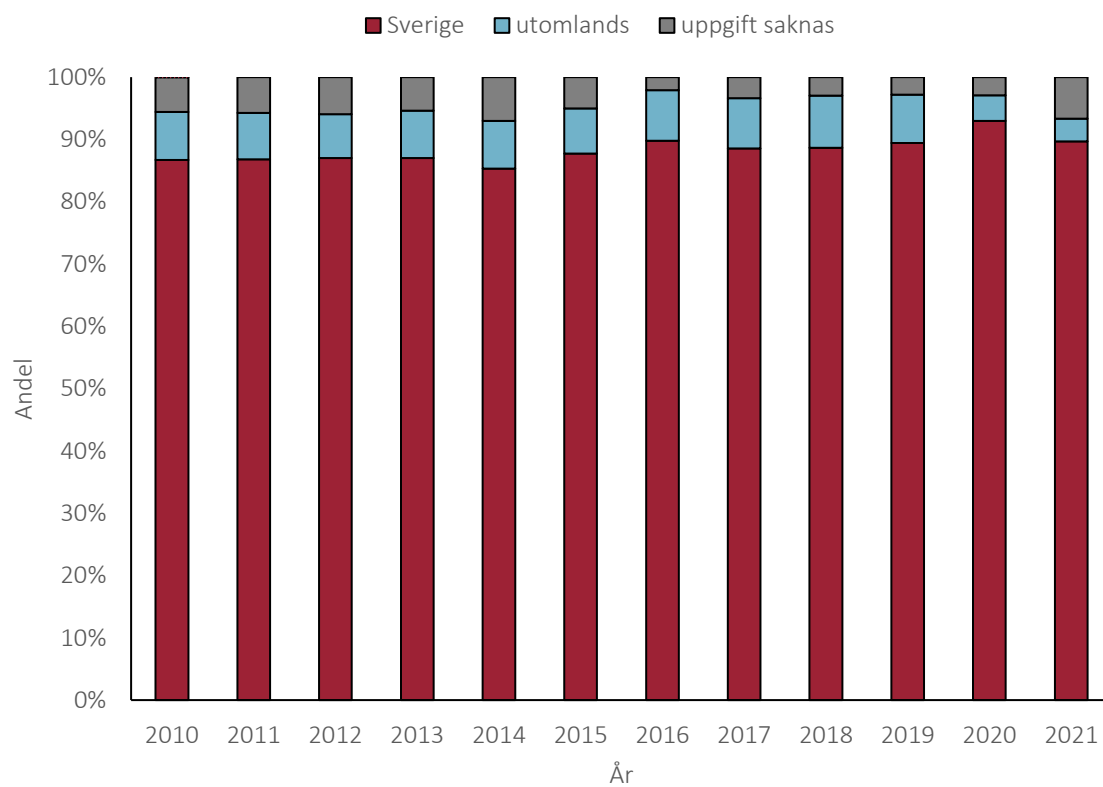
Utfall och trend

De senaste åren ses en minskning av antal rapporterade fall. Minskningen ses i hela regionen. År 2021 var medianåldern för kvinnor och män 22 respektive 25 år. En klar majoritet var smittad i Sverige. Liksom tidigare ses flest smittade i gruppen sexuell kontakt med motsatt kön. I gruppen män med sexuell kontakt med samma kön har en ökning setts de senaste åren.

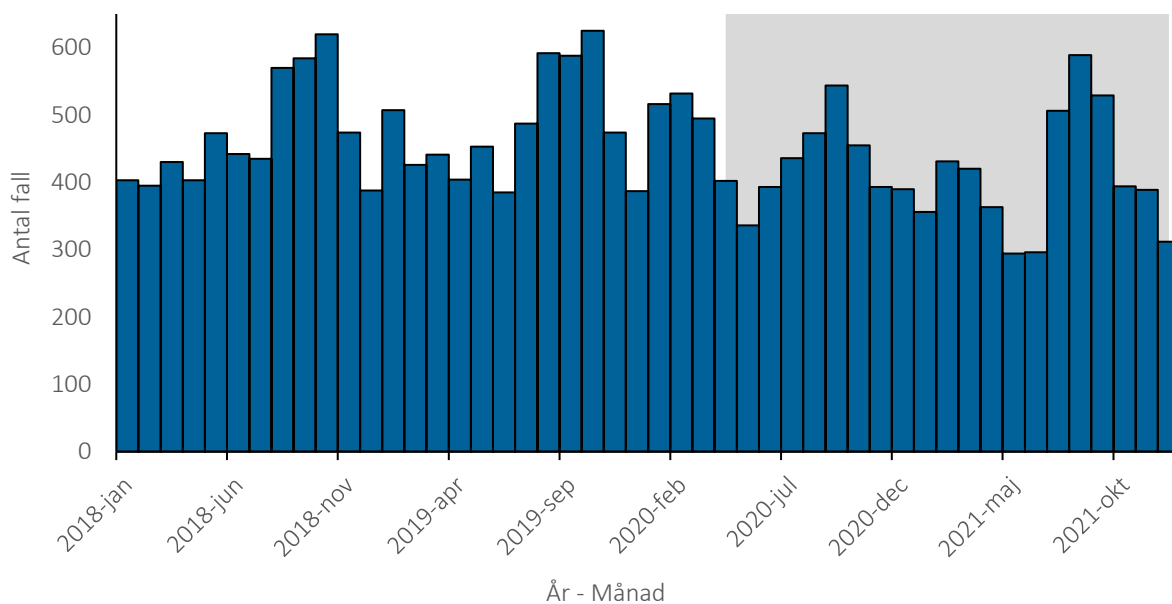
Antalet provtagna har minskat de senaste åren och det är väsentligen fler kvinnor än män som provtas. Andelen positiva är högre i de yngre åldersgrupperna. Andelen positiva kvinnor alla åldrar har de senaste åren varit 4 – 5 procent och motsvarande siffra för männen var 8 – 10 procent. Andelen positiva är högre i de yngre åldersgrupperna. Under år 2021 var andelen positiva kvinnor högst i grupperna 15 – 19 år och 20 – 24 år (8 respektive 7 %). I övriga åldersgrupper var andelen 2 – 4 procent. För männen var andelen positiva högst i grupperna 15 – 19 år och 20 – 24 år (16 respektive 14 %). I övriga åldersgrupper 4 – 8 procent. Det senaste två åren har fem fall med Lymfogranuloma venerum (LGV) rapporterats.

Figur 31. Incidens av klamydia per kvinnor och män i åldern 15 – 50 år, 2018 – 2021.

Figur 32. Incidens av klamydia per kvinnor och män i åldern 17 – 30 år, 2010 – 2021.**Figur 33. Andel med klamydia smittade i Sverige respektive utomlands 2010 – 2021.**

Figur 34. Antal fall med klamydia per månad 2018 – 2021. Det grå fältet visar pandemiåren.

Syfilis

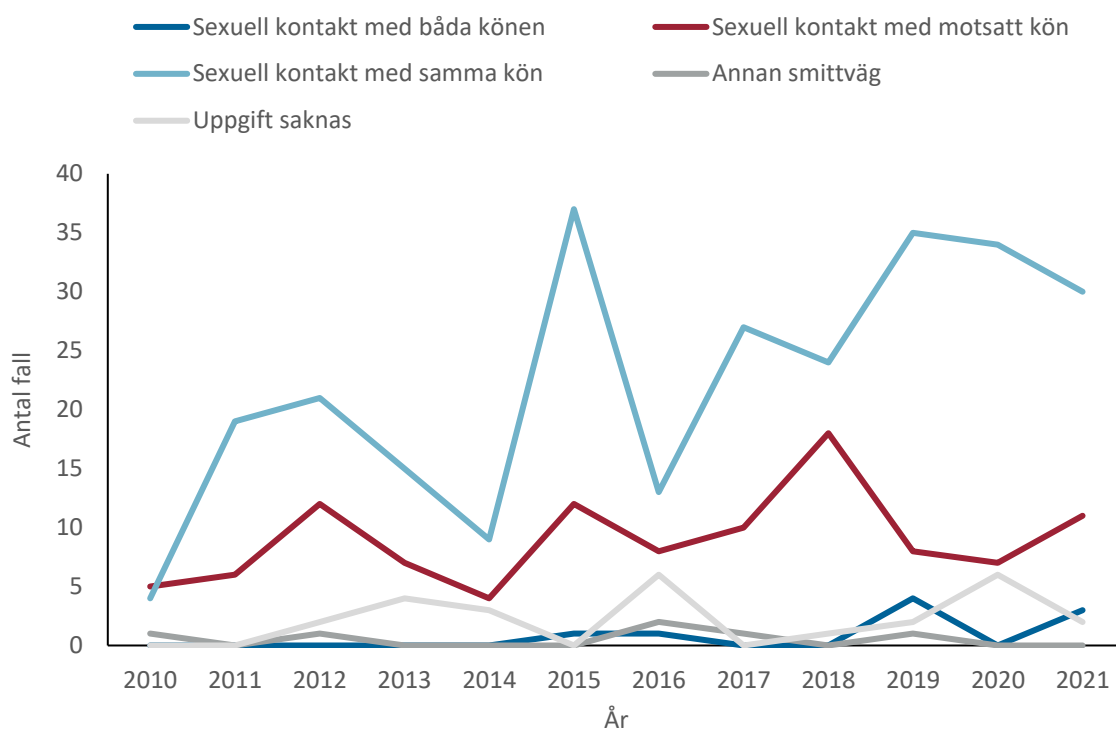
Syfilis orsakas av den spiralformade bakterien (en så kallad spiroket) vid namn *Treponema pallidum*. Sjukdomen indelas i tre stadier – primär, sekundär och tidig respektive sen latent (tertiär) syfilis.

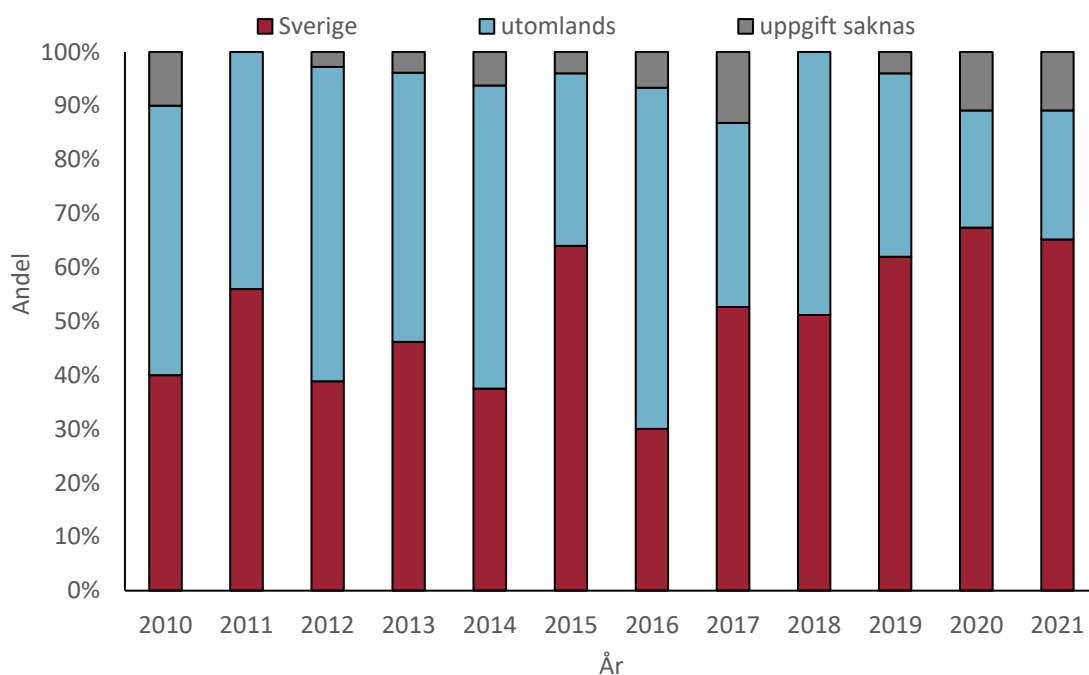
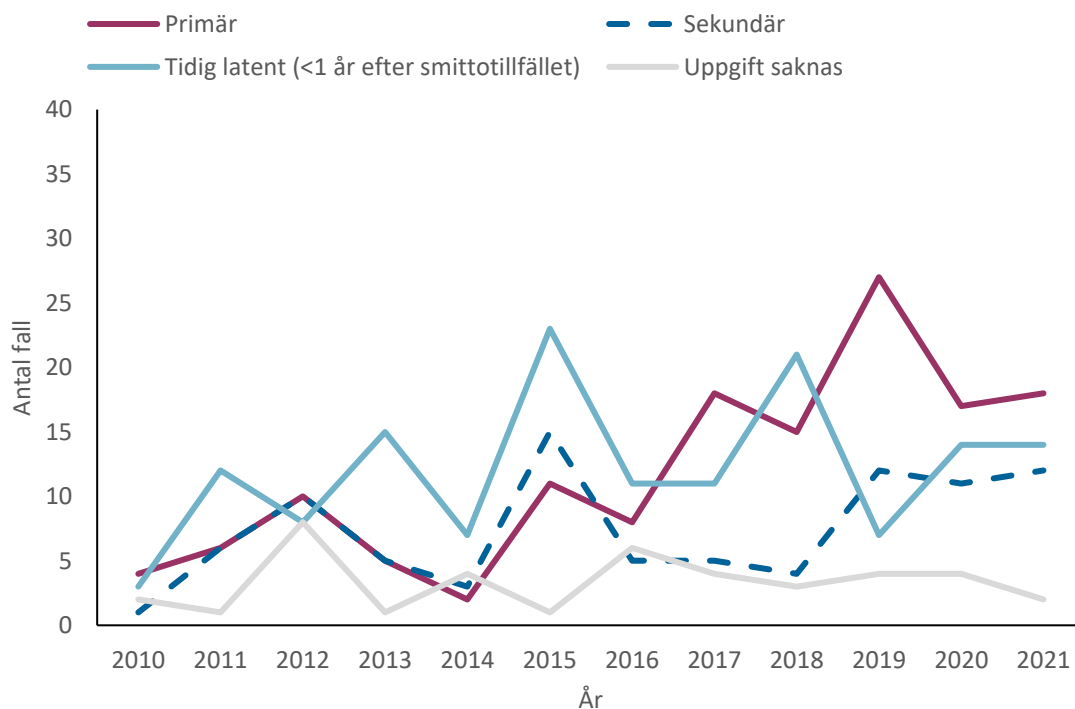
Utfall och trend

Syfilisfallen har ökat succesivt under perioden, men de senaste tre åren ses en utplaning. Sedan många år tillbaka är majoriteten smittade män. De senaste två åren var andelen män 89 respektive 81 %. En stor majoritet av fallen är i gruppen sexuell kontakt med samma kön och år 2021 var andelen av dessa som smittats i Sverige 67 %. Flest smittade sågs i åldersgruppen 20 – 39 år. De fall som ska rapporteras är primär, sekundär och tidig latent (smittad inom ett år) syfilis. Primär syfilis har ökat de senaste åren liksom tidig latent syfilis.

Bland smittade via sexuell kontakt med samma kön ses en viss ökning av tidig latent syfilis de senaste två åren och andelen Sverigesmittade har de senaste tre åren varit, 63, 76 respektive 67 %.

Figur 35. Antal fall med syfilis per smittväg 2010 – 2021.

Figur 36. Andel med syfilis smittade i Sverige respektive utomlands 2010 – 2021.**Figur 37. Antal fall med syfilis per stadium (klinisk manifestation) 2010 – 2021.**

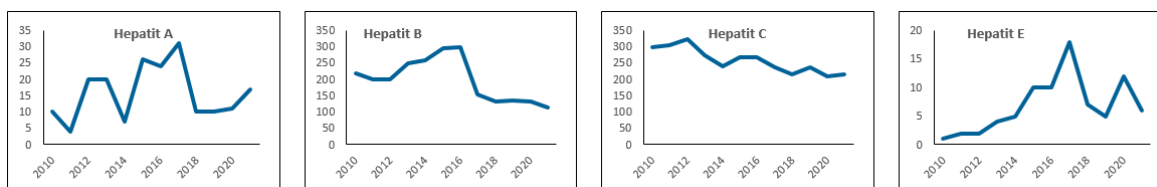
Hepatit

De två senaste åren har antalet fall av hepatit B och hepatit C minskat något, dock inte i samma omfattning som flera andra anmälningspliktiga sjukdomar.

Då det ses en minskande trend för hepatit B och C de senaste fem åren så har de åtgärder som syftat till att minska smittspridningen av covid-19 troligen inte påverkat den fortsatta minskningen av hepatit B och C i någon större omfattning.

Tabell 4. Antal fall och incidens (fall / 100 000 invånare)						Kön och ålder för 2021				
Anmälningspliktig sjukdom	2019		2020		2021		Könsfördelning Kvinna/Man (%)	Medianålder	Åldersspridning (min - max)	Andel smittade i Sverige (%)
	Antal	Incidens	Antal	Incidens	Antal	Incidens				
Hepatit A	10	0,6	11	0,6	17	1,0	71/29	30	7 - 76	65
Hepatit B	135	7,8	131	7,6	115	6,6	27/73	37	19 - 88	9
Hepatit C	238	13,8	210	12,1	215	12,3	33/67	39	15 - 80	70
Hepatit D	6	0,3	0	0,0	3	0,2	-	-	-	-
Hepatit E	5	0,3	12	0,7	6	0,3	50/50	64	39 - 76	50

Figur 38. Antal fall 2010 – 2021. Observera att det är olika skalor på y-axlarna.

Hepatit A

Kan också benämnas epidemisk gulsot.

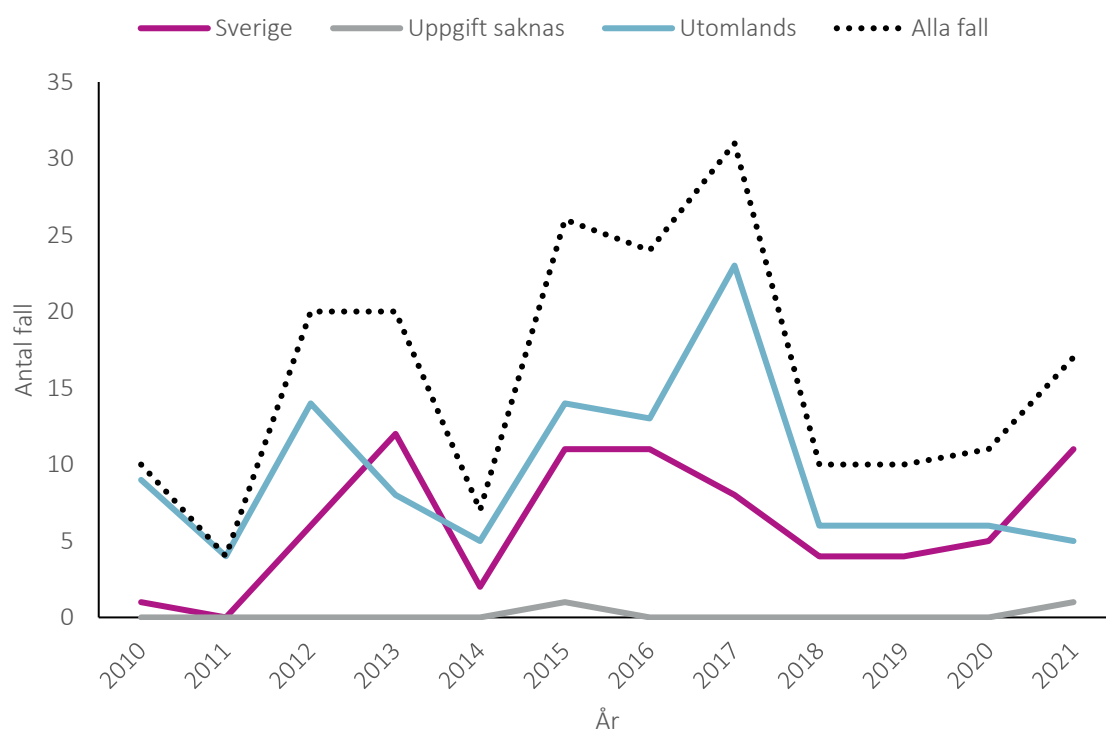
Hepatit A orsakas av ett virus som sprids främst via förorenat vatten eller livsmedel.

Sjukdomen drabbar i princip endast människan och förekommer allmänt i länder med dålig dricksvattenhygien, men kan även smitta från person till person eller via livsmedel.

Utfall och trend

Antalet fall av hepatit A har legat på en relativt jämn nivå sedan 2018.

Figur 39. Antal fall med hepatit A smittade i Sverige respektive utomlands 2010 – 2021.

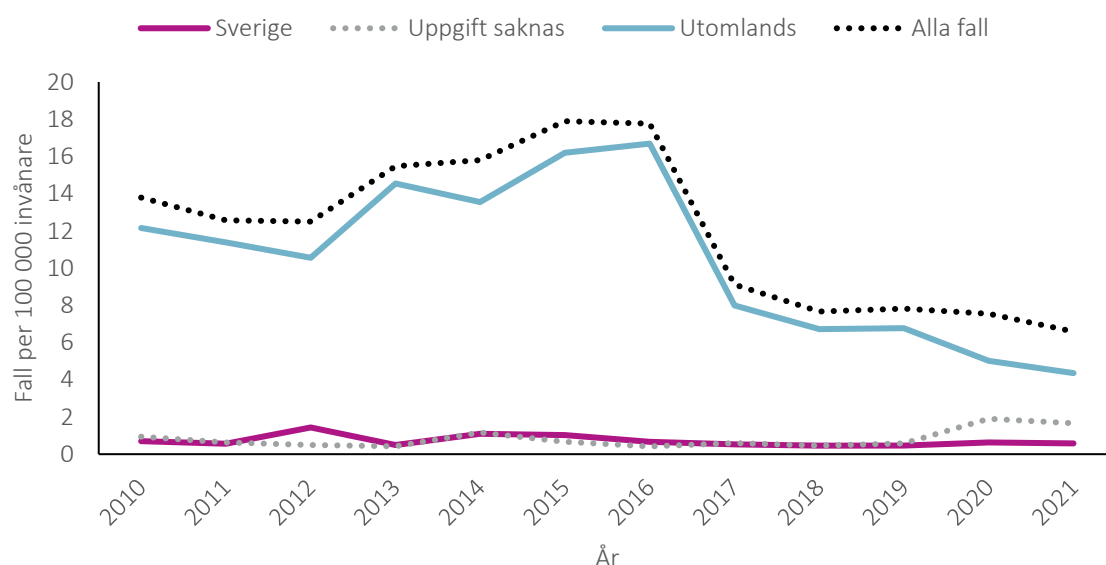
Hepatit B

Hepatit B orsakas av ett virus som sprids sexuellt eller via blod. Smittan finns bland människor i hela världen.

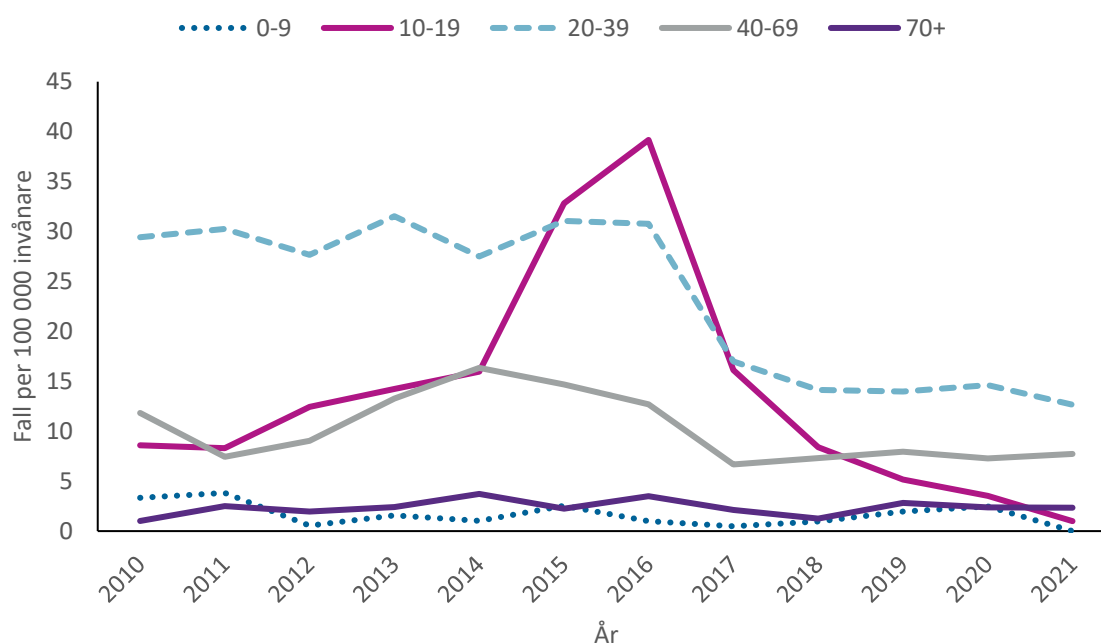
Utfall och trend

Antalet fall av hepatit B nådde en topp 2016 i samband med den migration som följde av kriget i Syrien. Sedan 2017 har antalet fall legat på en lägre och relativt jämn nivå. Av de fall där smittland rapporterats under 2020 och 2021 var närmare 90 procent smittade utomlands. De flesta fallen har en kronisk hepatit B. Fyra fall med akut hepatit B (positiv anti-HBc IgM) rapporterades 2021, vilket är i nivå med de senaste fem åren.

Figur 40. Incidens av hepatit B smittade i Sverige respektive utomlands 2010 – 2021.

Figur 41. Incidens av hepatit B per åldersgrupp 2010 – 2021.

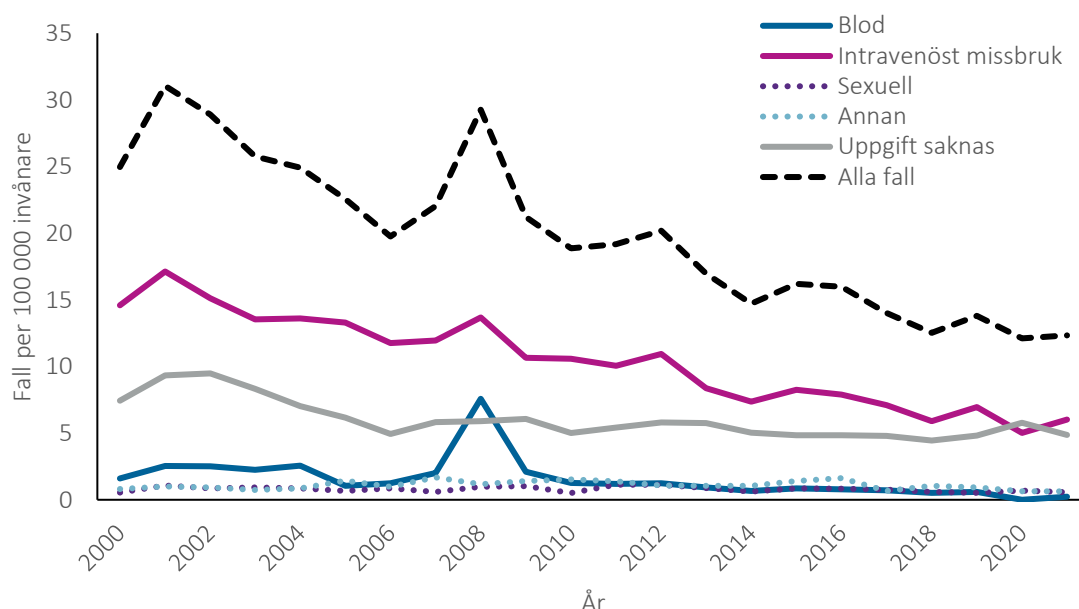
Hepatit C

Hepatit C orsakas av ett virus som bara finns hos människor och som sprids via blod. Smittämnet är globalt sett mycket utbrett och vanligt, men förekomsten i Sverige är förhållandevis låg. Smittsamheten för hepatit C är betydligt lägre än för hepatit B.

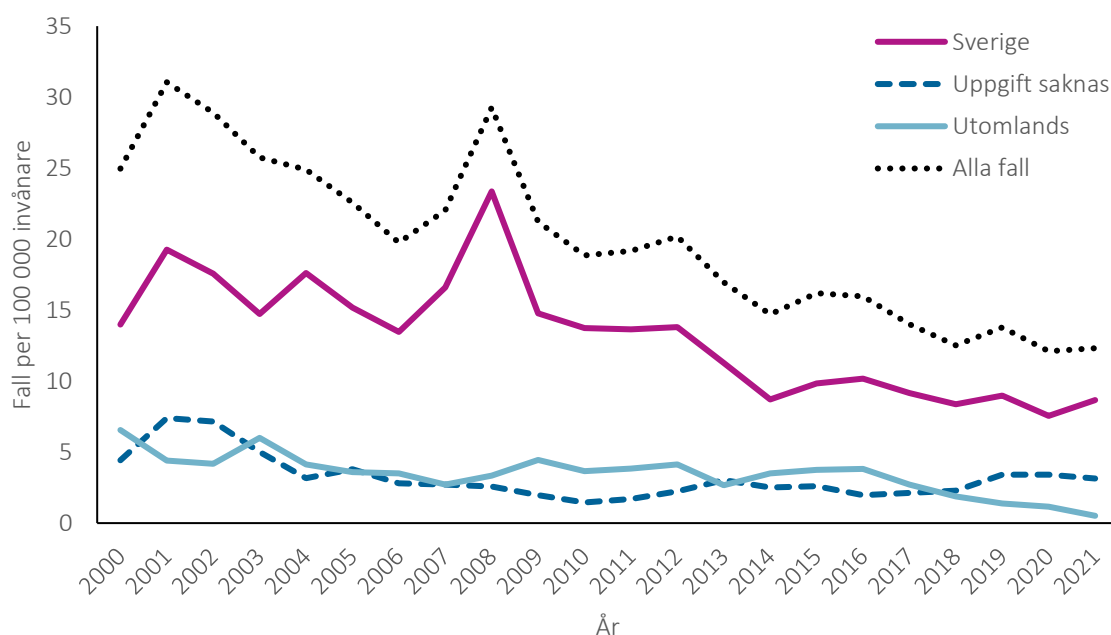
Utfall och trend

Antalet fall av hepatit C har legat på en relativt stabil nivå de senaste fyra åren. Sedan 2018 har, i genomsnitt, 220 fall rapporterats per år. Det är en minskning mot tidigare, då mer än 300 fall per år anmäldes. Av fallen 2021 är 70 procent smittade i Sverige. Intravenöst missbruk har angivits som smittväg i 49 procent av fallen. Bland smittade i Sverige, i åldersgruppen 20 – 49 år, har närmare 80 procent blivit smittade genom att injicera droger.

Figur 42. Incidens av hepatit C per smittväg 2000 – 2021.

Figur 43. Incidens av hepatit C smittade i Sverige respektive utomlands 2000 – 2021

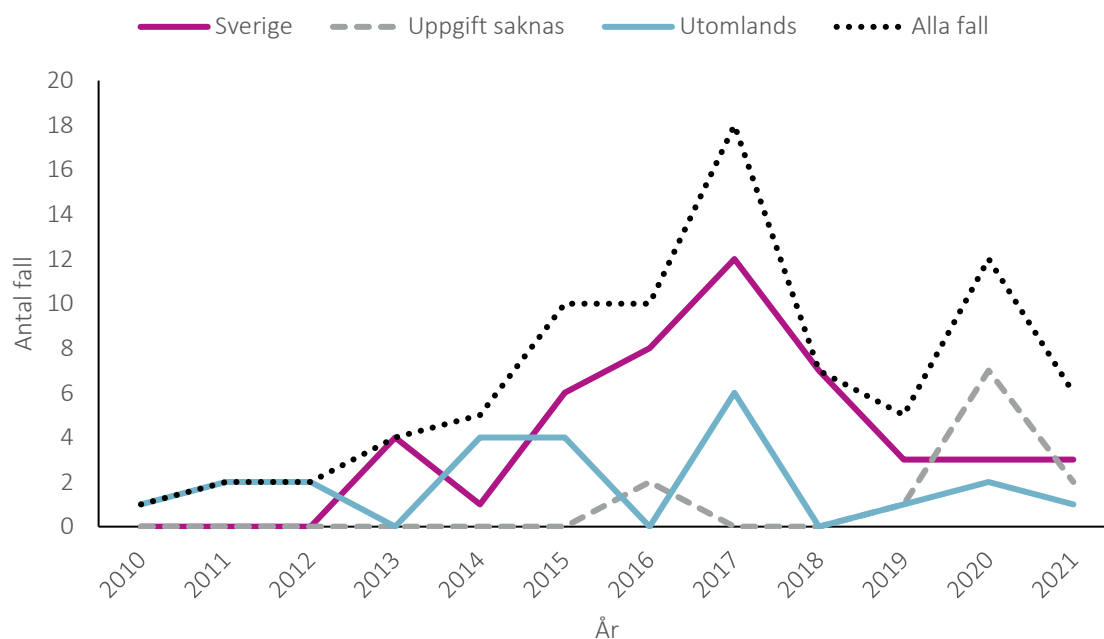
Hepatit E

Hepatit E-virus utsöndras med avföringen och sprids via förorenat vatten eller förorenat livsmedel, till exempel otillräckligt tillagat kött.

Utfall och trend

Under 2021 rapporterades sex fall av hepatit E. Liksom tidigare var de flesta smittade i Sverige. Under 2020 rapporterades sju fall som upptäckts via en vetenskaplig studie. Dessa kan dock ha blivit smittade tidigare.

Figur 44. Antal fall med hepatit E smittade i Sverige respektive utomlands 2010 – 2021.

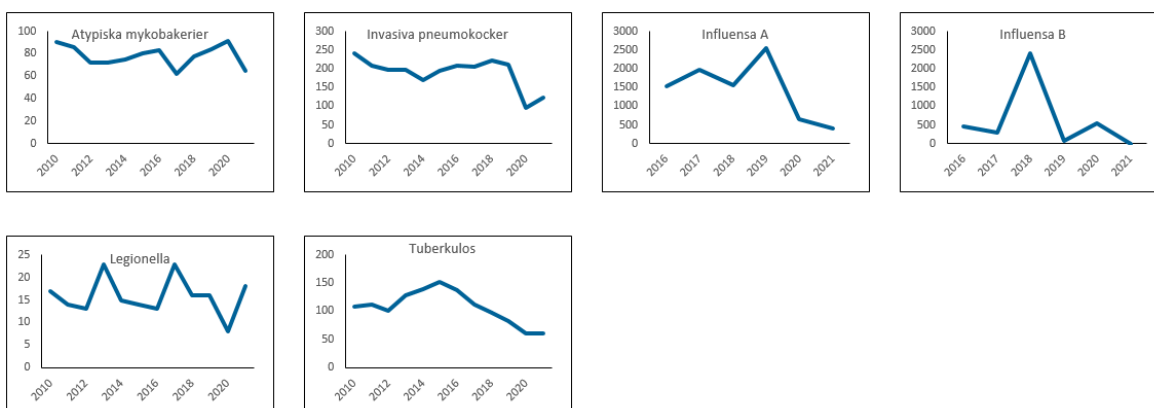
Luftvägsinfektioner

Under det första pandemiåret sågs antalet fall med invasiva pneumokocker minska tydligt, för att sedan öka igen. Även influensafallen har minskat. En dramatisk nedgång sågs säsongen 2020-2021 då endast ett fåtal fall rapporterades.

Tuberkulosfallen har minskat sedan år 2015. Antalet legionellafall minskade under 2020, men under 2021 sågs en ökning av andel positiva i Sverige.

Tabell 5. Antal fall och incidens (fall / 100 000 invånare)						Kön och ålder för 2021			
Anmälningssjukdom	2019		2020		2021		Könsfördelning		Andel smittade i Sverige (%)
	Antal	Incidens	Antal	Incidens	Antal	Incidens	Kvinna/Man (%)	Medianålder	
Atypiska mykobakterier	84	4,9	91	5,2	65	3,7	63/37	65	1 - 89
Influensa A	2537	147,0	655	37,8	400	22,9	49/50	26	0 - 96
Influensa B	76	4,4	535	30,8	5	0,3	80/20	59	26 - 75
Legionella	16	0,9	8	0,5	18	1,0	33/67	73	48 - 93
MERS	0	-	0	-	0	-	-	-	-
Pneumokocker invasiva	212	12,3	96	5,5	124	7,1	50/50	67	0 - 100
SARS	0	-	0	-	0	-	-	-	-
Tuberkulos	83	4,8	60	3,5	60	3,4	32/68	40	1 - 91

Figur 45. Antal fall 2010 – 2021. Influensa antal fall 2016 – 2021. Observera att det är olika skalar på y-axlarna.

Influensa

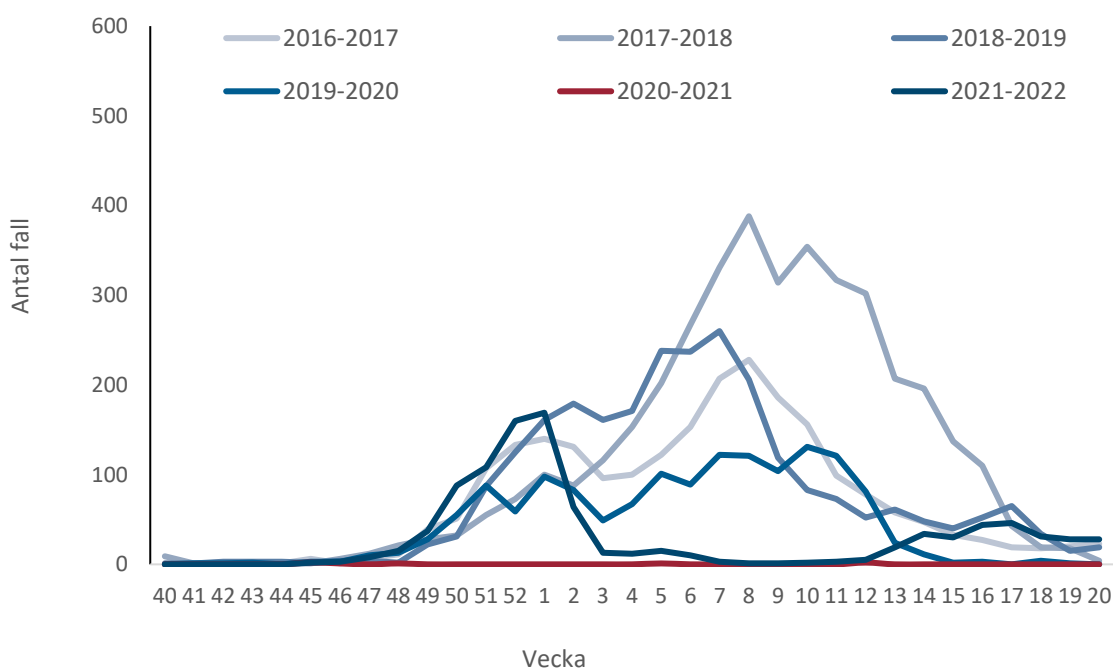
Influensa är en luftvägsinfektion som återkommer regelbundet varje vintersäsong, och orsakas av influensavirus som infekterar luftvägarna. Influensavirus har en förmåga att förändra sig och kan därför orsaka mer omfattande epidemier vissa år. Förekomst av influensa redovisas oftast per influensasäsong, som är perioden vecka 40 till vecka 20.

Utfall och trend

Den globala covid-19-pandemin med omfattande restriktioner och minskat resande gjorde att antalet influensafall under säsongen 2020 – 2021 minskade dramatiskt. Endast 29 fall i riket rapporterades, varav sju fall i vår region.

Redan tidigt under säsongen 2021 – 2022 ökade antalet rapporterade fall. En påtaglig minskning av fall noterades dock parallellt med att fallen av covid-19, orsakade av omikronvarianter, ökade. Under sensvåren 2022 ökade antalet influensafall något igen. Influensa A (H3) har dominerat den senaste säsongen.

Figur 46. Antal fall med influensa A och B de senaste sex säsongerna vecka 40 - 20, åren 2016 - 2022.

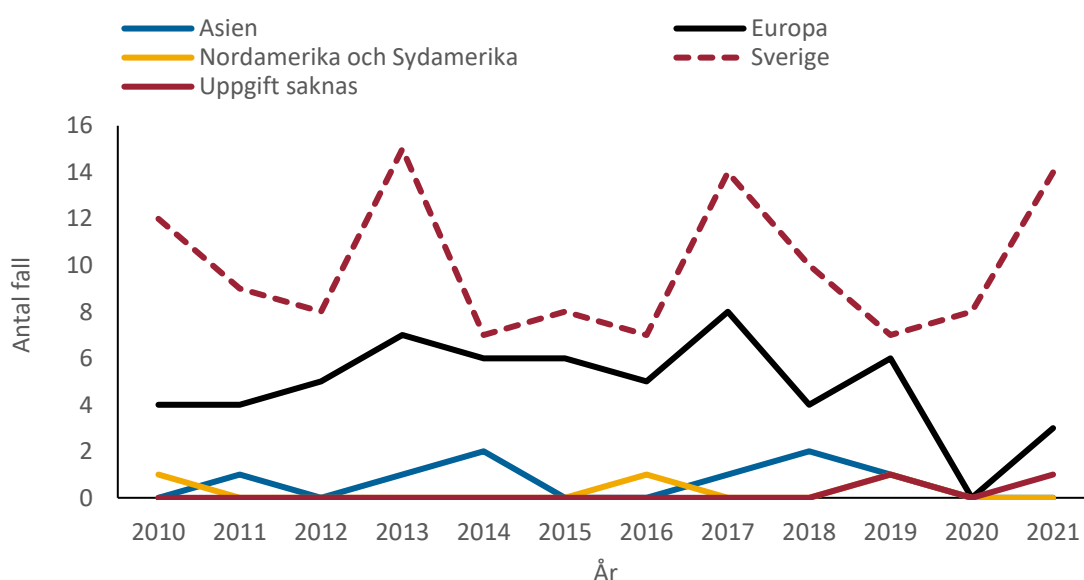
Legionella (legionärssjuka)

Infektion med legionellabakterier kan orsaka allvarlig lunginflammation som kallas legionärssjuka, eller mildare febersjukdom som kallas pontiacfeber.

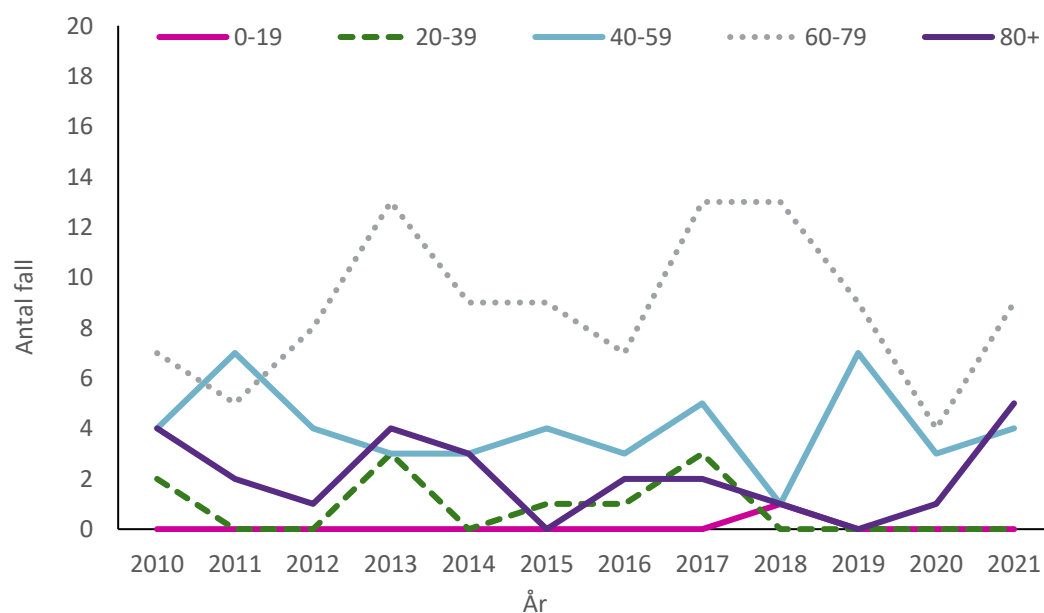
Utfall och trend

Under de tio åren före pandemin rapporterades i medeltal 16 fall per år i Västra Götaland. Under 2020 och 2021 rapporterades åtta respektive 18 fall. Drygt 70 procent av de smittade var män. Majoriteten av fall sågs i gruppen 60 år och äldre. Enbart tre personer har smittats utomlands de senaste två åren. Fem fall 2021 var odlingsverifierade. I ett fall orsakades infektionen av *Legionella longbeachae*, som man tidigare funnit i påsar med planteringsjord. Övriga diagnostiserades via antigenpåvisning, nukleinsyrapåvisning eller antikroppspåvisning.

Figur 47. Antal fall med legionella smittade i Sverige respektive utomlands 2010 – 2021.

Figur 48. Antal fall med legionella per åldersgrupp.

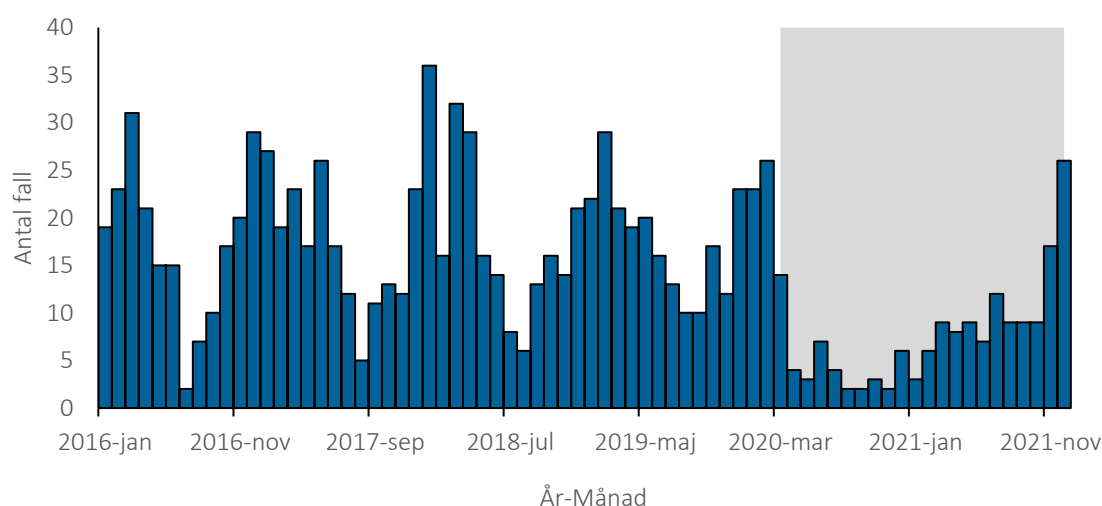
Pneumokocker – invasiv infektion

Pneumokocker orsakas av bakterien *Streptococcus pneumoniae*, och är en av de vanligaste orsakerna till bakteriella luftvägsinfektioner, och även till hjärnhinneinflammation och blodförgiftning (sepsis).

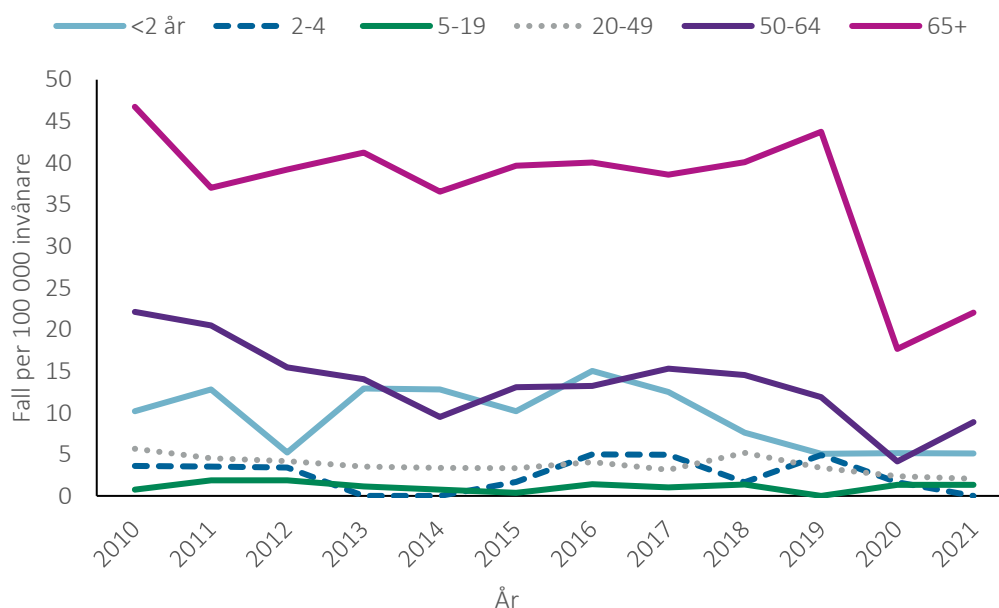
Utfall och trend

En tydlig pandemieffekt sågs. Drygt 200 fall per år har rapporterats de senaste tio åren, men år 2020 halverades antalet fall för att sedan stiga under hösten 2021. Störst minskning sågs i åldersgruppen 65 år och äldre. Medianåldern de senaste två åren har varit 70 respektive 67 år. Tjugotoalet olika serogrupper påvisades, där de tre vanligaste var grupp 19A, 3 samt 6C.

Figur 49. Antal fall med invasiv pneumokockinfektion per månad 2016 – 2021. Det grå fältet visar att antalet fall minskade efter att åtgärder mot covid-19 infördes.

Figur 50. Incidens av invasiv pneumokockinfektion per åldersgrupp 2010 – 2021.

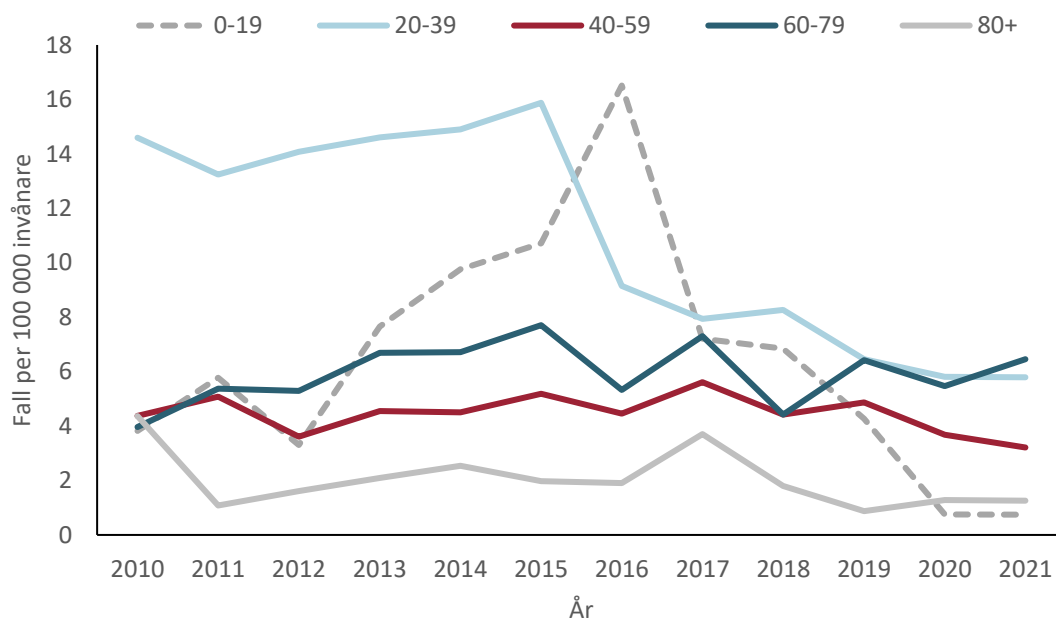
Tuberkulos

Tuberkulos är en luftburen smitta som sprids genom upphostningar från luftvägarna. Tuberkulos orsakas av bakterierna inom *Mycobacterium tuberculosis*-komplexet, inklusive *M. bovis*.

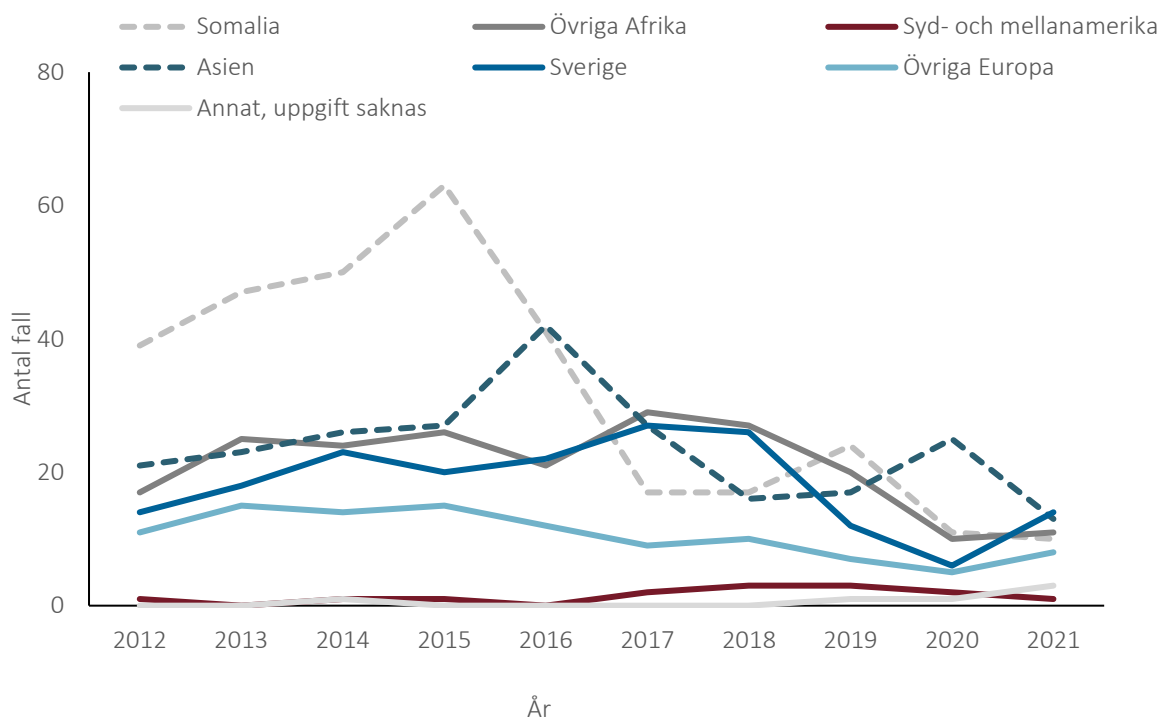
Utfall och trend

I Västra Götaland har en minskning av antal fall setts de senaste åren. Detta kan vara korrelerat till pandemin, med minskad invandring och minskat resande. Något fler män än kvinnor har rapporterats. Majoriteten har smittats utomlands. År 2021 var medianåldern 40 år. De senaste två åren har antalet fall i åldersgruppen 0 – 19 minskat. Andelen smittade i Sverige har varit 14 – 26 procent under perioden 2010 - 2021. Motsvarande siffra under pandemiåren var 10 respektive 23 procent. Under 2020 och 2021 har 38 olika länder rapporterats som smittland. Under samma period angavs att 13 procent av de smittade var födda i Sverige. Flest fall diagnostiserades med lungtuberkulos, följt av infektion i andra organ, pleura respektive centrala nervsystemet (CNS). Andelen direktnmikroskopipositiva i sputum eller BAL var 39 respektive 56 procent de senaste två åren.

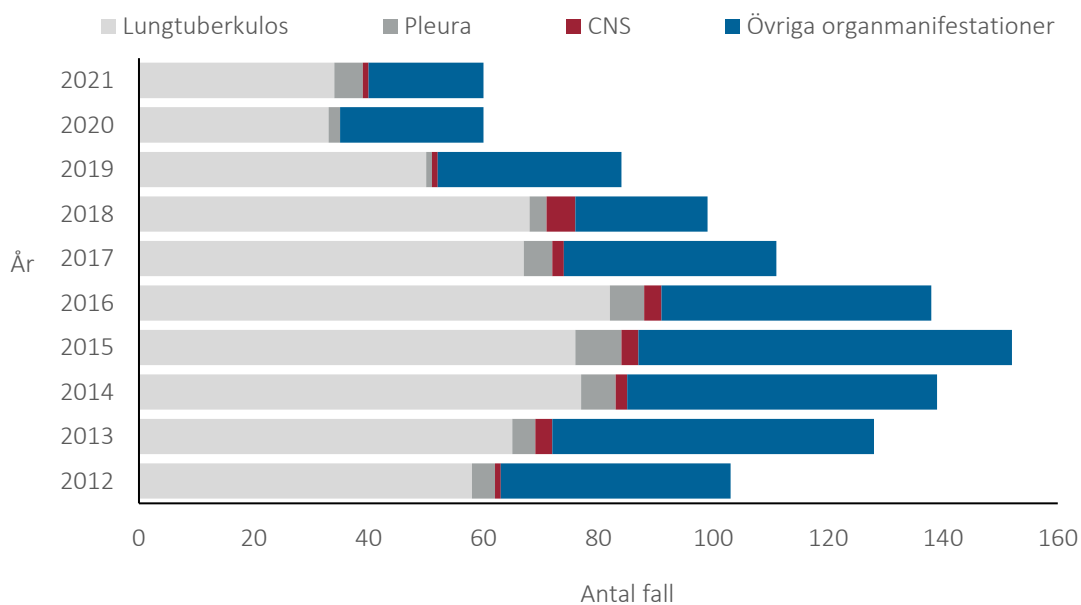
Figur 51. Incidens av tuberkulos per åldersgrupp.

Figur 52. Antal fall med tuberkulos 2012 – 2021, per land eller världsdel där smitta skett.

Figur 53. Antal fall med tuberkulos per organmanifestation.

Livsmedelsburna infektioner

Under pandemin minskade antalet sjukdomsfall bland många av de livsmedelsburna infektionerna.

Under 2020 minskade antalet fall av de livsmedelsburna infektionerna, men några av sjukdomarna ökade sedan under 2021. Antalet fall var dock fortsatt lägre jämfört med året före pandemin. Det minskade resandet har haft en tydlig påverkan på antalet utlandssmittade. Däremot har antalet som smittats i Sverige inte minskat lika tydligt.

Tabell 6. Antal fall och incidens (fall / 100 000 invånare)						Kön och ålder för 2021			
Anmälningsskyldig sjukdom	2019		2020		2021		Könsfördelning		Andel smittade i Sverige (%)
	Antal	Incidens	Antal	Incidens	Antal	Incidens	Kvinna/Man (%)	Medianålder	
Botulism	0	-	0	-	0	-	-	-	-
Brucellos	2	0,1	2	0,1	3	0,2	-	-	-
Campylobacterinfektion	1253	72,6	566	32,6	712	40,8	42/58	47	0 - 93
Cryptosporidiuminfektion	84	4,9	44	2,5	43	2,5	44/56	36	2 - 84
Echinokockinfektion	5	0,3	1	0,1	7	0,4	57/43	42	11 - 63
EHEC, enterohemorragisk E.coli	316	18,3	164	9,5	166	9,5	56/44	32	0 - 95
Entamoeba histolytica	11	0,6	8	0,5	12	0,7	17/83	12	2 - 67
Giardiainfektion	163	9,4	97	5,6	83	4,8	45/54	12	1 - 70
Kolera	0	-	0	-	0	-	-	-	-
Listeriainfektion	16	0,9	12	0,7	11	0,6	27/73	77	59 - 91
Paratyfoidfeber	3	0,2	0	-	2	0,1	-	-	-
Salmonellainfektion	362	21,0	159	9,2	157	9,0	53/47	39	0 - 95
Shigellainfektion	230	13,3	65	3,7	62	3,6	61/39	24	1 - 76
Tyfoidfieber	4	0,2	1	0,1	1	0,1	-	-	-
Yersiniainfektion	123	7,1	66	3,8	86	4,9	60/40	31	0 - 94

Figur 54. Antal fall 2010 – 2021. Observera att det är olika skalor på y-axlarna.

Förbättrad diagnostik påverkar statistiken

Från och med sommaren 2018 är PCR-paneler grunden för all bakteriologisk faecesdiagnostik i Västra Götalandsregionen. För diagnoserna EHEC, Shigella och Yersinia innebär detta en större analyskänslighet, och därmed diagnostiseras fler fall. Se vidare under respektive sjukdom hur detta påverkar statistiken.

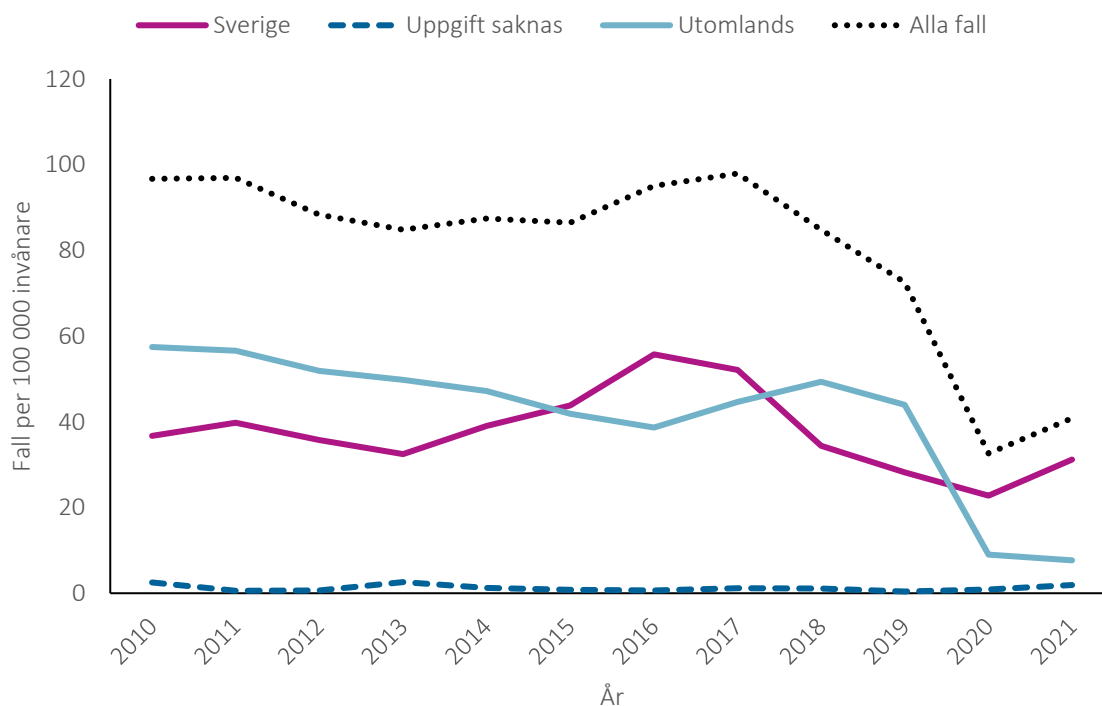
Campylobacter

Campylobacter är en bakterie som orsakar mag- och tarmsymtom. Bakterierna utsöndras med avföringen hos människor och djur, och sprids huvudsakligen via förorenade livsmedel, framför allt fjäderfä.

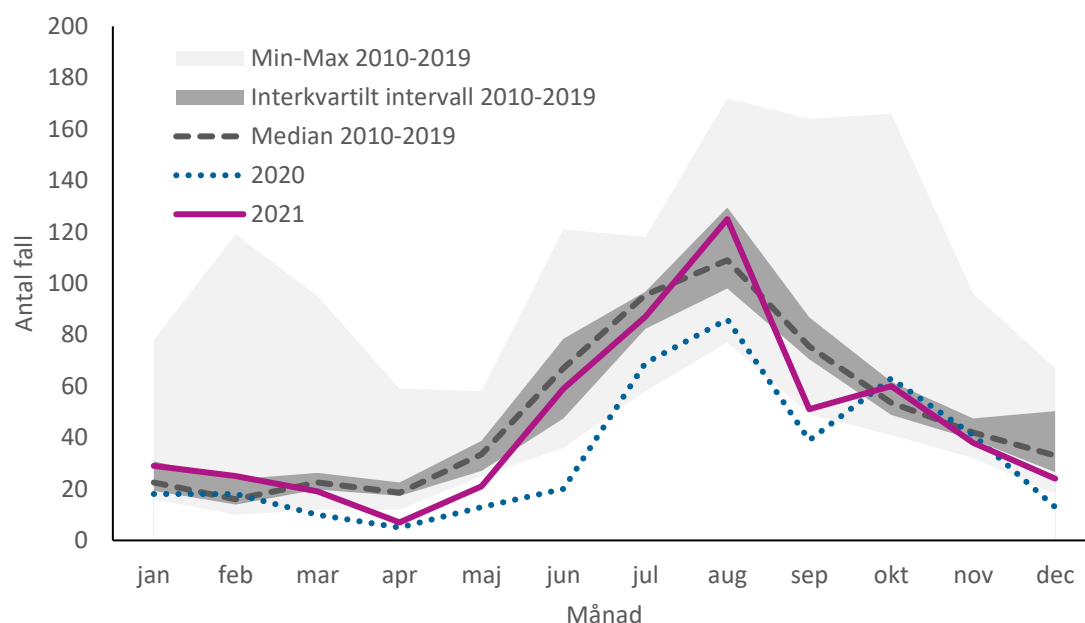
Utfall och trend

Antalet fall av campylobacter har minskat under 2020 och 2021 jämfört med åren före pandemin. Det är en signifikant minskning i antalet fall som blivit smittade utomlands. Figur 57 visar att antalet utlandssmittade var i nivå med tidigare år under de tre första månaderna 2020, för att sedan sjunka till en ytterst låg nivå. Säsongsvariationerna för fall som blivit smittade i Sverige låg under 2020 på en väsentligt lägre nivå än tidigare, för att sedan öka igen under 2021.

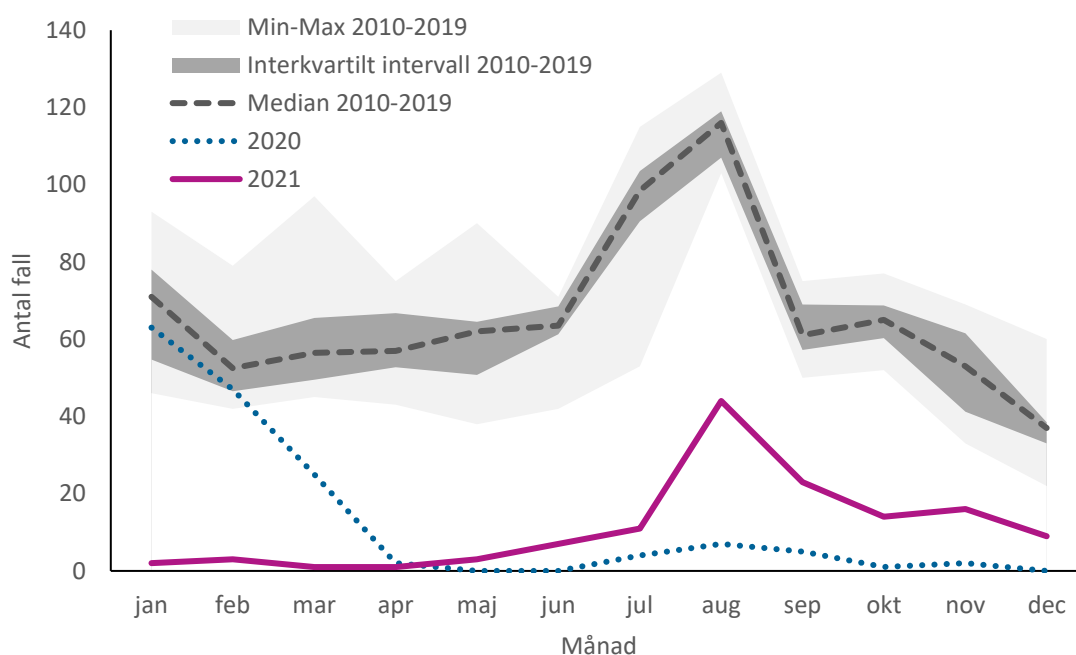
Figur 55. Incidens av campylobacter smittade i Sverige respektive utomlands 2010 – 2021.

Figur 56. Antal fall med campylobakter smittade i Sverige per månad 2020 och 2021 jämfört med perioden 2010 – 2019.

Figur 57. Antal fall med campylobakter smittade utomlands per månad 2020 och 2021 jämfört med perioden 2010 – 2019.

Kommentar. De grå fälten i diagrammen visar två mått på spridningen i antal fall per månad 2010 – 2019. Interkvartil intervall är kvartilavståndet mellan tredje och första kvartilen.

Cryptosporidium

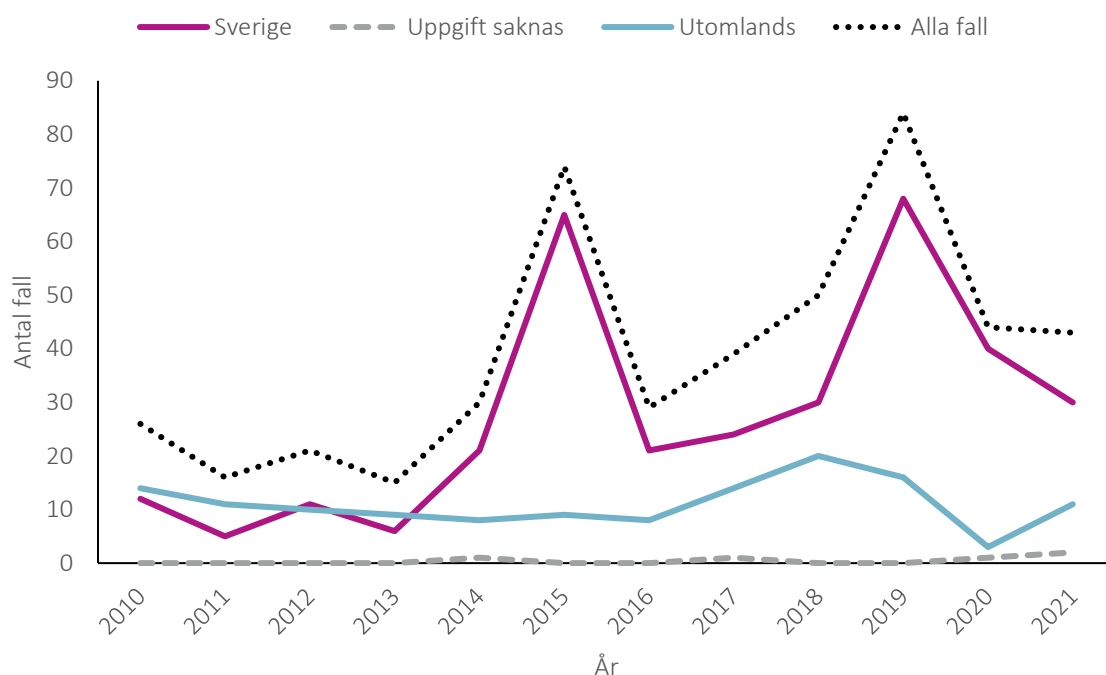
Cryptosporidium är ett så kallat urdjur, protozo, och måste ha en värd (människa eller annat djur) att föröka sig i. Smittämnet utsöndras i avföringen och smitta sker framför allt via förorenat vatten eller födoämnen. Smitta från person till person genom direkt eller indirekt kontakt kan också förekomma.

Utfall och trend

Under 2020 och 2021 minskade antalet fall jämfört med 2019. De flesta fallen var smittade i Sverige. Över tid ses en ökning av fall, vilket delvis kan förklaras av att cryptosporidie-infektion allt oftare detekteras via PCR i stället för via mikroskopi, vilket leder till att fler diagnostiseras.

År 2015 hade 50 av 65 inhemska fall koppling till besök vid kosläpp. År 2019 sågs också en topp i samband med två nationella utbrott, varav ett orsakades av råsaft med spenat och ett utbrott där smittkällan inte gick att identifiera.

Figur 58. Antal fall med cryptosporidium smittade i Sverige respektive utomlands 2010 – 2021.

EHEC – Enterohemorragisk E. coli

Enterohemorragisk *Escherichia coli* är en toxinproducerande bakterie som är en vanlig orsak till blodig diarré. Idisslare (framför allt nötkreatur) är reservoar för bakterien. Människor kan smittas vid kontakt med djuren eller deras avföring. Smitta kan också ske via förorenade livsmedel eller förorenat vatten.

Utfall och trend

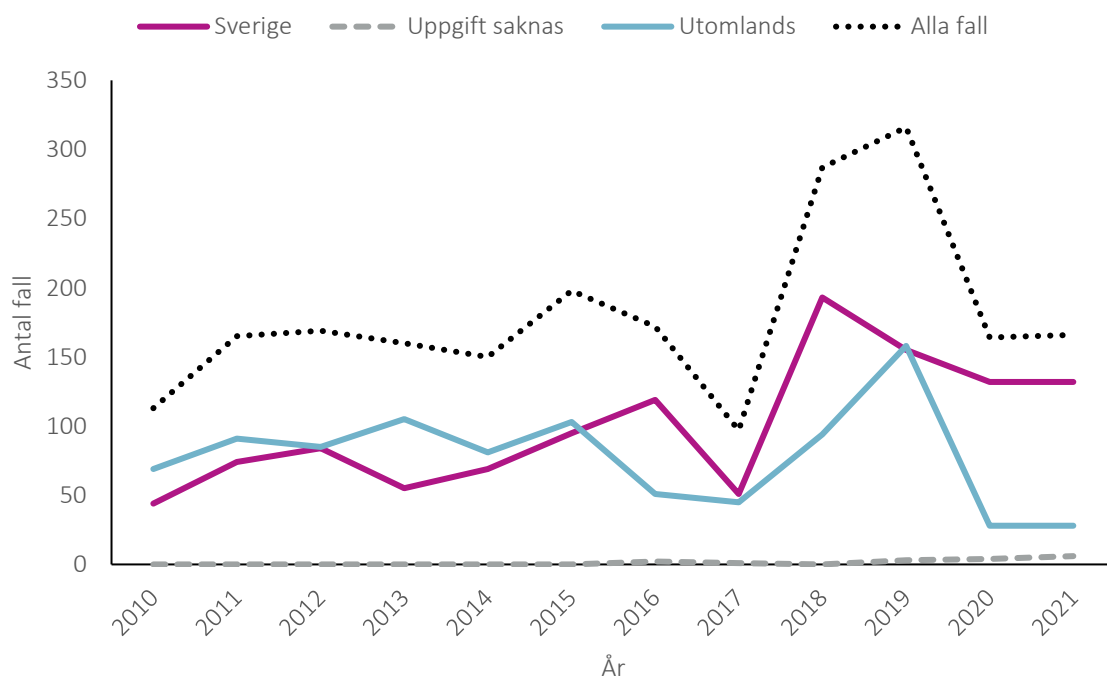
Under 2020 och 2021 anmäldes färre fall jämfört med 2018 och 2019. Det är en signifikant minskning av antalet fall som blivit smittade utomlands. Endast en mindre minskning sågs bland inhemska fall.

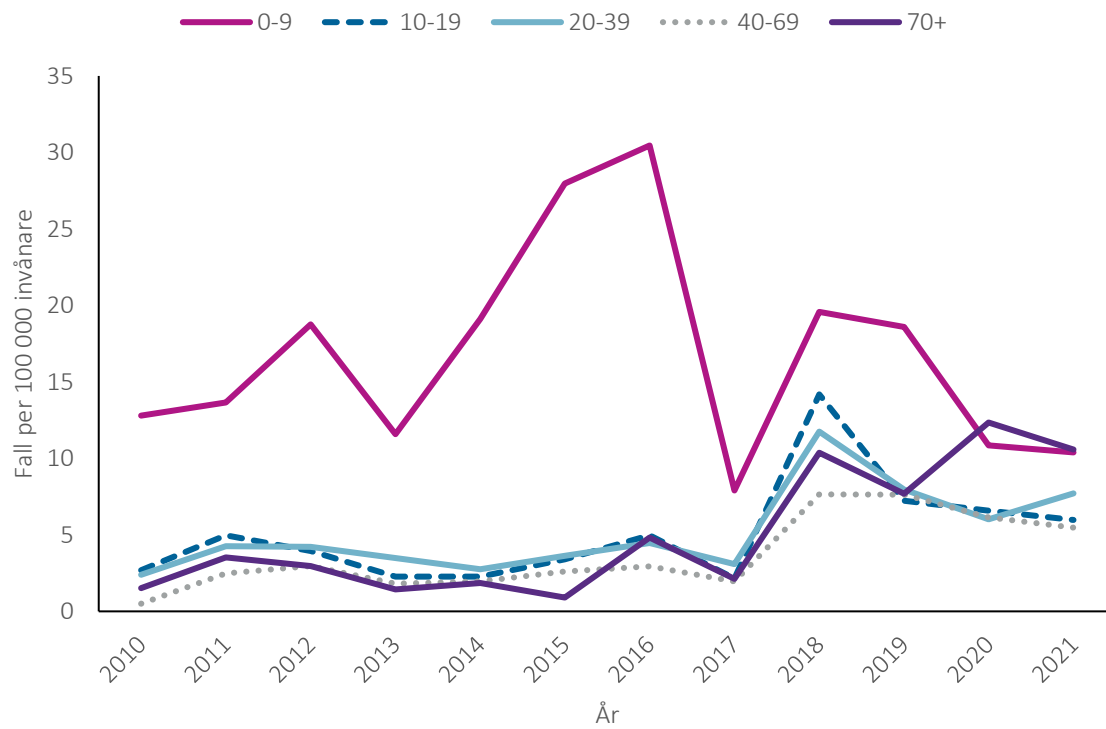
Allvarlig komplikation i form av hemolytiskt uremiskt syndrom (HUS) rapporterades i tre fall under 2021. Inga fall rapporterades under 2020.

Av samtliga fall 2021 typades 79 stammar. Av dessa identifierades 26 olika serotyper. De tre vanligaste serotyperna var O157 (19 fall), O103 (15 fall) och O26 (10 fall).

Från 2017 har EHEC som rutindiagnostik successivt införts för alla åldrar. Tidigare utfördes detta bara på yngre barn, och vid blodig diarré hos äldre barn och vuxna. Därav har incidensen mellan olika åldersgrupper förändrats från 2018 och framåt, se figur 60.

Figur 59. Antal fall med EHEC smittade i Sverige respektive utomlands 2010 – 2021.

Figur 60. Incidens av EHEC per åldersgrupp 2010 – 2021.

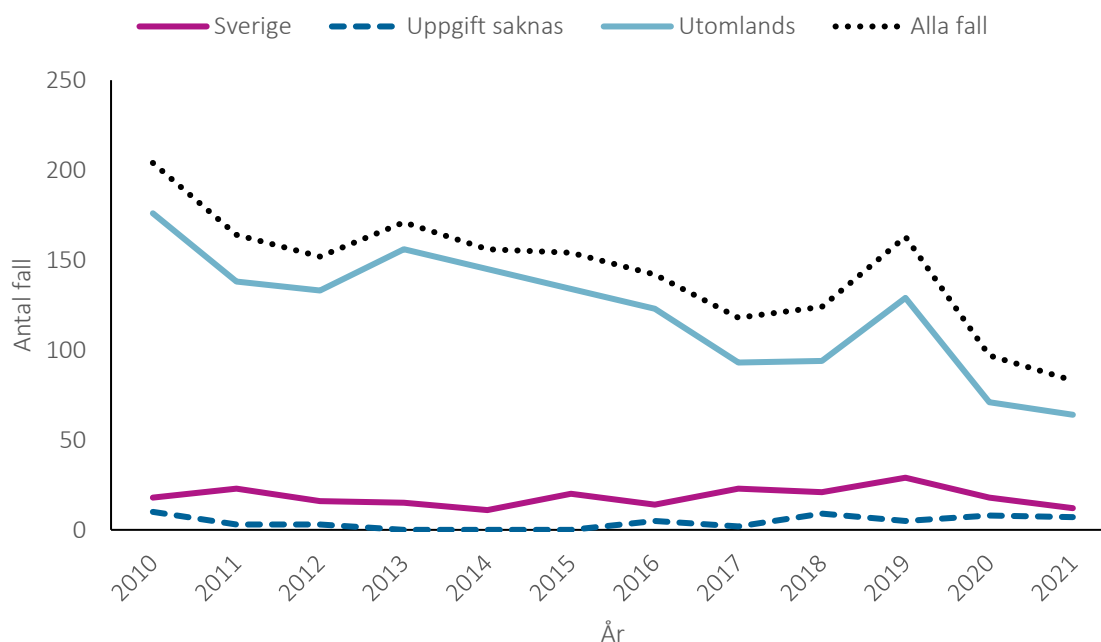
Giardia

Giardiasis är en tarminfektion orsakad av parasiten *Giardia lamblia*. Parasiten kan förekomma hos de flesta däggdjur, till exempel hund, katt, nötboskap och får. *Giardia* utsöndras via avföringen och smitta sker oftast via förorenat vatten (eller livsmedel).

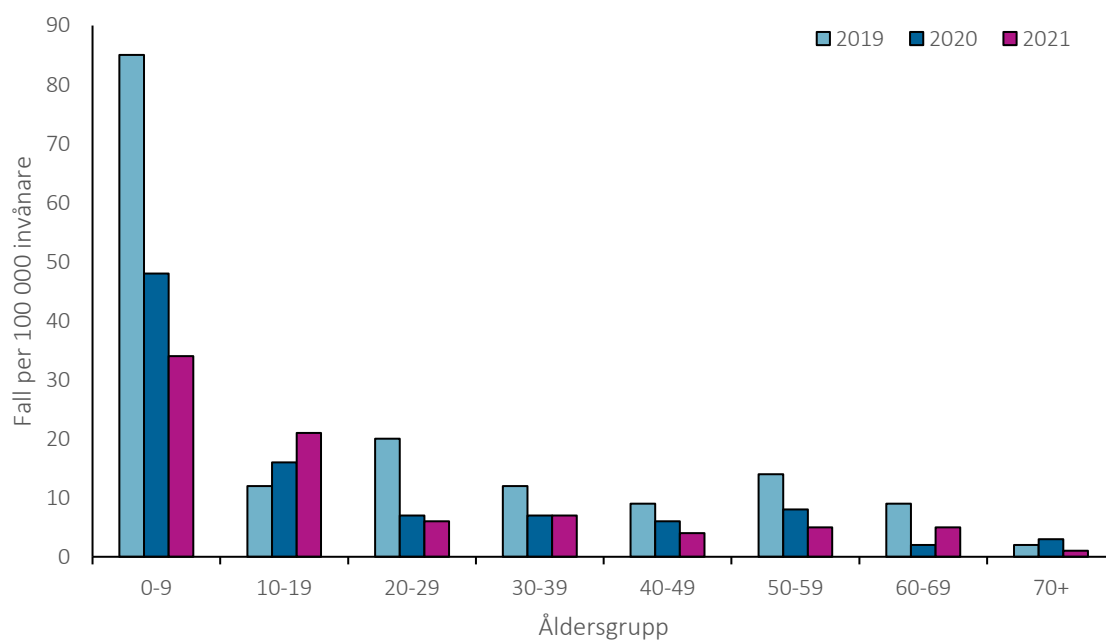
Utfall och trend

Under 2020 minskade antalet fall både bland de som smittats utomlands och i Sverige, och antalet fortsatte att minska under 2021. Den minskande trenden i antalet fall ses sedan 2010. *Giardia* är framför allt en utlandssmitta.

Figur 61. Antal fall med Giardia smittade i Sverige respektive utomlands 2010 – 2021.

Figur 62. Incidens av giardia per åldersgrupp 2019 – 2021.

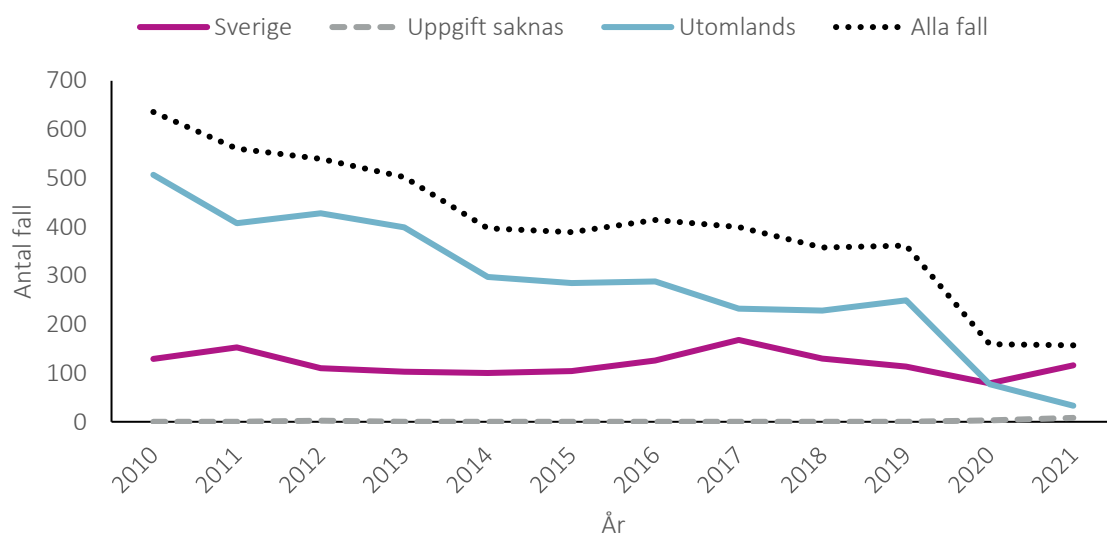
Salmonella

Salmonella är en tarmbakterie som kan orsaka diarré, magsmärtor, feber och ibland kräkningar. I sällsynta fall kan bakterien orsaka blodförgiftning. Djur, till exempel fjäderfä och reptiler, kan bära på salmonella. Bakterien smittar genom livsmedel eller dryck som innehåller smittämnet.

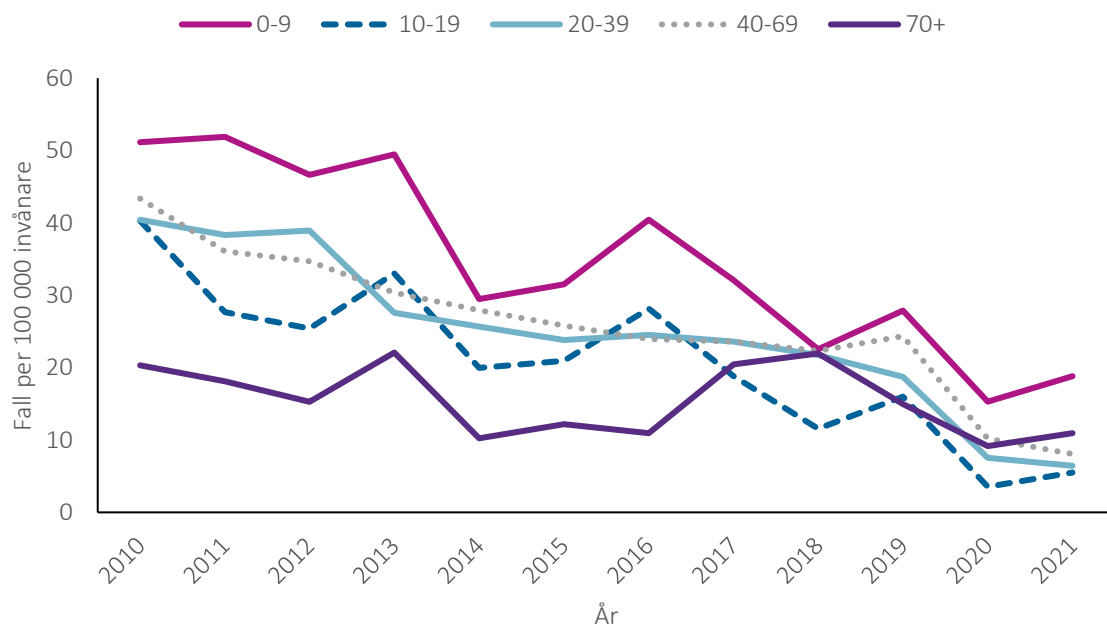
Utfall och trend

Under 2020 minskade antalet fall av salmonella kraftigt och låg kvar på samma låga nivå under 2021. Minskningen var särskilt uttalad för utlandssmittade, och för första gången var majoriteten av fallen smittade i Sverige. Den inhemska smittan låg kvar på i stort sett oförändrad nivå jämfört med tiden före pandemin.

Figur 63. Antal fall med salmonella smittade i Sverige respektive utomlands 2010 – 2021.

Figur 64. Incidens av salmonella per åldersgrupp 2010 – 2021.

Shigella

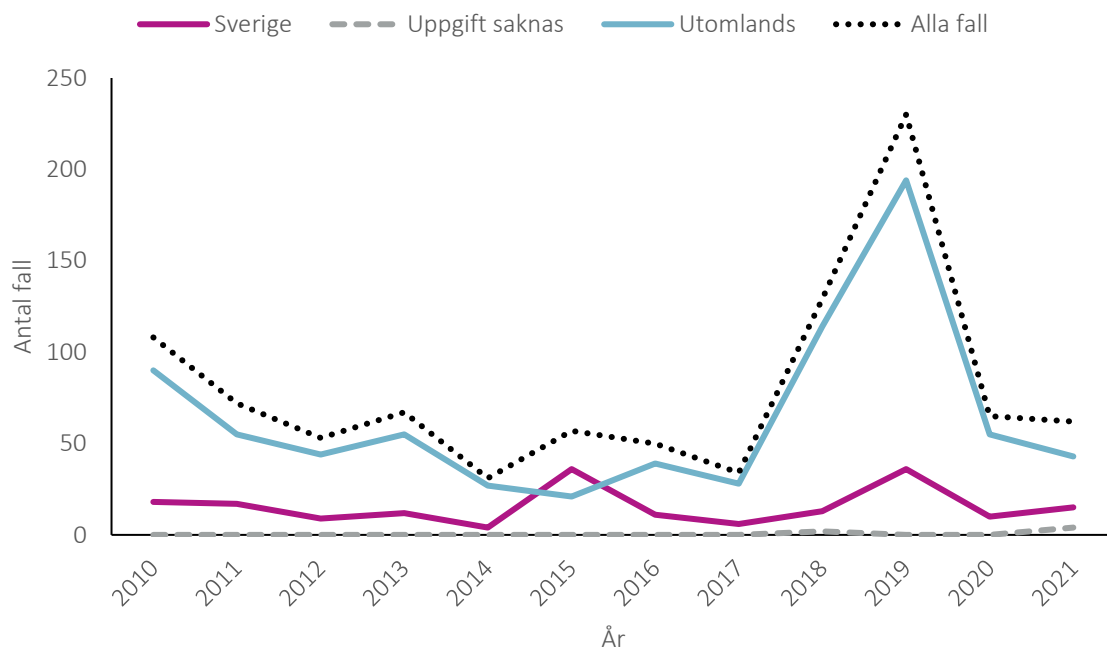
Kan också benämnas bacillär dysenteri eller rödsot.

Shigellabakterier utsöndras med avföringen och sprids främst genom smittade födoämnen, till exempel grönsaker som bevattnats med förorenat vatten. Människan är enda reservoar av betydelse.

Utfall och trend

Under 2020 minskade antalet fall av shigella, och minskningen låg kvar på samma nivå 2021. Minskningen var störst bland fall som blivit smittade utomlands, men även den inhemska smittan låg på en lägre nivå både 2020 och 2021 jämfört med 2019.

Figur 65. Antal fall med shigella smittade i Sverige respektive utomlands 2010 – 2021.

Kommentar till statistiken

Den ökning av fall som sågs 2018 och 2019 beror till stor del av införandet av PCR-diagnostik och ändrade anmälningsrutiner. PCR-panelen kan inte skilja mellan Shigella och EIEC. Dessutom är Shigella-/EIEC-fynd svåra att odla fram och är därmed svåra att särskilja. Sedan sommaren 2018 rapporterar samtliga laboratorier i regionen PCR-fynd med Shigella/EIEC som misstänkt Shigella, vilket bidrar till en ökning av antal fall.

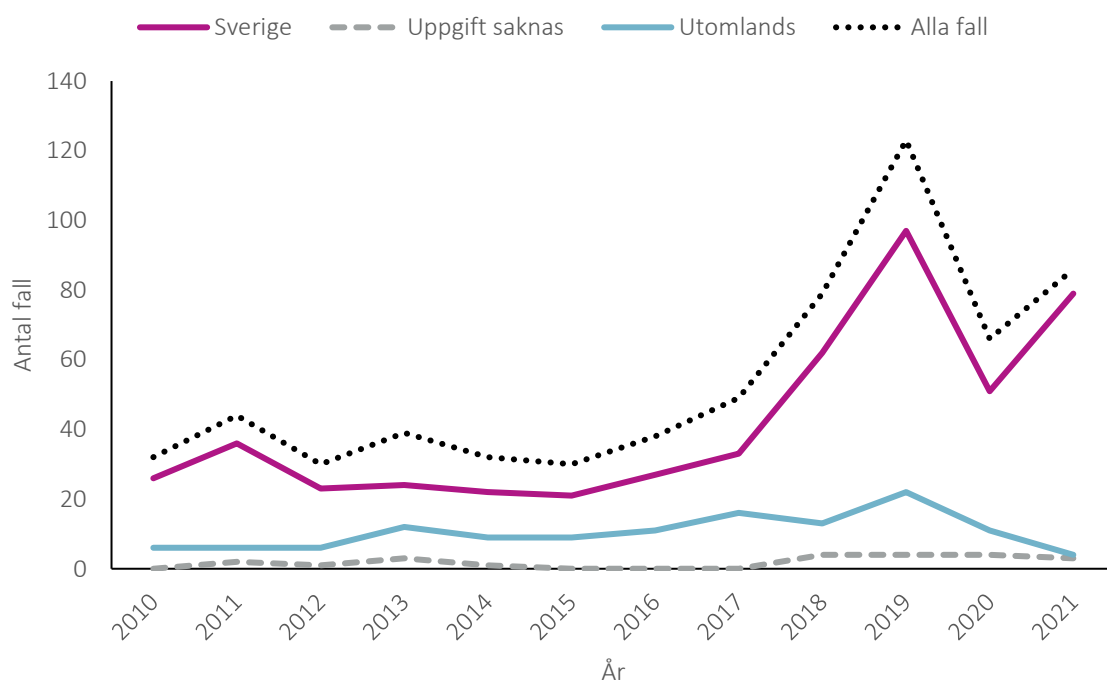
Yersinia

Sjukdomen orsakas av bakterierna *Yersinia enterocolitica* eller *Y. pseudotuberculosis*. Dessa är vanliga i miljön över hela världen, och kan tillväxa vid så låg temperatur som + 4 °C, till exempel i livsmedel som kylförvaras.

Utfall och trend

Sedan PCR-diagnostik infördes 2018 har fler fall av yersinia upptäckts. Under 2020 minskade de fall som blivit smittade utomlands, och denna minskning fortsatte 2021. För de fall som smittats i Sverige skedde en kraftig minskning 2020 för att sedan öka något 2021, men till en lägre nivå jämfört med 2019.

Figur 66. Antal fall med yersinia smittade i Sverige respektive utomlands 2010 – 2021.

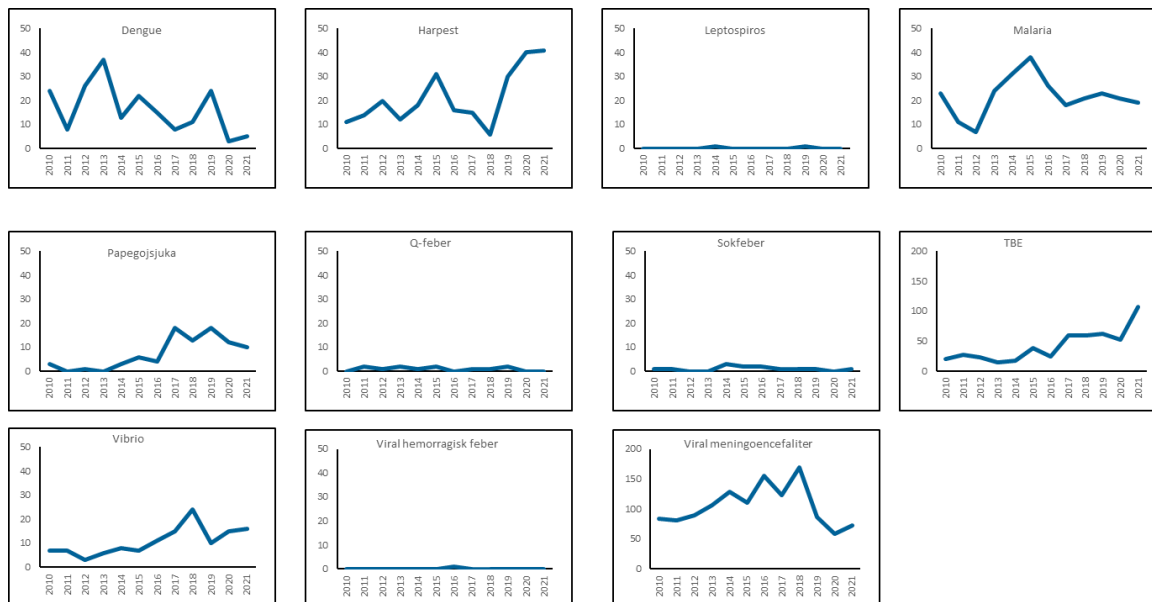
Zoonos – Vektorburna infektioner

Antalet fall av den fästingburna infektionen TBE fördubblades 2021 vilket är en statistiskt säkerställd ökning. Orsaken är troligen en kombination av olika faktorer.

Även antalet fall av harpest har ökat, men den direkta orsaken är okänd. Antalet fall med denguefeber minskade under pandemin. Lika tydlig minskning av malaria har inte setts.

Tabell 7. Antal fall och incidens (fall / 100 000 invånare)						Kön och ålder för 2021				
Anmälningsskyldigt sjukdom	2019		2020		2021		Könsfördelning Kvinna/Man (%)	Medianålder	Åldersspridning (min - max)	Andel smittade i Sverige (%)
	Antal	Incidens	Antal	Incidens	Antal	Incidens				
Denguefeber	24	1,4	3	0,2	5	0,3	60/40	34	26 - 74	0
Gula febern	0	-	0	-	0	-	-	-	-	-
Harpest	30	1,7	40	2,3	41	2,3	44/56	59	9 - 90	98
Leptospiros	1	0,1	0	-	0	-	-	-	-	-
Malaria	23	1,3	21	1,2	19	1,1	32/68	40	15 - 56	0
Mjältbrand	0	-	0	-	0	-	-	-	-	-
Papegojsjuka	18	1,0	12	0,7	10	0,6	30/70	67	31 - 85	100
Pest	0	-	0	-	0	-	-	-	-	-
Q-feber	2	0,1	0	-	0	-	-	-	-	-
Rabies	0	-	0	-	0	-	-	-	-	-
Sorkfeber	1	0,1	0	-	1	0,1	-	-	-	-
TBE	63	3,7	53	3,1	108	6,2	34/66	53	3 - 89	99
Vibrio	10	0,6	15	0,9	16	0,9	31/69	49	4 - 91	69
Viral hemorragisk feber	0	-	0	-	0	-	-	-	-	-
Viral meningoencefaliter	86	5,0	58	3,3	73	4,2	56/44	48	2 - 89	-

Figur 67. Antal fall 2010 – 2021. Observera att det är olika skalor på y-axlarna.

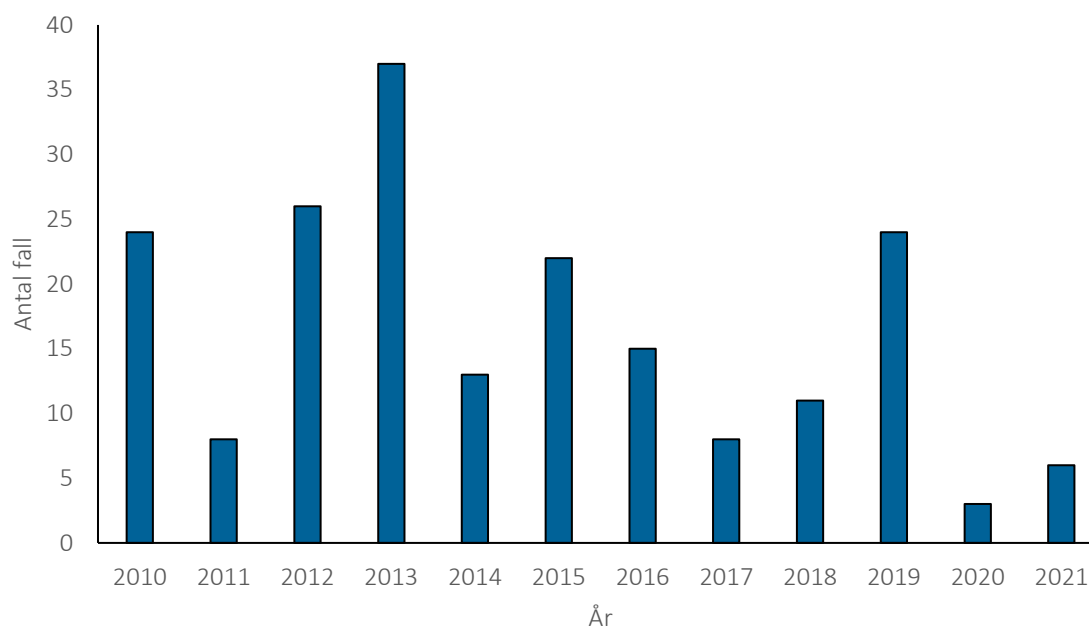
Denguefeber

Denguefeber, eller enbart dengue, är en influensaliknande febersjukdom. Den orsakas av ett virus som sprids via myggor och rapporteras från de flesta länder i tropikerna, såväl från Afrika och Asien som från Mellan- och Sydamerika.

Utfall och trend

Sedan år 2010 har 8 – 37 fall rapporterats per år, men under pandemiåren rapporterades endast tre respektive sex fall, alla smittade i Asien. Nedgången i antalet fall speglar det minskade resandet.

Figur 68. Antal fall av denguefeber 2010 – 2021.

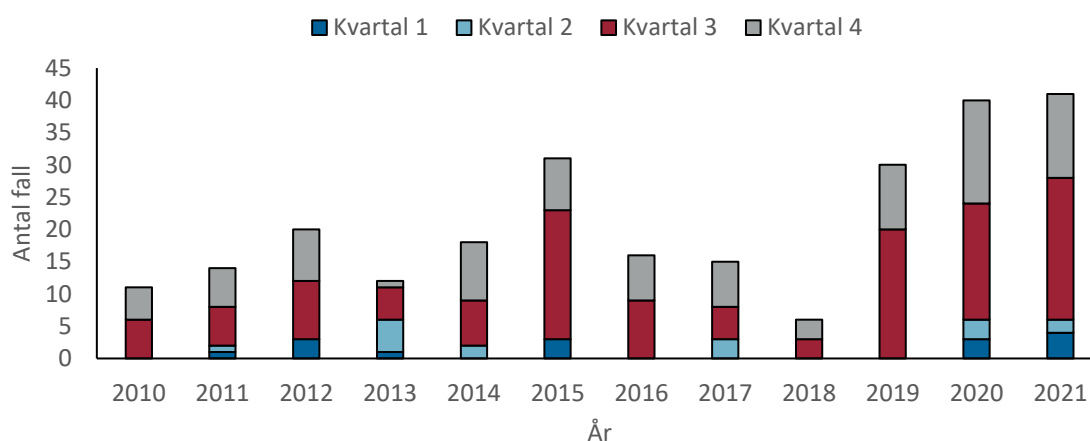
Harpest

Kan också benämnas tularemi. Harpest orsakas av bakterien *Francisella tularensis*. Sjukdomen drabbar främst olika gnagare, men smittan kan överföras till människor på flera olika sätt. Sjukdomen smittar inte mellan människor.

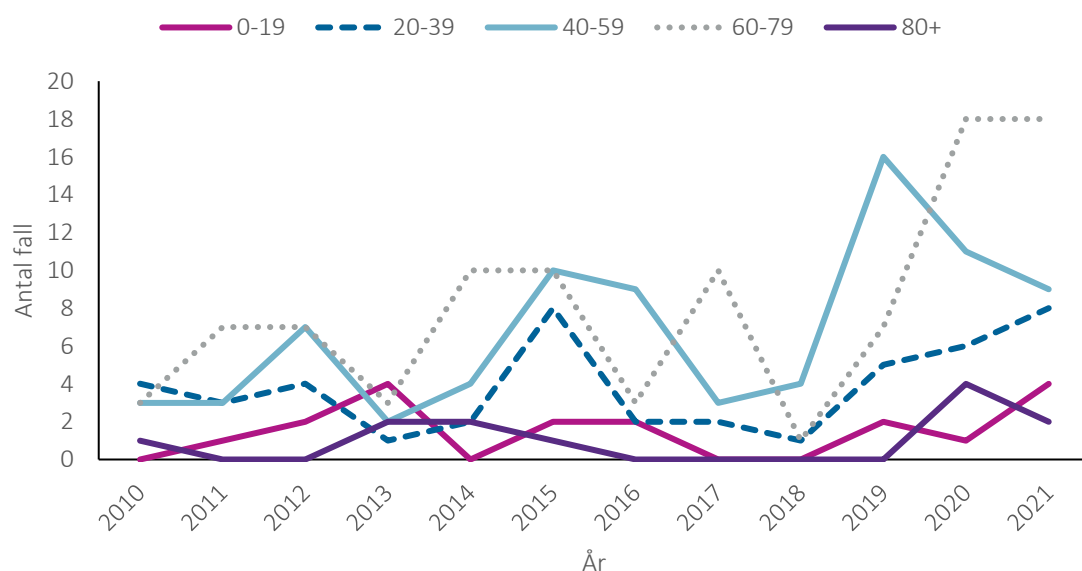
Utfall och trend

Under åren 2010 – 2018 rapporterades i medeltal 16 fall per år. År 2019 rapporterades 30 fall, och de senaste två åren rapporterades 40 fall per år. Det motsvarar incidensen 1,7 – 2,3 fall per 100 000 invånare. Ökningen de senaste åren har setts i flera åldersgrupper, men framför allt i gruppen 60 – 79 år. Fler män än kvinnor smittas. Medianåldern för kvinnor respektive män år 2021 var 53 respektive 61 år. En klar majoritet smittas i Sverige. Flest fall rapporterades till smittskyddskontoret i Uddevalla, men fall rapporterades även till Smittskyddets övriga tre kontor. Orsaken till att antalet fall varierar från år till år är oklar, men sannolikt samverkar ett flertal faktorer, till exempel antalet värdjur, mängden myggor och väderförhållanden.

Figur 69. Antal fall med harpest per kvartal 2010 – 2021.

Figur 70. Antal fall med harpest per åldersgrupp.

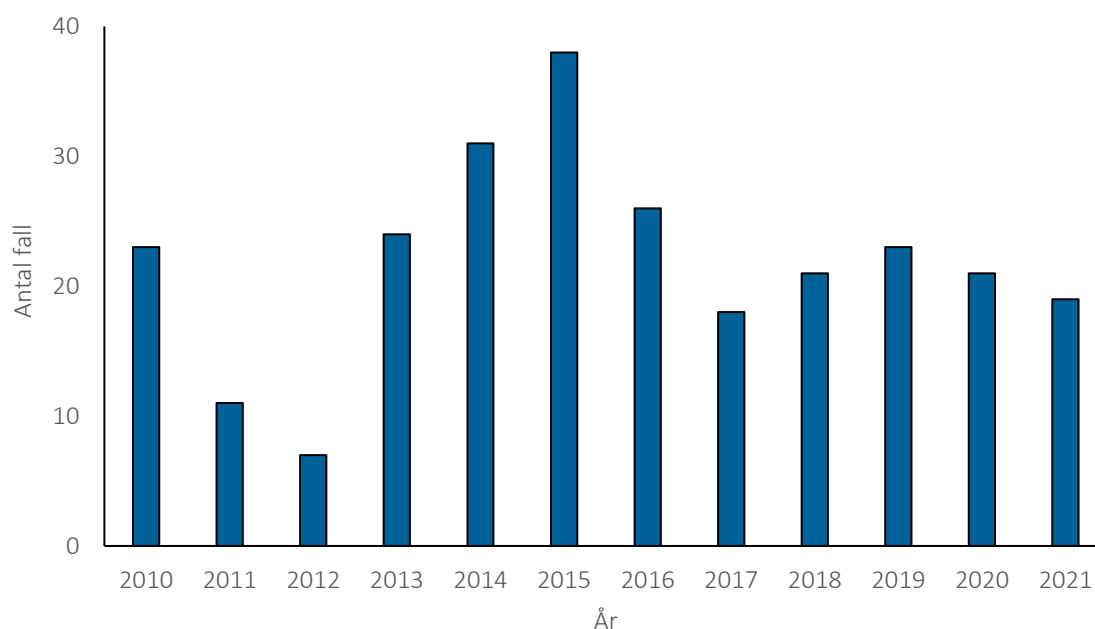
Malaria

Malaria är en mycket utbredd sjukdom i tropiska och subtropiska delar av världen. Malaria orsakas av encelliga organismer, så kallade urdjur (protozoer), som tillhör släktet *Plasmodium*. Sjukdomen sprids via myggor.

Utfall och trend

Ingen markant minskning av rapporterade fall av malaria har skett trots pandemin. En majoritet av de fallen under den senaste tvåårsperioden är smittad i tiotalet olika länder i Afrika. En majoritet av fallen (14 av 19) hade malaria av typen *Plasmodium falciparum*.

Figur 71. Antal fall med malaria 2010 – 2021.

Papegojsjuka

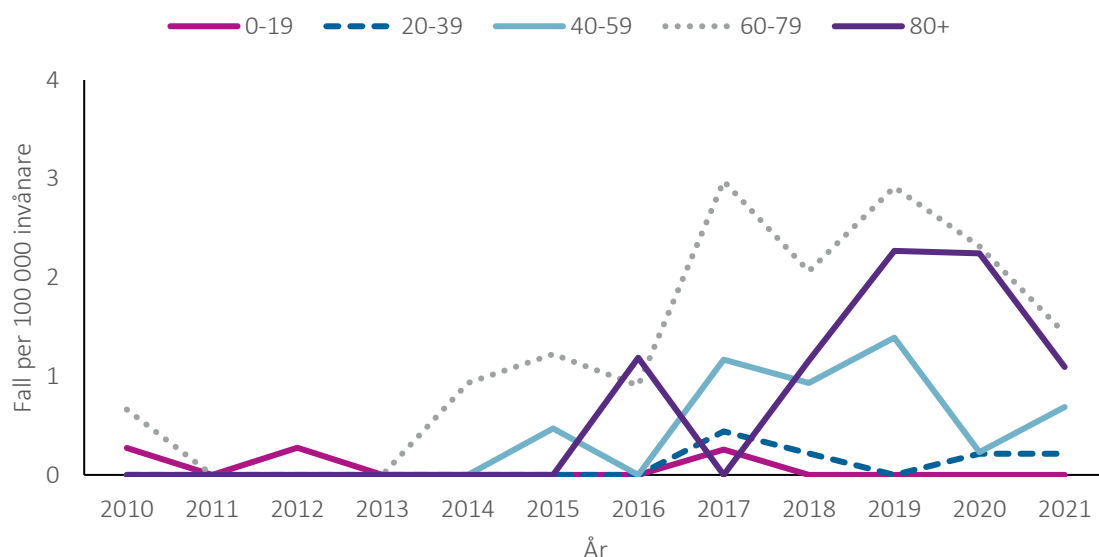
Kan också benämnas ornitos (eller psittacos när den drabbar fåglar).

Papegojsjuka orsakas av bakterien *Chlamydia psittaci*. Smittämnet förekommer främst i smittade fåglars avföring och kan spridas till människa via damm från intorkad avföring. Sjukdomen kan orsaka svår luftvägsinfektion.

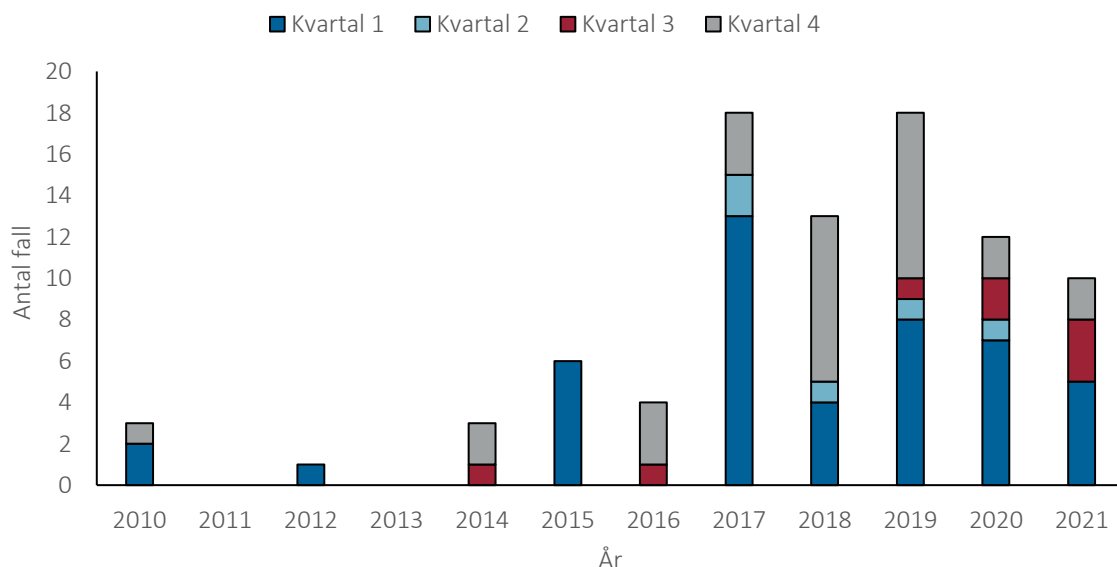
Utfall och trend

De senaste fem åren ses en ökning, vilket förklaras av införandet av PCR-paneler där *Chlamydia psittaci* ingår. Fler män än kvinnor diagnostiseras; det senaste året var sju av tio fall män. Flest fall smittas under månaderna december till mars. För några av fallen år 2021 finns uppgift om direkt eller indirekt kontakt med burfågel eller vilda fåglar.

Figur 72. Antal fall med papegojsjuka 2010 – 2021.

Figur 73. Antal fall med papegojsjuka per kvartal 2010 – 2021.

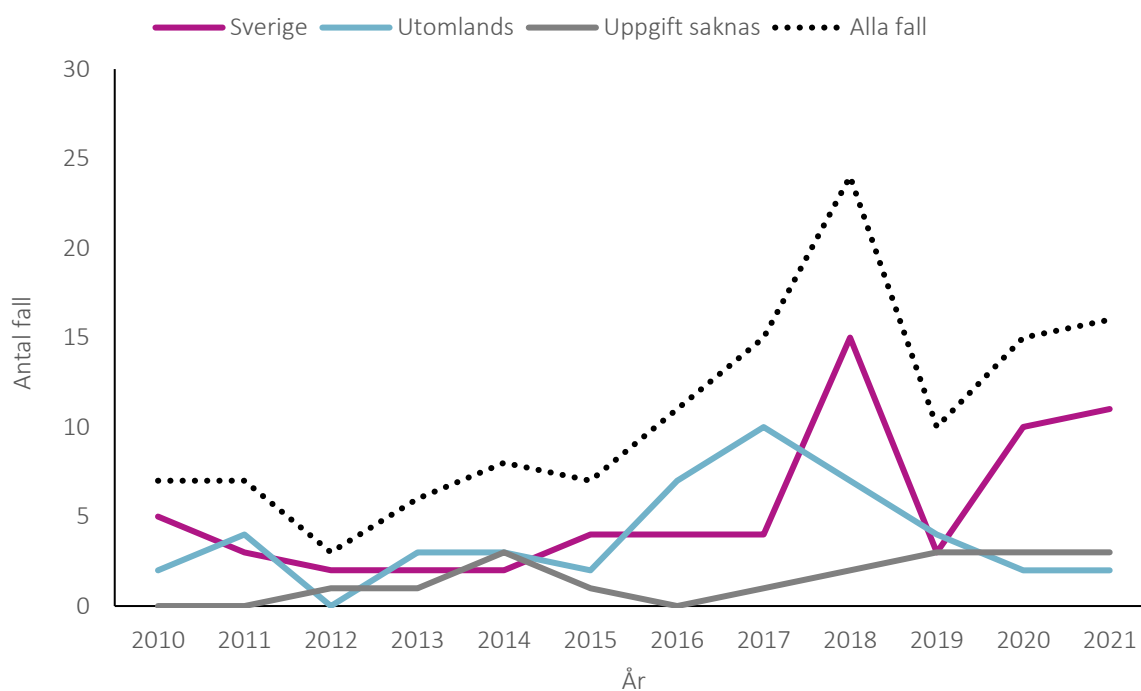
Vibrioinfektion

Vibrioinfektion orsakas av vissa typer av vibriobakterier som är vanliga i bräckt vatten, men som även ibland finns i sötvatten. Man kan smittas om man kommer i kontakt med vatten (oftast vid bad) där bakterien förekommer.

Utfall och trend

År 2021 rapporterades 16 fall varav det i elva fall fanns uppgift om smitta i Sverige (år 2020 var motsvarande antal tio). I åtta fall angavs smitta i bassäng/badvatten, i lika många fall saknades uppgift om smittväg. Sju fall var positiva i öronsekret, sju i sårsekret och två i blod. Tio av fallen rapporterades in under perioden augusti – september. I sju fall angavs *vibrio alginolyticus*, i tre fall *parahaemolyticus*, i ett fall *vulnificus* och i fem fall saknades uppgift om bakterietyp.

Figur 74. Antal fall med vibrioinfektion smittade i Sverige respektive utomlands 2010 - 2021.

Viral meningoencefalit – ej TBE

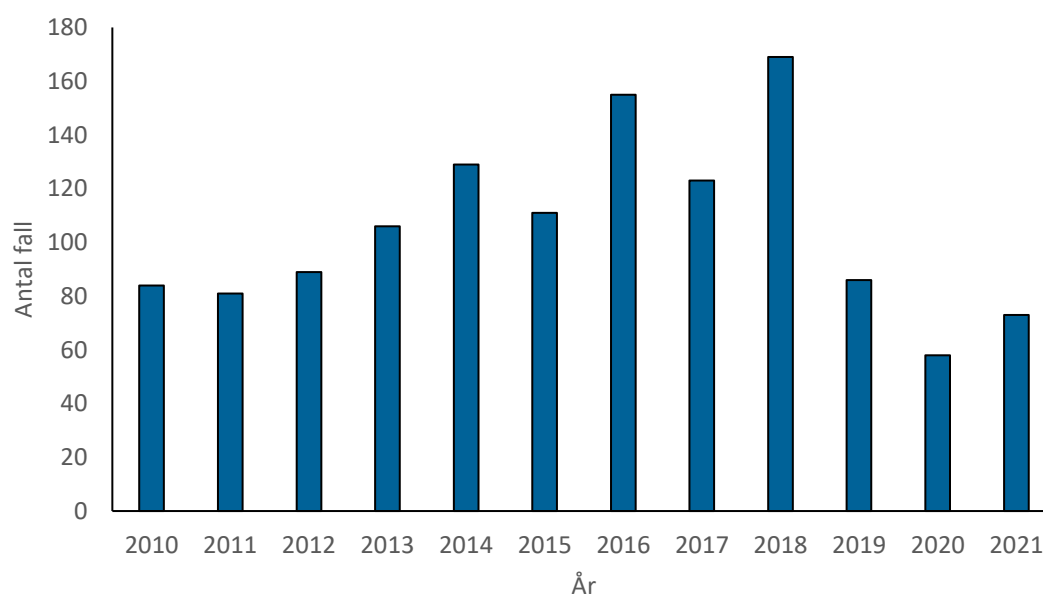
Kan också benämnas serös (icke bakteriell) meningo (-myelo-) encefalit.

Detta tillstånd avser virusinfektioner som drabbar hjärnhinnor och hjärna, samt emellanåt också ryggmärgen.

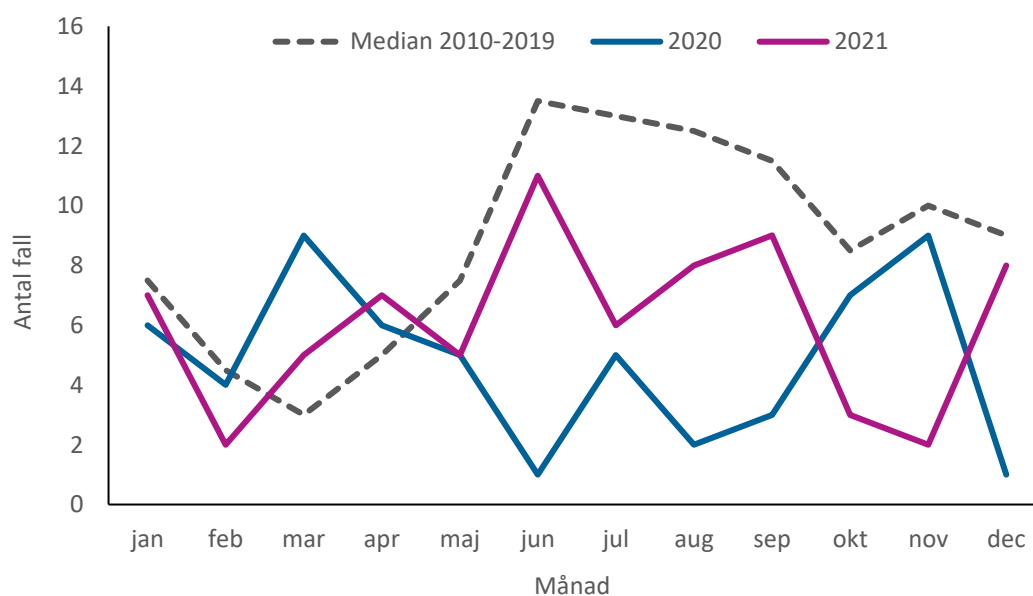
Utfall och trend

Under 2018 sågs en ökning av meningoencefaliter orsakade av enterovirus (cirka 80 av 169 fall). De senaste två åren har bara ett fåtal fall rapporterats. Under 2020 – 2021 har flest fall med infektion av varicella-zoster, drygt 30 – 40 procent på årsbasis, rapporterats.

Figur 75. Antal fall med viral meningoencefalit – ej TBE 2010 – 2021.

Figur 76. Antal fall med Viral meningoencefalit – ej TBE per månad 2010 – 2021.

Viral meningoencefalit TBE (Tick Borne Encephalitis)

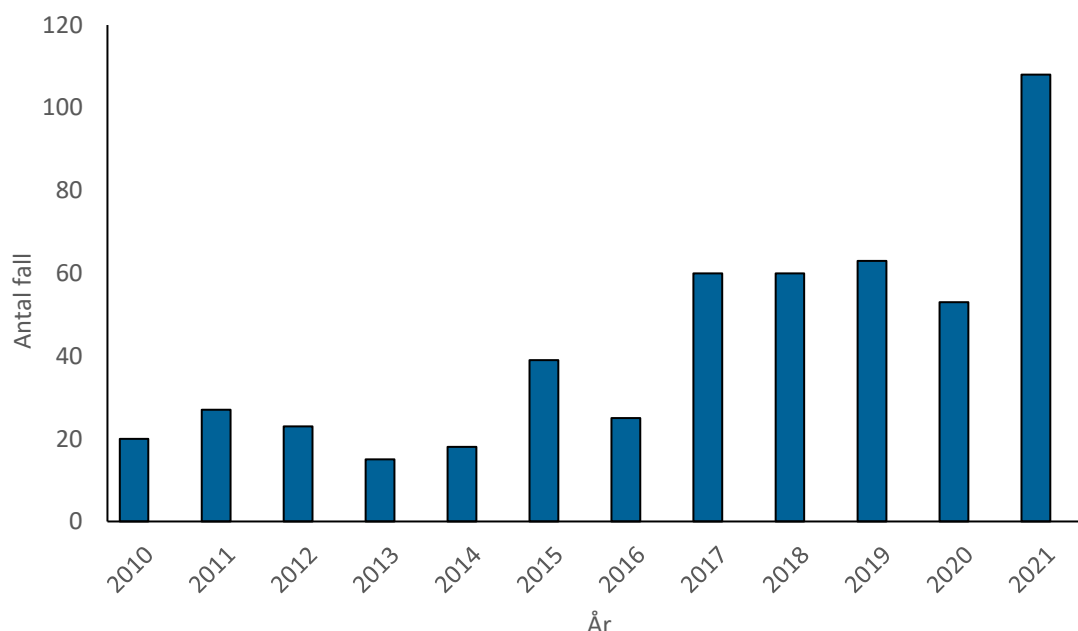
Kan också benämnas fästingburen encefalit.

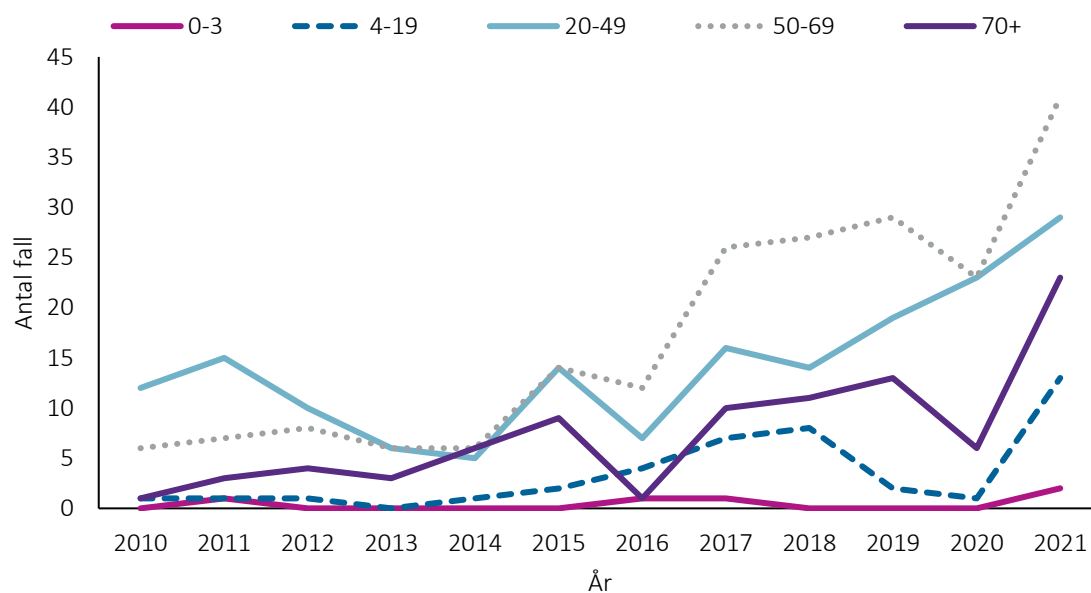
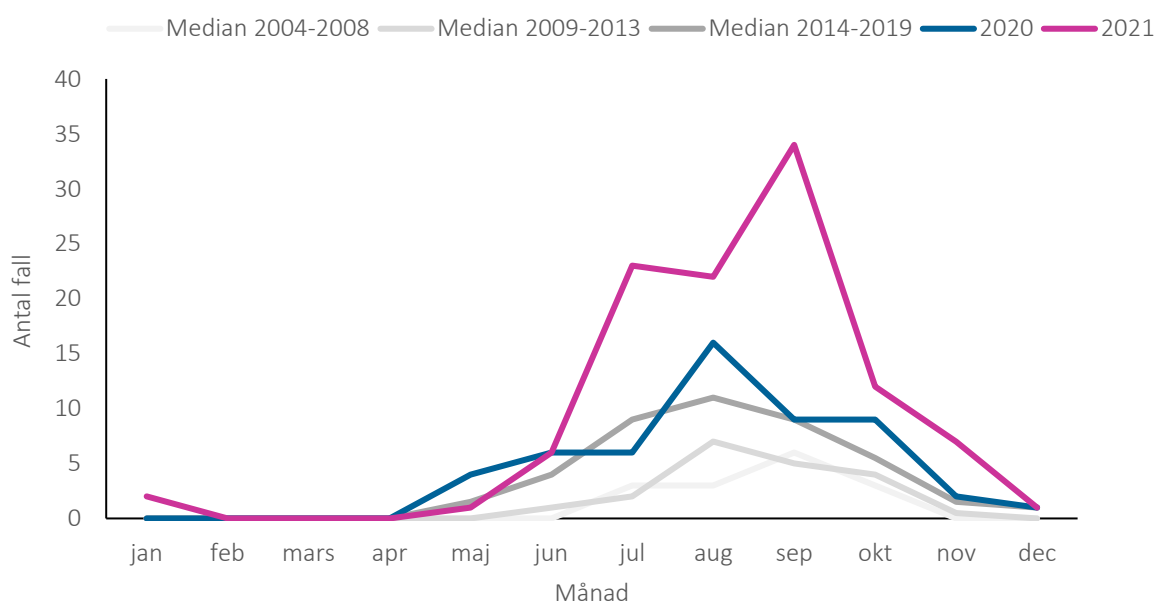
TBE (Tick Borne Encephalitis), eller fästingburen hjärninflammation, är en sjukdom som kan spridas mellan djur och människor via bitt av fästing. TBE orsakas av ett virus som tillhör gruppen flavivirus.

Utfall och trend

Antalet inrapporterade fall år 2021 ökade med 104 procent jämfört med året innan och det är en statistiskt säkerställd ökning. Antalet fall per 100 000 invånare ökade från 3 till 6 jämfört med året innan, vilket motsvarar en ökning från 53 till 108 fall. Flest fall ses sedan några år tillbaka i gruppen 50 – 69 år. Ett fåtal små barn har smittats. Majoriteten av fall rapporteras under sommar- och höstmånaderna. Under 2021 anmäldes 73 procent under perioden juli – augusti. Medianåldern för kvinnor och män var 50 respektive 54 år. Smittort i Västra Götaland angavs i 99 fall, annan region i sex fall, ett fall hade smittats utomlands. Uppgift om smittort saknades i två fall. Eftersom fall med TBE har diagnostiserats i stora delar av Västra Götaland, rekommenderas alla som vistas i vår natur att vaccinera sig. Även nationellt sågs en ökning med 94 procent och förklaringen tros vara en kombination av ökad förekomst av skogsmus/skogssork år 2020 och covid-19-pandemin, då fler människor än vanligt vistats i naturen.

Figur 77. Antal fall med viral meningoencefalit – TBE 2010 – 2021.

Figur 78. Antal fall med viral meningoencefalit – TBE per åldersgrupp 2010 – 2021.**Figur 79. Antal fall med TBE per månad 2020 och 2021 jämfört med tidigare år.**

2021-05-30

Dokumentnamn: Årsrapport 2020 – 2021 Sammanfattning av rapporterade anmälningspliktiga sjukdomar

Diarienummer: SMSK 2022-00018

Beslutad av: Thomas Wahlberg, Smittskyddsläkare

Kontaktperson: Thomas Wahlberg, Smittskyddsläkare, Smittskydd Västra Götaland

E-post: smittskydd@vgregion.se